

červenec 2018

ANALÝZA VYSÍLÁNÍ ČRO K V VOLBĚ PREZIDENTA ČR V ROCE 2018

Analýza objektivity a vyváženosti
vybraného vysílání ČRo před volbami prezidenta v roce
2018

Objednatel: Rada Českého rozhlasu
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1.	ÚVOD	5
2.	ZADÁNÍ A CÍL ANALÝZY	6
3.	TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	8
3.1	Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	9
3.2	Mediální obraz a mediální rámce	10
3.3	Soubor, analytická jednotka	11
3.4	Zvolené metody	12
3.4.1	<i>Obsahová analýza</i>	12
3.4.2	<i>Kvalitativní analýza</i>	13
3.5	Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	15
4.	ANALYTICKÁ ČÁST.....	16
4.1	Zpravodajské a publicistické pořady	18
4.1.1	<i>Zpravodajské relace stanic Radiožurnál a Plus</i>	20
4.1.1.1	Zpravodajská část relací	21
4.1.1.2	Publicistická část relací	24
4.1.1.3	Reference o kandidátech a jejich valence	26
4.1.1.4	Analýza obsahové agendy tematických rámců	29
4.1.2	<i>Hlavní zprávy stanice Dvojka</i>	33
4.1.2.1	Reference o kandidátech a jejich valence	36
4.1.2.2	Analýza obsahové agendy referencí o kandidátech	38
4.1.2.3	Kvalitativní analýza	39
4.1.3	<i>Proudové vysílání stanic Radiožurnál a Plus</i>	40
4.1.3.1	Reprezentace jednotlivých kandidátů	43
4.1.3.2	Externí mluvčí v proudovém vysílání	45
4.1.4	<i>Dvacet minut Radiožurnálu</i>	49
4.1.4.1	Reprezentace jednotlivých kandidátů	50
4.1.5	<i>Den podle</i>	53
4.1.5.1	Reprezentace jednotlivých kandidátů	53
4.1.5.2	Externí mluvčí v pořadu Den podle	55
4.1.6	<i>Den v 60 minutách</i>	56
4.1.6.1	Reprezentace jednotlivých kandidátů	57
4.1.6.2	Externí mluvčí v pořadu Den v 60 minutách	58
4.1.7	<i>Názory a argumenty</i>	60

4.1.7.1	Reprezentace jednotlivých kandidátů	61
4.1.8	<i>Jak to vidí</i>	63
4.1.8.1	Reprezentace jednotlivých kandidátů	64
4.1.9	<i>Osobnost Plus</i>	66
4.1.9.1	Reprezentace jednotlivých kandidátů	67
4.1.10	<i>Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu</i>	68
4.1.10.1	Volební studio při 1. kole	68
4.1.10.2	Volební studio při 2. kole	70
4.1.11	<i>Zpravodajské a publicistické pořady - shrnutí</i>	72
4.2	Diskuzní pořady s předvolební dramaturgií	73
4.2.1	<i>Duely prezidentských kandidátů před 1. kolem voleb</i>	75
4.2.2	<i>Superdebata před prvním kolem voleb</i>	78
4.2.3	<i>Debaty s Jiřím Drahošem</i>	82
4.2.4	<i>Debaty s komentátory, novináři a experty</i>	85
4.2.4.1	Debaty po skončení 1. kola voleb	85
4.2.4.2	Debata před 2. kolem voleb	87
4.2.4.3	Debaty po skončení 2. kola voleb	89
4.2.6	<i>Diskuzní pořady - shrnutí</i>	92
4.3	Projekt Hledá se prezident	93
4.3.1	<i>Hledá se prezident - Den s kandidátem</i>	93
4.3.2	<i>Hledá se prezident - Dvacet minut Radiožurnálu</i>	96
4.3.3	<i>Projekt Hledá se prezident - shrnutí</i>	97
4.4	Reflexe předvolebních debat na webech Českého rozhlasu	98
4.4.1	<i>Reflexe duelů Českého rozhlasu</i>	98
4.4.2	<i>Reflexe ostatních debat na webech ČRo</i>	99
4.4.3	<i>Reflexe předvolebních debat - shrnutí</i>	104
5.	HLAVNÍ ZÁVĚRY	105
6.	LITERATURA	107

1. ÚVOD

Cílem analýzy je zjistit, nakolik si ČRo v určených pořadech počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb. a v Kodexu Českého rozhlasu. Analýza rovněž odpoví na otázku, zda ČRo ve zkoumaných pořadech postupoval v souladu s dokumentem „Pravidla Českého rozhlasu v souvislosti s volbou prezidenta ČR v roce 2018“ z 22. 11. 2017.

Jinými slovy, následující stránky poskytují datová východiska, jejich interpretaci a vyhodnocení, které slouží Radě ČRo k informovanému zodpovězení otázky, zda předvolební, volební a povolební vysílání ČRo v rámci zkoumaných pořadů dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Analýza je strukturována do tří základních částí. Po expozici teoreticko-metodologických východisek následuje analytická část, rozdělená do několika podkapitol. Výsledky celé analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na klíčové otázky.

2. ZADÁNÍ A CÍL ANALÝZY

Objednatel Rada ČRo formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem:

Předmětem zadání je analýza vybraných pořadů ČRo věnovaných 2. přímé volbě prezidenta ČR v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018. Zásadní zřetel nechtě je brán k § 2 ZČRo a k Preambuli a článkům 6. a 7. Kodexu, kde jsou vymezeny hlavní úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání vážící se zejména k problematice:

- a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,
- b) působení ČRo coby fóra pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat široké spektrum názorů a hledisek,
- c) nestrannosti a nezávislosti novinářské práce ČRo. Jsou zde rovněž uvedena důležitá pravidla pro výkony moderátorů ČRo, mj. v diskusních pořadech (čl. 7 Kodexu ČRo).

Analýza rovněž odpoví na otázku, zda ČRo ve zkoumaných pořadech postupoval v souladu s vlastním dokumentem „Pravidla Českého rozhlasu v souvislosti s volbou prezidenta ČR v roce 2018“ z 22. 11. 2017.

Analýza bude kombinovat kvantitativní a kvalitativní metody. Zadavatel očekává, že užití metody umožní analyzovat a zhodnotit mimo jiné i to, zda si moderátoři počínali v souladu s čl. 6.13 Kodexu ČRo, tj. tak, „aby posluchač nemohl rozpoznat, jaký názor mají na věc, o níž informují“, a zda se nedopouštěli nějakých podob favorizace či naopak defavorizace kandidátů, o kterých se v pořadech hovořilo.

Analýza vzniká primárně pro potřeby Rady Českého rozhlasu a veřejnosti, kterou RČRo vůči Českému rozhlasu zastupuje.

Předmětem analýzy budou následující pořady odvysílané v období více než pěti týdnů před konáním voleb, v jejich průběhu a krátce po skončení 2. kola (středa 27. 12. 2017 – pátek 2. 2. 2018).

1) Pořady zpravodajské, diskusní a publicistické:

- **Celek vysílání stanice Radiožurnál** ve všedních dnech v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 v době od 6:30 do 16 hodin a zpravodajsko – publicistická relace Hlavní zprávy v 18:00 hodin.
- **Hlavní zprávy stanice Radiožurnál ve 12:00 a v 18:00** z vybraných nepracovních dnů: 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018.
- **Celek vysílání stanice Plus** ve všedních dnech v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 v době od 6:00 do 13 hodin.
- **Hlavní zprávy stanice Plus ve 12:00 a v 18:00** z vybraných nepracovních dnů: 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018.

- **Zpravodajské relace Hlavní zprávy stanice Dvojka** vysílané ve 12:00 a v 17:00 ze všech pracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 a z vybraných víkendových dnů (13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018).
- **Dvacet minut Radiožurnálu** (všechna vysílání z období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- **Den podle** (všechna vysílání z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- **Den v 60 minutách** (všechna vysílání z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- **Názory a argumenty** (všechna vysílání z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- **Jak to vidí** (všechna vysílání z období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- **Osobnost Plus** (všechna vysílání z období 27. 12. 2017 – 3. 2. 2018).
- **Volební studia ČRo Plus a Radiožurnálu** po prvním a po druhém kole voleb (13. 1. 2018 a 27. 1. 2018)

2) Diskusní pořady s předvolební dramaturgií:

- **Duely osmi prezidentských kandidátů před prvním kolem voleb** (čtyři debaty z období 27. 12. – 30. 12. 2018).
- **Společná debata osmi prezidentských kandidátů před prvním kolem voleb** z 12. 1. 2018.
- **Tři rozhovory s Jiřím Drahošem: po skončení prvního kola voleb, před začátkem 2. kola a po skončení 2. kola** (14. 1., 26. 1. a 28. 1. 2018, původně koncipováno jako duely dvou finalistů).
- **Pět debat s komentátory, novináři a experty na téma prezidentské volby** (13. 1., 14. 1., 26. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018)

3) Vstupy z projektu Den s kandidátem / Hledá se prezident:

- **Živé vstupy do vysílání z projektu Den s kandidátem.**
- **Online reportáže z průběhu projektu na webových stránkách ČRo.**
- **Rozhovory s kandidáty v rámci pořadu 20 minut Radiožurnálu.**

4) Články na webech ČRo reflektující některou z předvolebních debat.

3. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

Primární cíl analýzy byl v zadání vymezen tak, aby odpověděla na otázku, zda a do jaké míry sledované pořady ne/naplnily požadavky vycházející ze Zákona o Českém rozhlasu, Kodexu Českého rozhlasu a pravidel předvolebního vysílání ČRo. Tyto požadavky lze shrnout do podoby čtyř základních otázek, na které se předložená analýza pokusí odpovědět:

- 1. Jaký prostor ČRo ve sledovaném vysílání poskytl tematice prezidentských voleb, jak toto téma zpracoval a jaké rutinní postupy při tom použil?**
- 2. Jaký prostor byl ve sledovaném předvolebním a povolebním vysílání poskytnut jednotlivým kandidátům a s jakými konotacemi?**
- 3. Objevil se ve sledovaném vysílání favorizující či defavorizující přístup k některým kandidátům svědčící o ztrátě nestrannosti či dokonce podjatosti?**
- 4. Do jaké míry poskytl Český rozhlas ve sledovaném vysílání objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů?**

Klíčový teoretický rámec předložené analýzy tak vymezují koncepty objektivity a vyváženosti, které představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákonných normách a kodexech klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií.

Možnosti jejich měření, respektive objektivizace, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického. Zvláště objektivita představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, což se ostatně projevuje i v mediální legislativě (nejen domácí), která de facto nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií. Přesto jde o kategorie, hodnotící kritéria, která jsou ve všech klíčových normách významně zastoupeny.

Hledání co nejpřesnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivity a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

3.1 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu a analýzy společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepřiliš strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem **objektivity**, případně **vyváženosti**. Koncepce mediální (žurnalistické) objektivity vychází z předpokladu, že je možné určité objektivitu dosáhnout, nebo se tomuto ideálu alespoň do určité míry přiblížit. V naší studii vycházíme z toho, že podstatou nároku na objektivní, vyvážené a nestranné poskytování informací je **eliminace takových komunikačních strategií, které favorizují jen jednoho z řady aktérů-komunikátorů**, respektive jednu hodnotovou perspektivu a interpretaci událostí, o nichž je referováno.

Posuzujeme-li míru novinářské objektivity, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V naší studii budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivity, které akcentuje:

- poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů.

Objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet *skutečnost* zveřejňováním všech relevantních, *fakticky správných* a nezkrácených (tj. úplných) *informací*, jež musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena *fakta* od *názorů*. Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivity, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

Pro cíle naší studie, která se zabývá rozhlasovou reprezentací specifické volební agendy v různých zpravodajsko-publicistických žánrech a formátech, budeme vycházet z Westerstahlovy (1983) definice, kterou jsme museli upravit tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu.

Westerstahl hodnotí objektivitu z pohledu **a/ faktičnosti** a **b/ nestrannosti výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Tímto směrem naše analýza primárně nepůjde, byť se v kvalitativní části pokusíme identifikovat případná informační zkrácení či manipulaci.

Těžiště kvantitativní části předložené analýzy bude pracovat primárně s druhou složkou objektivity, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy. Primárně se tak zaměříme na to, **do jaké míry byl kandidujícím politickým stranám i jejich kandidátům umožněn srovnatelný přístup do vysílání**, a to přímou formou zprostředkování jejich jednání

nebo formou institucionalizace jejich postojů a názorů. Zaměříme se tak primárně na složku nestrannosti, respektive na posouzení vyváženosti a neutrality odvíšlaného obsahu. Budeme tak primárně analyzovat, do jaké míry se podařilo ve sledovaných pořadech zabránit favorizaci / defavorizaci jak kandidujících politických stran, tak jejich kandidátů.

Favorizaci /defavorizaci budeme chápat jak v rovině explicitní, tak implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě **politické strany**, respektive **politiky-kandidáty**, jejich aktivity či ideje. Zaměříme se tak na analytický popis takového chování sledovaných médií, respektive konkrétních novinářů, jejich jednání, postojů a výrazových prostředků, které se přímo i nepřímo podílelo na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.

3.2 Mediální obraz a mediální rámce

Základní teoretické východisko předložené studie se opírá o teorii mediálního obrazu, respektive o zákonitosti, které determinují jeho konstrukci.

Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře), jejichž interpretace, způsob čtení byl předdefinován pro čtenáře formou jejich zarámování.

Pro výsledný mediální obraz má klíčový význam forma zarámování událostí či sociálních aktérů, v našem případě jednání **kandidátů na úřad prezidenta ČR**. Mediální rámce vytvářejí podmínky a determinují formy dekodování obsahu, tedy formy recepčního chování publika.

Ne/objektivitu, respektive ne/vyváženost mediálních obsahů tak indikuje vedle prosté frekvenční analýzy proměnných a kvalitativní analýzy různých typů argumentace i způsob, jak pracuje daný pořad s **mediálními rámci**, které determinují zásadním způsobem vyznění jak dílčích novinářských příspěvků, tak především celkové vyznění dané zpravodajsko-publicistické agendy, a mají tak de facto povahu meta-komunikativních sdělení (Van Gorp, 2005).

V naší studii budeme vycházet z teorie, která předpokládá, že se rámce od sebe liší nejen formou reprezentace skutečnosti, ale především tím, jak zvýznamňují či naopak potlačují nebo zamlčují relevantní informace, postoje a hodnoty. Je zřejmé, že podle této definice mění způsob zarámování povahu komunikované informace/agendy, nejen její formu.

Budeme pracovat s modifikovanou definicí rámců od Roberta Entmana (1993), který je chápe jako procesy selekce a zvýznamňování. Zarámovat nějakou událost „znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení“ (Entman, 1993).

Identifikace a analýza mediálních rámců bude využita pro finální syntetický popis mediálních obrazů kandidujících osobností. Jak vyplývá z výše exponované teorie, představuje koncept mediálního obrazu komplexnější mediální produkt než je rámec. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejích tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013).

Teorii mediálního obrazu tak budeme v této studii používat k výkladu procesu, v jehož rámci materializovaný a zdánlivě uchopitelný otisk reality, stejně jako individualizovaná zkušenost složená z dílčích atributů, podléhá rekonfiguraci a remediaci.

3.3 Soubor, analytická jednotka

Jak vyplývá ze zadání, analýza prezentuje závěry vyčerpávajícího šetření. Nebyla tudíž využita žádná z výběrových procedur a byly analyzovány všechny zadané pořady, respektive vysílání. Jinými slovy, výstup kvantitativní části analýzy nepracuje se statisticky koncipovanou reprezentativitou závěrů, respektive nezobecňuje na základní soubor, ale poskytuje informace za celý relevantní soubor, jak jej definoval zadavatel.

Jako základní **analytickou jednotku** jsme zvolili zvukový nebo textový příspěvek, který tematizoval problematiku prezidentských voleb, respektive zabýval se:

- primárně tématem prezidentských voleb, nebo
- pracoval s motivem prezidentských v podobě tematické subagendy, která byla součástí jiné agendy, již rozvíjela či doplňovala.
- nebo tematizoval chování kandidujících osobností i v kontextu tzv. nevolební agendy, respektive popisoval například výkon jejich politické funkce, pracovní či osobní život apod.

Zvukový příspěvek jsme definovali jako zvukovou stopu, která je oddělena zvukově nebo tematicky od předcházejícího a následujícího příspěvku. Textový příspěvek jsme definovali jako textovou jednotku na některém z webů ČRo s vlastní URL. Za relevantní zvukový nebo textový příspěvek považujeme takovou jednotku, která tematizuje sledovanou agendu nebo subagendu.

Vzhledem k rozsahu vzorku (přibližně 520 hodin), výrazným rozdílům v analyzované stopáži jednotlivých pořadů, žánrové a formátové heterogenitě celého vzorku, který byl navíc analyzován jak kvantitativně, tak kvalitativně, bylo třeba pracovat v kvalitativní části analýzy s dalším subtypem analytické jednotky – **promluvou** (moderátorů, reportérů, komentátorů, expertů atd.), která byla využita při analýze diskuzních pořadů. Její nejtypičtější formou byla zvláště v diskuzních pořadech **moderátorova otázka**.

3.4 Zvolené metody

Vzhledem k naznačené heterogenitě analyzovaného materiálu, která byla dána jak výraznými rozdíly v celkové stopáži jednotlivých pořadů, tak i jejich širokým žánrovým a formátovým spektrem, bylo třeba zvolit kombinaci metod a technik, které budou schopny analyzovat různé aspekty komunikačních strategií jednotlivých pořadů/novinářů. V ideálním případě se budou použité metody doplňovat, tzn. budou vykrývat dílčí poznávací omezení kvantitativního, resp. kvalitativního postupu.

Jako výchozí metodu, která propojuje analýzu všech pořadů, jsme zvolili **obsahovou analýzu**, a to v její kvantitativní i kvalitativní podobě. Publicistické příspěvky budeme analyzovat současně i za pomoci metody interpretativního čtení.

3.4.1 *Obsahová analýza*

Pro naplnění výše zmíněných cílů byla jako klíčový výzkumný nástroj zvolena metoda explorativní obsahové analýzy, respektive její kvantitativní i kvalitativní verze, které zohledňují a kombinují časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Porovnáme-li další možné metody, které by připadaly v úvahu pro analýzu daného tématu, z pohledu potenciální validity a reliability dat, které poskytují, jeví se obsahová analýza vzhledem k zadání analýzy jako nejvhodnější. Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt.

Aplikace **kvantitativní části obsahové analýzy** probíhala v následujících krocích:

- I. V první kvantifikační fázi analýzy jsme převedli do operacionální, měřitelné podoby výše uvedené problémové okruhy/otázky tak, aby zvolené indikátory umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé předvolební a volební agendy, tak reprezentaci jednotlivých kandidátů.
- II. Tyto měřitelné proměnné jsme rozdělili do následujících subcelků, z nichž každý představuje jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivit, respektive vyváženosti a nestrannosti:

A) PŘÍSPĚVEK

- 1/ TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)
- 2/ STOPÁŽ (v sekundách)
- 3/ TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)

B) MLUVČÍ

- 1/ TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- 2/ SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- 3/ STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)
- 4/ PŘÍTOMNOST HODNOTÍCÍCH SOUDŮ VŮČI KANDIDÁTOVI

C) VOLBY

- 1/ POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- 2/ STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- 3/ TÉMATICKÉ INTEPRETAČNÍ RÁMCE

D) STRANY A KANDIDÁTI

- 1/ SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech „stranických promluv“, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- 2/ CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ STRANY/KANDIDÁTA (osobnostní, programové a ideové charakteristiky, favorizace/defavorizace formou hodnotících promluv/soudů, které byly prosloveny moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty).

III. Po tomto základním deskriptivním popisu souboru jsme přistoupili k analýze hlavních interpretačních rámců, jež používali novináři/pořady při konstrukci obrazu kandidujících politických stran.

Při procesu operacionalizace mediálních rámců jsme vycházeli z referenční studie Matthese a Kohringa (2008). Výše uvedené proměnné tvořily základní soubor, který měl potenciál sytit jednotlivé potenciální interpretační rámce, jež sledované pořady/novináři více či méně vědomě užívali při referování o prezidentských volbách, respektive kandidujících osobnostech. Jak jsme již uvedli, mediální rámce nemají v teorii a výzkumu jednotnou operační definici – různé výzkumy používají odlišné metody, jak rámce konstruovat a jak k nim přiřadit analytické jednotky. V naší analýze používáme induktivní postup konstrukce interpretačních (mediálních) rámců, který se ukázal jako vhodnější pro práci s velkým, kvantitativně kódovaným souborem, který popisuje konstrukční mechanismy užívané zvláště ve zpravodajských pořadech.

3.4.2 Kvalitativní analýza

Otázka, do jaké míry dodržovaly vybrané pořady ČRo ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování, má samozřejmě i svou kvalitativně analyzovatelnou dimenzi, která může prohloubit základní kvantitativně naznačené rámce a trendy. Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu

není jeho frekvenční nasycenost, ale soustřeďuje se na významové akcenty samotných mluvčích/novinářů, které se snaží rekonstruovat.

Jako základní přístup jsme zvolili koncepci kvalitativní obsahové analýzy Kimberley Neuendorf (2002), Neuendorf & Skalski (2009) doplněnou o metodu interpretativního čtení (Kronick, 1997), kterou jsme vzhledem k širokému spektru analyzovaných typů pořadů, žánrů a formátů doplnili prvky konverzační analýzy (Clayman, Heritage, 2002).

Vzhledem k výše uvedenému zadání jsme se soustředili v této kvalitativní části analýzy na komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které konstruovali novináři v diskuzních pořadech. Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s hosty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vznikal.

Speciální pozornost byla zaměřena především na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivity. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím, z nichž některé jsou přímo uvedeny v „Pravidlech Českého rozhlasu v souvislosti s volbou prezidenta ČR v roce 2018.“

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ ČRo, kteří:

- 1) straní některému z kandidátů (přímo i nepřímo),
- 2) snižují či zesměšňují některého z kandidátů (přímo nepřímo),
- 3) nekorigují hosta/y, kteří poškozují některého z kandidátů za použití nekorektních argumentů nebo jim naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ ČRo, kteří:

- 4) vytvářejí zpravodajské artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují,
- 5) uvádějí nepřesné informace,
- 6) zkreslují informace,
- 7) potlačují relevantní informace.

Zjištěná pochybení byla zaznamenávána do polostrukturovaných záznamových archů spolu s příslušnými ukázkami. Tyto archy sloužily spolu s kvantitativními daty jako podklad pro zpracování analýzy. Záznamové archy pro zpravodajské a diskusní pořady jsou součástí přílohy zprávy.

3.5 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy, ukládána do datové matice a zpracována statistickým softwarem SPSS. Kódování realizoval tým předem zaškolených kodérů. Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole dvou analytiků, kteří měli za úkol sjednotit případy nejednoznačného kódování.

4. ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část zprávy je rozdělena do čtyř základních částí. První je věnována zpravodajským a publicistickým pořadům ČRo, druhá se zabývá diskuzními pořady s předvolební dramaturgií, třetí se zaměřuje na projekt ČRo Hledá se prezident a čtvrtá mapuje reflexi předvolebních debat v textech na webech Českého rozhlasu.

1) Zpravodajské a publicistické pořady ČRo z období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018:

- Celek vysílání stanice Radiožurnál ve všedních dnech v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 v době od 6:30 do 16 hodin a zpravodajsko – publicistická relace Hlavní zprávy v 18:00 hodin.
- Hlavní zprávy stanice Radiožurnál ve 12:00 a v 18:00 z vybraných nepracovních dnů: 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018.
- Celek vysílání stanice Plus ve všedních dnech v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 v době od 6:00 do 13 hodin.
- Hlavní zprávy stanice Plus ve 12:00 a v 18:00 z vybraných nepracovních dnů: 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018.
- Zpravodajské relace Hlavní zprávy stanice Dvojka vysílané ve 12:00 a v 17:00 ze všech pracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 a z vybraných víkendových dnů (13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018).
- Dvacet minut Radiožurnálu (všechna vysílání z období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- Den podle (všechna vysílání z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- Den v 60 minutách (všechna vysílání z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- Názory a argumenty (všechna vysílání z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- Jak to vidí (všechna vysílání z období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018).
- Osobnost Plus (všechna vysílání z období 27. 12. 2017 – 3. 2. 2018).
- Volební studia ČRo Plus a Radiožurnálu po prvním a po druhém kole voleb (13. 1. 2018 a 27. 1. 2018).

2) Diskuzní pořady s předvolební dramaturgií:

- Duely osmi prezidentských kandidátů před prvním kolem voleb (čtyři debaty z období 27. 12. – 30. 12. 2018).
- Společná debata osmi prezidentských kandidátů před prvním kolem voleb z 12. 1. 2018.
- Tři rozhovory s Jiřím Drahošem: po skončení prvního kola voleb, před začátkem 2. kola a po skončení 2. kola (14. 1., 26. 1. a 28. 1. 2018, původně koncipováno jako duely dvou finalistů).
- Pět debat s komentátory, novináři a experty na téma prezidentské volby (13. 1., 14. 1., 26. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018).

3) Projekt Hledá se prezident:

- Živé vstupy do vysílání z projektu Den s kandidátem.

- Online reportáže z průběhu projektu na webových stránkách ČRo.
- Rozhovory s kandidáty v rámci pořadu 20 minut Radiožurnálu.

4) Články na webech ČRo reflektující některou z předvolebních debat

U všech zpravodajských a publicistických a diskuzních pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Detailnější popis indikátorů objektivitu a vyváženosti je součástí jednotlivých kapitol věnovaných diskusním, zpravodajským a publicistickým pořadům.

Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění. V každém z těchto celků na úvod přinášíme základní popis indikátorů a způsobu analytické práce.

Poznámka: Ve zprávě se pracuje se členěním příspěvků dle data jejich vysílání na následující tři kategorie:

- 1. kolo: do 13. 1. 2018,
- 2. kolo: od 14. 1. do 27. 1. 2018,
- po volbách: 28. 1. 2017 a později.

4.1 Zpravodajské a publicistické pořady

V segmentu zpravodajských a publicistických pořadů jsme analyzovali jednak celek vysílání stanic Radiožurnál a Plus v zadaném rozmezí, jednak vybrané samostatné pořady stanic Radiožurnál, Plus a Dvojka. Z celku vysílání obou stanic Radiožurnál a Plus jsme vyčlenili specifický formát zpravodajských relací, vysílaných každou celou hodinu a každou půl hodinu, ve 12:00 a v 18:00, včetně publicistických bloků následujících po zpravodajských relacích. Tyto zpravodajské a publicistické relace analyzujeme odděleně od ostatního vysílání.

Ostatní vysílání stanic Radiožurnál a Plus ve stanoveném období, tvořené především bloky proudového vysílání, analyzujeme souhrnně¹. Následně se samostatně věnujeme vybraným pořadům: Dvacet minut Radiožurnálu, Den podle, Den v 60 minutách, Názory a argumenty, Jak to vidí a Osobnost Plus.

Jednotkou výzkumu byl zvukový příspěvek, splňující následující kritéria: byl obsahově tematizován přítomností (před)volební agendy, a/nebo se týkal chování kandidujících osobností mimo volební kampaň a byl od ostatních příspěvků oddělen zvukově nebo tematicky.

Kritéria pro posouzení objektivitu a vyváženosti zpravodajství byla operacionalizována do podoby následujících indikátorů:

- celková stopáž příspěvků poskytnutá kandidujícím osobnostem,
- téma příspěvku ve vztahu k jednotlivým kandidátům,
- program kandidáta,
- konkrétní kroky kandidáta,
- osobnostní a profesní kompetence kandidáta,
- přítomnost hodnocení kandidáta (neutrální / favorizující / defavorizující),
- stopáž promluv kandidáta - zahrnuje součet všech promluv jednotlivých kandidátů v daném příspěvku.

V neposlední řadě nás zajímaly další osoby vystupující v příspěvku:

- počet mluvčích – novinářů,
- počet mluvčích – expertů,
- počet mluvčích – VIP,
- počet mluvčích – vox populi.

V rámci kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- sugestivní otázky (vkládání odpovědi do samotné otázky),
- informační nepřípravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj neuveden nebo uveden nepřesně),
- neschopnost diskusi soudcovat, odhalovat rozpory v postojích účastníků – pouze v diskusích, ne v rozhovorech,
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků,

¹ S výjimkou reprízy pořadu stanice Dvojka „Jak to vidí“ reprízovaného na stanici Plus.

- neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli,
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmu, zesměšňování) na straně moderátora,
- defavorizace kandidáta (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora,
- favorizace kandidáta ze strany moderátora,
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přeceňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování).

4.1.1 Zpravodajské relace stanic Radiožurnál a Plus

V této kapitole zvlášť analyzujeme následující zpravodajské relace stanic Radiožurnál a Plus:

- **Zpravodajské relace stanice Radiožurnál** vysílané ve všedních dnech v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 v době od 6:30 do 16:00. Analyzovány byly všechny relace vysílané v celou hodinu a půl hodinu, zpravodajská relace ve 12:00 včetně své publicistické části. Analyzována byla rovněž zpravodajská relace v 18:00 včetně své publicistické části.
- **Zpravodajské relace stanice Radiožurnál** vysílané v nepracovních dnech 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018 (v době konání 1. a 2. kola prezidentských voleb) ve 12:00 a v 18:00.
- **Zpravodajské relace stanice Plus** vysílané ve všedních dnech v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 v době od 6:00 do 13:00. Analyzovány byly všechny relace vysílané v celou hodinu a půl hodinu².
- **Zpravodajské relace stanice Plus** vysílané v nepracovních dnech 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018 (v době konání 1. a 2. kola prezidentských voleb) ve 12:00 a v 18:00³.

Stopáž zpravodajských relací se pohybuje od několika desítek vteřin u zpráv v půl až po necelou půl hodinu u relací vysílaných ve 12:00 a v 18:00. Ve výše uvedených zpravodajských relacích bylo identifikováno 499 zpravodajských příspěvků relevantních z hlediska zkoumané agendy, 55 % bylo vysíláno na Radiožurnálu, 45 % na stanici Plus. 451 příspěvků spadalo do kategorie zpravodajství (90 %), 48 do publicistiky (10 %). Získaná data prezentujeme zvlášť za zpravodajství a publicistiku, neboť předpokládáme, že pozice a způsob zpracování volební agendy i charakter reprezentace jednotlivých kandidátů se bude uvnitř obou žánrů lišit. Data také členíme podle data, kdy byl příspěvek vysílán – zda to bylo před 1. kolem voleb, mezi 1. a 2. kolem nebo po skončení voleb.

Nadpoloviční většina příspěvků byla odvysílána na stanici Radiožurnál (55 %), 45 % na Plusu. V souboru logicky výrazně převažovaly zpravodajské příspěvky nad publicistickými díky své kratší stopáži (90 % zpravodajství, 10 % publicistika).

Tabulka 1: Distribuce relevantních příspěvků podle stanice (N = 499)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Radiožurnál	102	63 %	124	52 %	48	49 %	274	55 %
Plus	60	37 %	115	48 %	50	51 %	225	45 %
celkem	162	100 %	239	100 %	98	100 %	499	100 %

² Zpravodajskou relaci ve 12:00 přebírá stanice Plus od Radiožurnálu.

³ Protože zpravodajské relace stanice Plus přebírá od Radiožurnálu, byly analyzovány pouze publicistické bloky následující po relacích ve 12 hodin – tyto bloky Radiožurnál nevysílá. Po zprávách v 18:00 v nepracovních dnech publicistické bloky nejsou.

Tabulka 2: Distribuce relevantních příspěvků podle žánrů (N = 499)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
zpravodajství	146	90 %	215	90 %	90	92 %	451	90 %
publicistika	16	10 %	24	10 %	8	8 %	48	10 %
celkem	162	100 %	239	100 %	98	100 %	499	100 %

Téměř polovina příspěvků zazněla ve zprávách vysílaných v celou hodinu (44 %), 30 % ve zprávách v půl. Ve zpravodajské nebo publicistické části Hlavních zpráv se objevilo dohromady 26 % relevantních příspěvků.

Tabulka 3: Distribuce relevantních příspěvků podle typu pořadu (N = 499)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celek	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Hlavní zprávy - zpravodajství ve 12:00	13	8 %	19	8 %	6	6%	38	8 %
Hlavní zprávy - publicistika ve 12:10	12	7 %	16	7 %	7	7%	35	7 %
Hlavní zprávy - zpravodajství v 18:00	12	7 %	21	9 %	9	9%	42	8 %
Hlavní zprávy - publicistika v 18:10	4	2 %	8	3 %	1	1%	13	3 %
Zprávy v celou	73	45 %	106	44 %	40	41%	219	44 %
Zprávy v půl	48	30 %	69	29 %	35	36%	152	30 %
celek	162	100 %	239	100 %	98	100%	499	100 %

4.1.1.1 Zpravodajská část relací

V polovině zpravodajských příspěvků mají prezidentské volby statut hlavního tématu, v 10 % tématu vedlejšího a v 5 % jde o zmínku. Více než třetina relevantních příspěvků volby nijak netematizovala (35 %). Agenda prezidentských voleb měla status hlavního tématu především před 1. kolem voleb (69 %), před 2. kolem byla naopak výrazně posílena mimovolební agenda (42 %), neboť ČRo v této době zpravodajsky pokrýval aktivity prezidenta (přijetí demise vlády, jmenování nových profesorů, vyzvednutí a uložení korunovačních klenotů apod.).

Tabulka č. 4: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních zpravodajských příspěvcích (N = 451)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	100	69 %	86	40 %	41	46 %	227	50 %
vedlejší téma	4	3 %	26	12 %	14	16 %	44	10 %
zmínka	5	3 %	13	6 %	5	6 %	23	5 %
volby nejsou tématem	37	25 %	90	42 %	30	33 %	157	35 %
Celkem	146	100 %	215	100 %	90	100 %	451	100 %

Z hlediska typu spadaly analyzované příspěvky stejně často do kategorie čtených zpráv (50 %) a kombinovaných příspěvků (49 %). Okrajově se objevovaly i reportáže.

Tabulka č. 5: Typy příspěvků ve zpravodajství (N = 451)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
čtená zpráva	70	48 %	105	49 %	51	57 %	226	50 %
kombinovaný příspěvek	73	50 %	108	50 %	38	42 %	220	49 %
reportáž	3	2 %	2	1 %			5	1 %
celkem	146	100 %	215	100 %	90	100 %	451	100 %

Ve zpravodajských relacích se ve sledovaném období ke slovu dostal nejčastěji úřadující prezident Miloš Zeman (celková stopáž promluv necelých 5 minut) a Jiří Drahoš, který hovořil přibližně 2 minuty. Stopáž promluv ostatních kandidátů činila nejvýše 13 vteřin, Petr Hannig a Jiří Hynek se ve sledovaných relacích ke slovu nedostali vůbec.

Tabulka 6: Počet promluv jednotlivých kandidátů, celková stopáž a průměrná délka promluvy

kandidát	počet promluv	průměrná délka promluvy	celková délka promluv
Zeman	23	13 s	4 min 53 s
Drahoš	21	6 s	2 min 10 s
Hilšer	3	4 s	13 s
Horáček	2	2 s	3 s
Topolánek	1	6 s	6 s
Fischer	1	1 s	1 s
Kulhánek	1	5 s	5 s

Ve zpravodajských relacích promlouvala rovněž řada dalších mluvčích. Šlo především o aktivní politiky, neboť příspěvky s mimovolební agendou se věnovaly hlavně osudu vlády Andreje Babiše. Často vystupovali i zástupci různých institucí a státní úředníci jako zdroj faktických informací. Zastoupení expertních mluvčích bylo ve srovnání s předchozími dvěma kategoriemi omezené. Ke slovu se dostalo několik rektorů vysokých škol, neboť ve sledovaném období tito představitelé univerzit přebírali jmenovací dekrety.

Tabulka 7: Externí mluvčí ve zpravodajských příspěvcích

jméno mluvčího	organizace, afiliace	jméno mluvčího	organizace, afiliace
novináři			
František Lutonský	hlavní dramaturg prez. debaty ČT		
politici			
Andrej Babiš	premiér, ANO	Jan Chvojka	předseda poslaneckého klubu ČSSD
Ivan Bartoš	předseda České pirátské strany	Věra Kovářová	místopředsedkyně hnutí STAN
Richard Brabec	místopředseda hnutí ANO	Jakub Michálek	1. místopředseda ČPS
Jiří Dolejš	poslanec KSČM	Roman Petrus	starosta Prahy 8, ČSSD
Jaroslav Faltýnek	místopředseda hnutí ANO	Robert Plaga	ministr školství v demisi
Petr Fiala	předseda ODS	Jaroslava Pokorná Jermanová	místopředsedkyně hnutí ANO
Radim Fiala	předseda poslaneckého klubu SPD	Klára Šlechtová	ministerně obrany
Vojtěch Filip	předseda KSČM	Adam Vojtěch	ministr zdravotnictví v demisi
Petr Gazdík	předseda hnutí STAN	Jan Volný	poslanec za hnutí ANO
Jan Hamáček	místopředseda Poslanecké sněmovny, předseda ČSSD	Radek Vondráček	předseda poslanecké sněmovny, ANO
Milan Chovanec	bývalý ministr vnitra, ČSSD		
reprezentanti institucí, státní úředníci			
Petra Báčová	mluvčí ČSÚ	Jan Outlý	Úřad pro dohled nad hospodařením pol. stran a hnutí
Sylva Dostálová	mluvčí Nejvyššího správ. soudu	Jiří Ovčáček	tiskový mluvčí prezidenta republiky
Václav Henych	ředitel Odb. všeobecné správy ministerstva vnitra	Klára Pěkníková	mluvčí ministerstva vnitra
Gabriela Holčáková	mluvčí Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje	Pavel Pitel	český konzul ve Washingtonu
Tomáš Hudeček	Úřad pro dohled nad hospodařením pol. stran a hnutí	Ivo Pospíšil	generální sekretář Ústavního soudu
Jan Kopál	mluvčí Magistrátu města K. Vary	Kateřina Procházková	mluvčí Jiřího Drahoše
Vladimír Kruliš	odbor protokolu prez. kanceláře	Marek Řeháček	tajemník Magistrátu Jablonce n. N.
Eva Krumpová	místopředsedkyně ČSÚ	Miroslava Sedláčková	tisková mluvčí Ústavního soudu
Petr Mlsna	náměstek ministra vnitra	Margaritis Schinas	mluvčí Jeana-Clauda Junckera
Vratislav Mynář	kancléř prezidenta	Beatrice Szabóová	mluvčí slovenského premiéra R. Fica
Jiří Navrátil	Úřad pro dohled nad hospodařením pol. stran a hnutí	Matyáš Vitík	mluvčí České pošty
Roman Nogol	tajemník Mag. města Karviné	Andrea Zoulová	mluvčí kraj. ředitelství pražské policie
experti			
Jan Balík	koordinátor příprav Svět. dne mládeže	Petr Kroupa	kurátor
Jiří Belda	šperkař, restaurátor	Oldřich Lichtenberg	hudební producent
Lucie Hrdá	obhájkyň aktivistky hnutí Fenmen	Martin Peterka	Česká basketbalová federace
Roman Kainz	agentura Euro Agency		
rektoři vysokých škol			
Jaroslav Miller	rektor UP v Olomouci	Petr Sklenička	rektor ČZU v Praze
Danuše Nerudová	rektorka Mendelovy univerzity	Tomáš Zima	rektor Univerzity Karlovy
ostatní			
Angelina Diashová	aktivistka hnutí Fenmen		

4.1.1.2 Publicistická část relací⁴

V téměř polovině příspěvků publicistické části zpravodajských relací mají prezidentské volby status hlavního tématu (46 %), v 19 % tématu vedlejšího a v 19 % jde o zmínku. Tematizace voleb je tedy v publicistice výraznější než ve zpravodajství.

Tabulka č. 8: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních publicistických příspěvcích (N = 48)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	7	44 %	14	58 %	1	13 %	22	46 %
vedlejší téma	1	6 %	4	17 %	4	50 %	9	19 %
zmínka	5	31 %	4	17 %			9	19 %
volby nejsou tématem	3	19 %	2	8 %	3	38 %	8	17 %
celkem	16	100 %	24	100 %	8	100 %	48	100 %

Z hlediska žánrů v publicistice převládají kombinované příspěvky (40 %) a komentáře či analýzy (38 %). Zhruba pětinu příspěvků tvoří rozhovory (21 %).

Tabulka č. 9: Typy příspěvků v publicistice (N = 48)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
kombinovaný příspěvek	2	13 %	14	58 %	3	38 %	19	40 %
komentář a analýza	9	56 %	5	21 %	4	50 %	18	38 %
rozhovor	5	31 %	4	17 %	1	13 %	10	21 %
čtená zpráva			1	4 %			1	2 %
celkem	16	100 %	24	100 %	8	100 %	48	100 %

V analyzovaných publicistických příspěvcích se ke slovu přímo dostali pouze dva kandidáti, kteří postoupili do druhého kola voleb. Stopáž promluv Miloše Zemana činila 4,25 minuty, u Jiřího Drahoše to bylo 2,5 minut.

Tabulka 10: Počet promluv jednotlivých kandidátů, celková stopáž a průměrná délka promluvy

kandidát	počet promluv	průměrná délka promluvy	celková délka promluv
Zeman	10	25 s	4 min 14 s
Drahoš	7	21 s	2 min 27 s

⁴ Do této kategorie spadají příspěvky z publicistické části Hlavních zpráv, vysílaných ve 12:00 a v 18:00 na obou stanicích pod názvem Hlavní zpráva – rozhovory a komentáře.

Struktura externích mluvčích, kteří vystoupili v relevantních publicistických příspěvcích, byla poněkud odlišná než u příspěvků zpravodajských. Podobně jako ve zpravodajství byli výrazně zastoupeni politici, menší prostor ale dostali mluvčí a představitelé institucí. Častěji hovořili expertní mluvčí, především odborníci z oblasti politologie a politického marketingu, a také novináři – ať již z ČRo nebo z jiných médií.

Tabulka 11: Externí mluvčí v publicistických příspěvcích

jméno	specifikace, afiliace	jméno	specifikace, afiliace
novináři z ČRo			
Petr Hartman	komentátor ČRo	Thomas Kulidakis	komentátor ČRo
Jana Klímová	analytička ČRo	Petr Nováček	vnitropolitický komentátor ČRo
Petr Kočí	datový novinář ČRo	Štěpán Sedláček	zahraniční redakce ČRo
Radko Kubičko	komentátor ČRo	Ondřej Suchan	šéfredaktor Radiožurnálu
novináři z jiných médií			
Erik Best	americký novinář žijící v Praze	Matúš Kostolný	šéfredaktor slovenského Denníku N
Robert Čásenský	šéfredaktor magazínu Reportér	Jiří Kubík	zástupce šéfredaktora redakce Seznam zprávy
Adam Černý	předseda syndikátu novinářů	Bohumil Pečinka	komentátor Reflexu
David Klimeš	hlavní analytik týdeníku Ekonom	Jindřicha Šídlo	komentátor serveru Seznam zprávy
Miroslav Korecký	komentátor Mladé Fronty Dnes		
politici			
Andrej Babiš	premiér, ANO	Milan Chovanec	statutární místopředseda ČSSD
Ivan Bartoš	předseda České pirátské strany	Jan Chvojka	předseda poslaneckého klubu ČSSD
Pavel Bělobrádek	předseda KDU-ČSL	Taťána Malá	poslankyně hnutí ANO
Richard Brabec	místopředseda ANO, ministr životního prostředí	Jakub Michálek	předseda poslaneckého klubu Pirátů
Jaroslav Faltýnek	místopředseda ANO	Dan Ťok	ministr dopravy, ANO
Petr Fiala	předseda ODS	Helena Válková	poslankyně hnutí ANO
Vojtěch Filip	předseda KSČM	Radek Vondráček	předseda poslanecké sněmovny, ANO
reprezentanti institucí, státní úředníci			
Jaroslav Bašta	velvyslanec na Ukrajině a v Rusku	Jiří Ovčáček	tiskový mluvčí prezidenta republiky
Petr Mlsna	náměstek ministerstva vnitra	Jaroslav Singer	bývalý guvernér ČNB
Jan Outlý	Úřad pro dohled nad hospodařením pol. stran a hnutí		
experti			
Denisa Hejlová	vedoucí katedry marketingové komunikace a PR, FSV UK	Jan Kysela	vedoucí katedry politologie a sociologie PF UK
Jan Herzmann	politický analytik, odborník na průzkumy veřejného mínění	Eva Lebedová	odbornice na politický marketing, FF UPOL
Lukáš Jelínek	politolog, Masarykova demokratická akademie	Ladislav Mrklas	politolog, prorektor VŠ CEVRO
Jan Jiráček	vedoucí Katedry mediálních studií na Metropolitní univerzitě Praha	Jiří Přibáň	profesor z univerzity ve velšském Cardiffu
Petr Just	vedoucí Kat. politologie a humanitních studií Metropol. univ.	Pavel Šaradín	politolog, UPOL
Daniel Kroupa	politolog, bývalý poslanec a předseda ODA	Milan Znoj	politolog, UK

4.1.1.3 Reference o kandidátech a jejich valence

V této kapitole analyzujeme reference o osobnostech kandidujících na úřad prezidenta identifikované ve zpravodajských a publicistických příspěvcích. Tyto reference byly vytvořeny ze všech analyzovaných příspěvků s volební i mimovolební agendou coby konkrétní výpovědi o (a) programu kandidáta, (b) jeho konkrétních krocích a aktivitách, (c) jeho odborných a osobnostních předpokladech pro nejvyšší ústavní funkci. Reference jsou doprovázené hodnocením (pozitivní / neutrální / negativní valence).

Analýze podrobíme nejprve reference ze zpravodajských příspěvků, následně z publicistiky. Třetím krokem bude analýza jejich obsahové agenty (souhrnně pro zpravodajství i publicistiku).

ZPRAVODAJSTVÍ

Ve zpravodajských příspěvcích se ve sledovaném období vyskytly reference o všech devíti kandidátech. Dvě třetiny z nich se týkaly Miloše Zemana (66 %), necelá čtvrtina Jiřího Drahoše (24 %). Ostatním kandidátům byla věnována výrazně menší pozornost (1 – 2 %). Situace se výrazně lišila v jednotlivých fázích volby. Zatímco před prvním kolem byla nadpoloviční většina výpovědí o kandidátech navázána na Miloše Zemana, ostatním kandidujícím byla věnována výrazně menší, ale vyrovnaná pozornost (3 – 6 %). Před druhým kolem již ČRo reprezentoval především oba kandidáty, kteří postoupili do druhého kola (Miloš Zeman 66 %, Jiří Drahoš 30 %). Po skončení voleb se objevovaly reference již pouze o těchto dvou osobnostech (Miloš Zeman 83 %, Jiří Drahoš 18 %).

Tabulka 12: Počet referencí o jednotlivých kandidátech ve zpravodajství (N = 767)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	81	54 %	341	66 %	85	83 %	507	66 %
Drahoš	10	7 %	155	30 %	18	18 %	183	24 %
Horáček	9	6 %	6	1 %			15	2 %
Hilšer	9	6 %	6	1 %			15	2 %
Fischer	5	3 %	6	1 %			11	1 %
Topolánek	9	6 %	1	0,2 %			10	1 %
Hynek	9	6 %					9	1 %
Hannig	9	6 %					9	1 %
Kulhánek	8	5 %					8	1 %
celkem	149	100 %	515	100 %	103	100 %	767	100 %

V celkovém pohledu jsou dvě třetiny referencí o kandidátech věnovány jejich konkrétním krokům (67 %), tři desetiny jejich osobnostním a profesním předpokladům a 4 % programovým tématům.

Tabulka 13: Typy referencí o kandidátech (N = 767)

	program kandidáta		konkrétní kroky kandidáta		osobnostní a profesní kompetence		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	10	2 %	358	71 %	139	27 %	507	100 %
Drahoš	16	9 %	109	60 %	58	32 %	183	100 %
Horáček	1	7 %	8	53 %	6	40 %	15	100 %
Hilšer	1	7 %	10	67 %	4	27 %	15	100 %
Fischer			5	45 %	6	55 %	11	100 %
Topolánek			7	70 %	3	30 %	10	100 %
Hynek			5	56 %	4	44 %	9	100 %
Hannig			6	67 %	3	33 %	9	100 %
Kulhánek			4	50 %	4	50 %	8	100 %
celkem	28	4 %	512	67 %	227	30 %	767	100 %

Vzhledem k tomu, že zde hovoříme o zpravodajství, je logické, že většina referencí nese neutrální valenci (83 %). 12 % referencí má valenci negativní, pozitivní valence se vyskytuje jen okrajově (6 %). Pozitivní vyznění mají reference o třech kandidátech – Miloši Zemanovi (7 %), Michalu Horáčkovi (7 %) a Jiřím Drahošovi (5 %). U těchto tří kandidátů jsme identifikovali i negativně zabarvené výpovědi: nejčastěji u Miloše Zemana (15 %), kdy ČRo informoval o nejasnostech ve vedení a financování jeho volební kampaně nebo o neuskutečnění slavnostního ceremoniálu při předávání jmenovacích dekretů rektorům vysokých škol. 7 % negativních referencí se vztahovalo k Jiřimu Drahošovi i k Michalu Horáčkovi.

Tabulka 14: Hodnotící aspekt výpovědí o kandidátech (N = 767)

	neutrální		pozitivní		negativní		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	398	79 %	34	7 %	75	15 %	507	100 %
Drahoš	160	87 %	10	5 %	13	7 %	183	100 %
Horáček	13	87 %	1	7 %	1	7 %	15	100 %
Hilšer	15	100 %					15	100 %
Fischer	11	100 %					11	100 %
Topolánek	10	100 %					10	100 %
Hynek	9	100 %					9	100 %
Hannig	9	100 %					9	100 %
Kulhánek	8	100 %					8	100 %
celkem	633	83 %	45	6 %	89	12 %	767	100 %

PUBLICISTIKA

V publicistických příspěvcích Hlavních zpráv se ve sledovaném období vyskytly reference o osmi kandidátech, neidentifikovali jsme žádnou zmínku o Jiřím Hynkovi. Nejčastěji byla pozornost věnována Miloši Zemanovi (60 %) a Jiřímu Drahošovi (31 %). Ostatním kandidátům byla věnována nejvýše 4 % referencí. Před prvním kolem volby byla pozornost věnovaná Miloši Zemanovi nejintenzivněji (76 %), příspěvky se věnovaly především jeho roli při sestavování vlády. Z ostatních kandidátů se publicistika ČRo v tomto období věnovala zejména Jiřímu Drahošovi a Michalu Horáčkovi (shodně 9 %). V období mezi 1. a 2. kolem se pozornost koncentrovala na Miloše Zemana (55 %) a Jiřího Drahoše (29 %), po volbách se toto zaměření ještě zintenzivnilo (Miloš Zeman 69 %, Jiří Drahoš 29 %).

Tabulka 15: Počet referencí o jednotlivých kandidátech v publicistice (N = 342)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	42	76 %	128	55 %	36	69 %	206	60 %
Drahoš	5	9 %	86	37 %	15	29 %	106	31 %
Horáček	5	9 %	7	3 %			12	4 %
Hilšer			6	3 %	1	2 %	7	2 %
Fischer	1	2 %	5	2 %			6	2 %
Topolánek	1	2 %	2	1 %			3	1 %
Hannig			1	0,4 %			1	0,3 %
Kulhánek	1	2 %					1	0,3 %
celkem	55	100 %	235	100 %	52	100 %	342	100 %

Nadpoloviční většina referencí o kandidátech byla rámována prostřednictvím jejich konkrétních kroků a aktivit (57 %), 35 % pomocí osobních vlastností a profesních kompetencí a 9 % optikou programových východisek. Tři výše uvedené komponenty jsou pro rámování mediálního obrazu Miloše Zemana a Jiřího Drahoše využity ve zhruba stejné míře; u Miloše Zemana je vzhledem k výkonu prezidentské funkce častěji přítomen rámec konkrétních kroků, u Jiřího Drahoše vzhledem k jeho menší známosti mezi veřejností zase rámec programový. Pro ostatní kandidáty jsme neshromáždili dostatek jednotek pro smysluplnou interpretaci.

Tabulka 16: Typy referencí o kandidátech (N = 342)

	program kandidáta		konkrétní kroky kandidáta		osobnostní a profesní kompetence		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	12	6 %	121	59 %	73	35 %	206	100 %
Drahoš	16	15 %	55	52 %	35	33 %	106	100 %
Horáček	1	8 %	8	67 %	3	25 %	12	100 %
Hilšer	1	14 %	3	43 %	3	43 %	7	100 %
Fischer			4	67 %	2	33 %	6	100 %
Topolánek			3	100 %			3	100 %
Hannig					1	100 %	1	100 %
Kulhánek					1	100 %	1	100 %
celkem	30	9 %	194	57 %	118	35 %	342	100 %

Sedm z deseti výpovědí o kandidátech v publicistické části Hlavních zpráv mělo neutrální hodnotící vyznění, 12 % neslo pozitivní valenci a 18 % negativní. Negativní vyznění měly častěji reference o Miloši Zemanovi (23 %). Agendou těchto kritických příspěvků byl způsob vedení volební kampaně ze strany úřadujícího prezidenta, kritika jeho postupu při sestavování vlády, poukazy na špatný zdravotní stav a podobně.

Tabulka 17: Hodnotící aspekt výpovědí o kandidátech (N = 342)

	neutrální		pozitivní		negativní		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	140	68 %	18	9 %	48	23 %	206	100 %
Drahoš	88	83 %	9	8 %	9	8 %	106	100 %
Horáček	4	33 %	6	50 %	2	17 %	12	100 %
Hilšer	1	14 %	6	86 %			7	100 %
Fischer	3	50 %	2	33 %	1	17 %	6	100 %
Topolánek	3	100 %					3	100 %
Hannig	1	100 %					1	100 %
Kulhánek	1	100 %					1	100 %
celkem	241	70 %	41	12 %	60	18 %	342	100 %

4.1.1.4 Analýza obsahové agendy tematických rámců

Pro účely analýzy obsahové agendy tematických rámců jsme jednotlivé příspěvky analyzovali souhrnně (zpravodajskou i publicistickou část). Obsahová agenda všech výpovědí o kandidátech byla kategorizována do několika homogenních skupin, a to na dvou úrovních obecnosti – základní a rozvinuté.

Detailní členění obsahové agendy tematických rámců ukazuje, že nejčastěji zastoupenou tematickou oblastí bylo zpravodajské pokrývání mimovolebních aktivit prezidenta Zemana, zejména v souvislosti s žádostí o důvěru a demisí první vlády Andreje Babiše, jmenování soudců a rektorů nebo výstavou korunovačních klenotů (30 %). Podstatná část referencí se týkala aktivit devíti kandidujících osobností v souvislosti s volbami, tedy zejména jejich vystupování ve volební kampani (22 %). Dalšími informacemi o volební kampani se týkalo 15 % výpovědí (aktivity nekandidujících osob, otázky financování apod.) 11 % referencí lze označit informace o konání blížících se voleb a posléze o jejich průběhu (například prezentace 2. kola jako střetu Zemana a Drahoše, zpravodajství o napadení Miloše Zemana ukrajinskou aktivistkou nebo o mylném vydávání tří volebních lístků v některých okrscích při druhém kole).

Tabulka 18: Struktura obsahové agendy (N = 1109)

	počet	v %
aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta	329	30 %
aktivity kandidátů v souvislosti s volbami	246	22 %
průběh předvolební kampaně	161	15 %
informace o konání a průběhu voleb	123	11 %
debaty kandidátů v médiích - organizace, účast kandidátů, hodnocení	68	6 %
prezentace výsledků 1. / 2. kola	65	6 %
zahraniční reakce na konání a výsledky voleb	46	4 %
interpretace a komentáře k výsledkům voleb	43	4 %
soudní projednávání stížnosti na registraci pěti kandidátů	20	2 %
reflexe voleb na domácí politické scéně	8	1 %
celkem	1109	100 %

Deset kategorií obsahové agendy referencí o kandidátech jsme následně shlukli do čtyř širších skupin, které tvoří základní interpretační rámce, s jejichž pomocí na závěr analyzujeme charakter mediálního obrazu devíti kandidátů. Nejsilněji byl zastoupen rámec zpravodajského pokrytí voleb, zahrnující reference o průběhu volební kampaně i samotných voleb, prezentaci volebních výsledků a související informace (33 %). Specifickou pozici má samostatně stojící rámec prezidentských aktivit Miloše Zemana (30 %), následuje rámec volební kampaně a předvolebních debat (28 %). Nejméně je ve zpravodajství a publicistice zastoupen rámec interpretace volebních výsledků (9 %).

Tabulka 19: Struktura obsahové agendy – základní a rozvinutá kategorizace (N = 1109)

základní kategorizace	v %	rozvinutá kategorizace	v %
zpravodajské pokrytí voleb	33 %	průběh předvolební kampaně	15 %
		informace o konání a průběhu voleb	11 %
		prezentace výsledků 1. / 2. kola	6 %
		soudní projednávání stížnosti na registraci pěti kandidátů	2 %
aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta	30 %	aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta	30 %
volební kampaň, předvolební debaty	28 %	aktivity kandidátů v souvislosti s volbami	22 %
		debaty kandidátů v médiích - organizace, účast kandidátů, hodnocení	6 %
interpretace výsledků voleb	9 %	zahraniční reakce na konání a výsledky voleb	4 %
		interpretace a komentáře k výsledkům voleb	4 %
		reflexe voleb na domácí politické scéně	1 %

Následující tabulka ukazuje, jaké interpretační rámce byly ve zpravodajských a publicistických příspěvcích využity ke konstrukci mediálního obrazu konkrétních kandidátů. Analýza potvrzuje odlišný charakter mediálního obrazu Miloše Zemana a ostatních kandidátů. Téměř polovina identifikovaných výpovědí o Miloši Zemanovi spadá do rámce jeho mimovolebních prezidentských aktivit (46 %). Jistou odlišnost vykazuje i obraz Jiřího Drahoše, který je z nadpoloviční většiny sycen referencemi o Drahošových aktivitách ve volební kampani a v debatách v médiích, zejména v televizních debatách před druhým kolem volby (53 %).

Mediální obraz ostatních kandidátů (alespoň těch, k nimž se podařilo nashromáždit dostatečný počet referencí) je naopak dosti podobný, dominuje u nich rámec neutrálního zpravodajského pokrývání voleb. Převládaly tedy výpovědi o jejich pozici v předvolebních průzkumech, o financování volebních kampaní, dosažených výsledcích v prvním kole voleb a u pěti kandidátů nominovaných poslanci a senátory rovněž o průběhu soudního projednávání stížnosti na jejich registraci. Mediální obraz Marka Hilšera byl oproti ostatním kandidátům výrazněji konstruován pomocí rámce interpretace volebních výsledků. Tento rámec byl v jeho případě sycen referencemi a nestandardním stylem volební kampaně a relativně vysokém počtu získaných hlasů v prvním kole voleb.

Tabulka 20: Obsahová agenda referencí o kandidátech (N = 1109)

	zpravodajské pokrytí voleb	aktivity prezidenta Zemana	volební kampaň, předvolební debaty	interpretace výsledků voleb	celkem	počet jednotek
Zeman	25 %	46 %	20 %	9 %	100 %	713
Drahoš	39 %		53 %	8 %	100 %	289
Horáček	63 %		26 %	11 %	100 %	27
Hilšer	64 %		18 %	18 %	100 %	22
Fischer	71 %		18 %	12 %	100 %	17
Topolánek	69 %		23 %	8 %	100 %	13
Hannig	90 %		10 %		100 %	10
Hynek	100 %				100 %	9
Kulhánek	89 %		11 %		100 %	9
celkem	33 %	30 %	28 %	9 %	100 %	1109

4.1.2 Hlavní zprávy stanice Dvojka

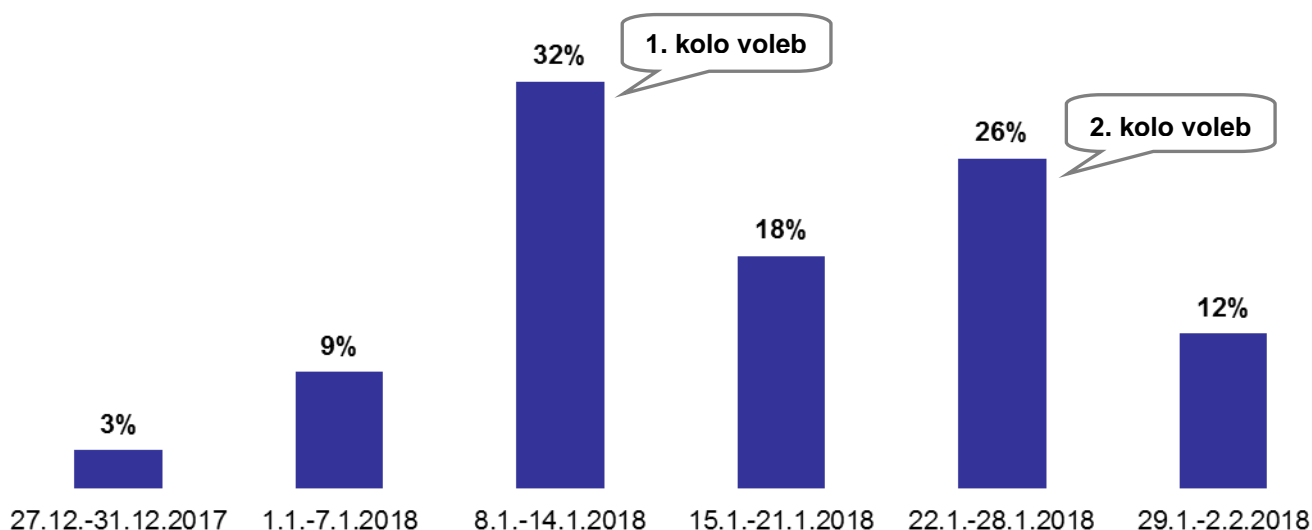
Zpravodajské relace se na stanici Dvojka vysílají každou celou hodinu v době od 5:00 do 18:00 (v neděli jsou vynechány relace v 15:00 a 16:00). Hlavní zprávy této stanice, které byly předmětem naší analýzy, jsou vysílány ve 12:00 a v 17:00. Analyzovali jsme vysílání z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 2. 2. 2018 a ze čtyř víkendových dnů – 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1. 2018 (tj. v době konání prvního a druhého kola prezidentských voleb). Celkem jsme tedy zkoumali 62 relací z 31 dnů. Délka jednotlivých relací se pohybovala v rozmezí 3 – 4,5 minuty, průměr činil 3,7 minuty.

V analyzovaných vysíláních jsme identifikovali celkem 66 relevantních příspěvků tematizujících prezidentskou agendu. Téměř polovina z nich odezněla v období mezi 1. a 2. kolem voleb (48 %). Pokud se zaměříme na jednotlivé týdny, lze konstatovat, že třetina jich byla koncentrována do týdne konání prvního kola voleb (32 %).

Tabulka č. 21: Distribuce příspěvků ve sledovaném období (N = 66)

	počet	v %
1. kolo	23	35 %
2. kolo	32	48 %
po volbách	11	17 %
celkem	66	100 %

Graf č. 1: Distribuce příspěvků dle kalendářních týdnů (N = 66)⁵

⁵ Je nutno mít na paměti, že první a poslední kalendářní týden sledovaného období jsme nezpracovávali celý a víkendové relace jsme analyzovaly pouze v období konání 1. a 2. kola voleb (tj. 13. 1., 14. 1., 27. 1. a 28. 1.)

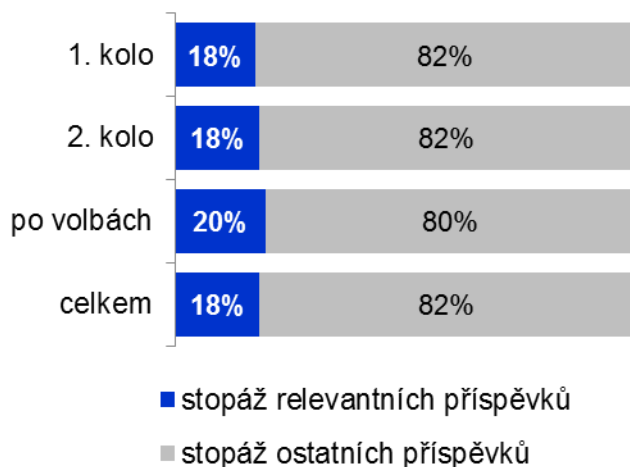
Vzhledem k formátu několikaminutové zpravodajské relace převažovaly čtené zprávy (65 %) a přibližně třetinu tvořily kombinované příspěvky (35 %).

Tabulka č. 22: Typy příspěvků (N = 66)

typ příspěvku	1. kolo	2. kolo	po volbách	celkem
čtená zpráva	61 %	72 %	55 %	65 %
kombinovaný příspěvek	39 %	28 %	45 %	35 %
celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Příspěvky, které tematizovaly zkoumanou agendu, tvořily necelou pětinu celkového počtu jednotek (18 %). Během sledovaného období se tento podíl výrazněji neměnil.

Graf č. 2: Podíl prezidentské agendy na celkové stopáži ve sledovaném období

V rámci identifikovaných relevantních příspěvků je téma prezidentských voleb poměrně výrazně přítomno: v 71 % příspěvků tvoří tato agenda hlavní téma, ve 2 % téma vedlejší a v 8 % zmínku. Pětina příspěvků volby netematizuje, věnují se zpravodajskému pokrývání aktivit úřadujícího prezidenta. Podíl příspěvků, v nichž má prezidentská agenda pozici hlavního tématu, se před oběma koly téměř nelišil. Před druhým kolem byly častěji zastoupeny příspěvky s mimovolební tematikou, neboť rozhlas zpravodajsky pokrýval vnitropolitické dění, jehož se prezident účastnil (24. 1. přijal demisi vlády Andreje Babiše).

Tabulka č. 23: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 66)

	1. kolo	2. kolo	po volbách	celkem
hlavní téma	65 %	69 %	91 %	71 %
vedlejší téma	4 %			2 %
zmínka	13 %	6 %		8 %
volby nejsou tématem	17 %	25 %	9 %	20 %
celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Ke slovu se ve sledovaném období dostali pouze dva kandidáti. Největší stopáž promluv patřila Miloši Zemanovi, ve třech promluvách se vyjadřoval ke jmenování nových soudců, ke své volební strategii před druhým kolem a komentoval vítězství ve druhém kole. Jediná krátká promluva Jiřího Drahoše byla proslovena při návštěvě zemědělského podniku v rámci volební kampaně.

Tabulka 24: Počet promluv jednotlivých kandidátů, celková stopáž a průměrná délka promluvy

	počet promluv	celková délka promluv	průměrná délka promluvy
Zeman	3	43 s	14 s
Drahoš	1	2 s	2 s

Ve relevantních příspěvcích se objevilo několik externích mluvčích. Byli to především osobnosti z různých institucí státní správy, které se v rolích expertů vyjadřovali k organizaci a průběhu voleb.

Tabulka 25: Externí mluvčí v Hlavních zprávách Dvojky

externí mluvčí	počet promluv
Petra Báčová, mluvčí Českého statistického úřadu	1
Jiří Belda, šperkař	1
Sylva Dostálová, mluvčí Nejvyššího správního soudu	1
Václav Henych, ředitel Odboru všeobecné správy ministerstva vnitra	1
Gabriela Holčáková, mluvčí Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje	1
Eva Krumpová, místopředsedkyně Českého statistického úřadu	1
Petr Mlsna, náměstek ministra vnitra	5
Jan Outlý, Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	1
Klára Pěkníková, mluvčí ministerstva vnitra	1
Kateřina Procházková, mluvčí kandidáta Jiřího Drahoše	1

4.1.2.1 Reference o kandidátech a jejich valence

Ve 66 relevantních příspěvcích Hlavních zpráv bylo obsaženo 120 konkrétních referencí o jednotlivých kandidujících osobnostech. Týkaly se všech devíti kandidátů, distribuce byla ovšem výrazně nerovnoměrná. Téměř dvě třetiny výpovědí se týkaly Miloše Zemana (63 %), necelá čtvrtina Jiřího Drahoše (23 %). Ostatních kandidátů se týkaly nejvýše 3 % jednotek.

Tabulka 26: Počet referencí o jednotlivých kandidátech – celkový pohled (N = 120)

kandidát	počet	v %
Zeman	76	63 %
Drahoš	28	23 %
Hilšer	4	3 %
Topolánek	2	2 %
Horáček	2	2 %
Fischer	2	2 %
Hynek	2	2 %
Hannig	2	2 %
Kulhánek	2	2 %
celkem	120	100 %

Následující tabulka ukazuje, že v průběhu jednotlivých fází volby se distribuce referencí o kandidujících osobnostech měnila. V období před prvním kolem se objevily zmínky o všech kandidátech s výjimkou Michala Horáčka a Pavla Fischera. Je ovšem nutno uvést, že výpovědi o Marku Hilšerovi, Mirku Topolánkovi, Jiřím Hynkovi, Petru Hannigovi a Vratislavu Kulhánkovi se týkaly pouze stížnosti na jejich kandidaturu, kterou projednával Ústavní soud.

Před druhým kolem volby se pozornost logicky přesunula především ke dvěma postoupivším kandidátům – Miloši Zemanovi (61 % referencí) a Jiřímu Drahošovi (30 %). Z ostatních osobností byli zmíněni Marek Hilšer, Michal Horáček a Pavel Fischer. Šlo jednak o jejich společné setkání s Jiřím Drahošem v pražské Lucerně, jednak o výpomoc Jiřímu Drahošovi ve 2. kole (Horáček), chybné vydávání hlasovacího lísku třetího kandidáta v průběhu 2. kola (Fischer) a komentář k výsledku voleb (Hilšer).

V období po skončení voleb se již objevovaly reference pouze o dvou soupeřích z druhého kola, především o vítězi voleb (74 %).

Tabulka 27: Počet referencí o jednotlivých kandidátech – dle období vysílání (N = 120)

kandidát	1. kolo	2. kolo	po volbách
Zeman	61 %	61 %	74 %
Drahoš	6 %	30 %	26 %
Hilšer	6 %	3 %	
Topolánek	6 %		

kandidát	1. kolo	2. kolo	po volbách
Horáček		3 %	
Fischer		3 %	
Hynek	6 %		
Hannig	6 %		
Kulhánek	6 %		
celkem	100 %	100 %	100 %

Téměř dvě třetiny referencí o kandidátech se týkaly jejich konkrétních kroků (63 %), třetina kandidáty prezentovala z osobnostní perspektivy a jen 4 % se týkala jejich programu. Největší podíl výpovědí o osobnosti kandidáta se týkal Miloše Zemana (39 %), kdy bylo touto optikou reflektováno jeho působení v prvním funkčním období. U Jiřího Drahoše šlo především o potenciální vliv jeho názorové orientace na styl výkonu prezidentské funkce.

Tabulka 28: Typy referencí o kandidátech (N = 120)

kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnostní a profesní kompetence	celkem	počet jednotek
Zeman	5 %	55 %	39 %	100 %	76
Drahoš	4 %	71 %	25 %	100 %	28
Hilšer		100 %		100 %	4
Topolánek		100 %		100 %	2
Horáček		50 %	50 %	100 %	2
Fischer		50 %	50 %	100 %	2
Hynek		100 %		100 %	2
Hannig		100 %		100 %	2
Kulhánek		100 %		100 %	2
celkem	4 %	63 %	33 %	100 %	120

Naprostá většina referencí o kandidátech měla neutrální hodnotící vyznění. Setkali jsme se pouze se dvěma příklady negativní valence a se dvěma výpověďmi s pozitivním vyzněním. Obě pozitivní reference se týkaly Miloše Zemana: Šlo o prezentaci stanoviska lékařského konzilia k dobrému zdravotnímu stavu M. Zemana a o reprodukci názoru Andreje Babiše na dobré předpoklady stávajícího prezidenta k dalšímu výkonu funkce. Negativní hodnocení se týkalo Miloše Zemana a Jiřího Drahoše – Zeman kritizoval bývalý ministr kultury Daniel Herman, Andrej Babiš pak zpochybnil autonomii rozhodování Jiřího Drahoše.

Tabulka 29: Hodnotící aspekt výpovědí o kandidátech (N = 120)

kandidát	neutrální	pozitivní	negativní	celkem	počet jednotek
Zeman	96 %	3 %	1 %	100 %	76
Drahoš	96 %		4 %	100 %	28
Hilšer	100 %			100 %	4
Topolánek	100 %			100 %	2

kandidát	neutrální	pozitivní	negativní	celkem	počet jednotek
Horáček	100 %			100 %	2
Fischer	100 %			100 %	2
Hynek	100 %			100 %	2
Hannig	100 %			100 %	2
Kulhánek	100 %			100 %	2
celkem	98 %	1 %	2 %	100 %	120

4.1.2.2 Analýza obsahové agendy referencí o kandidátech

Třemi nejčastějšími okruhy obsahové agendy referencí o kandidujících osobnostech bylo zpravodajské pokrývání aktivit úřadujícího prezidenta (18 %), témata spjatá s televizními debatami kandidátů před druhým kolem (15 %) a informování o přípravě, konání a průběhu voleb. Desetinu referencí o kandidátech představovala zpravodajská prezentace výsledků voleb a další desetinu reflexe voleb na politické scéně.

Graf č. 3: Struktura obsahové agendy – kategorizovaná (N = 120)

Pokud u kandidátů, pro něž jsme shromáždili dostatek referencí, analyzujeme strukturu obsahové agendy, můžeme vidět, že mediální obraz Miloše Zemana byl utvářen především v rámci jeho mimovolebních aktivit v prezidentské funkci. Obraz Jiřího Drahoše byl konstruován především prostřednictvím jeho vystoupení v televizních debatách před 2. kolem volby.

Tabulka 30: Obsahová agenda dle jednotlivých kandidátů (N = 120)

	aktivity M. Zemana ve funkci prezidenta	televizní debaty kandidátů	informace o konání a průběhu voleb	prezentace výsledků 1. / 2. kola	reflexe voleb na domácí politické scéně	soudní projednávání stížností na registraci pěti kandidátů	zahraníční reakce na konání a výsledky voleb	aktivity kandidátů v souvislosti s volbami	průběh předvolební kampaně	prezentace předvolebních výzkumů	interpretace a komentáře k výsledkům voleb	celkem	počet jednotek
Zeman	28 %	11 %	17 %	8 %	12 %		11 %	5 %	4 %	3 %	3 %	100 %	76
Drahoš		25 %	14 %	21 %	11 %		7 %	14 %		7 %		100 %	28
Hilšer		25 %				50 %					25	100 %	4
Topolánek						100 %						100 %	2
Horáček		50 %						50 %				100 %	2
Fischer		50 %	50 %									100 %	2
Hynek						100 %						100 %	2
Hannig						100 %						100 %	2
Kulhánek						100 %						100 %	2
celkem	18 %	15 %	15 %	10 %	10 %	8 %	8 %	8 %	3 %	3 %	3 %	100 %	2

4.1.2.3 Kvalitativní analýza

Kvalitativní analýza nenalezla ve sledovaných vysíláních stanice Dvojka žádné závažné pochybení. Identifikovali jsme jen několik menších problémů. Ve vysílání ve 12:00 ze 30. 1. byl ředitel Odboru všeobecné správy ministerstva vnitra Václav Henych představen pouze jako „Václav Henych z ministerstva vnitra“. Vzhledem k tomu, že mluvčí vyjadřoval stanovisko vládního orgánu k průběhu voleb, nepovažujeme uvedenou afiliaci za dostatečnou.

V příspěvku z 28. 1. v 17:00 byly prezentovány dva výzkumy veřejného mínění. Zatímco výzkum společnosti Kantar TNS byl představen korektně se všemi souvisejícími parametry (tj. datum realizace, velikost vzorku, datum publikace), u výzkum firmy Median tyto informace nezazněly. Ve zpravodajské relaci vysílané 15. 1. ve 12:00 byla promluva mluvčího týkající se koronovačnických kletotů odvysílána dříve než samotný příspěvek a porozumění jejímu obsahu tak bylo značně ztíženo.

4.1.3 Proudové vysílání stanic Radiožurnál a Plus

V této kapitole analyzujeme souhrnně následující vysílání stanic Radiožurnál a Plus:

- **vysílání stanice Radiožurnál** ve všedních dnech 27. 12 2017. – 2. 2. 2018 v době od 6:30 do 16 hodin,
- **vysílání stanice Plus** ve všedních dnech 27. 12 2017. – 2. 2. 2018 v době od 6:00 do 13 hodin.

Do analýzy jsme nezahrnuli následující typy pořadů či příspěvků, které analyzujeme v jiných částech zprávy:

- zpravodajské relace v celou hodinu a v půl na obou stanicích, u zpráv ve 12:00 rovněž publicistický blok,
- mimořádné pořady a speciály s předvolební dramaturgií (duely kandidátů, debaty s kandidáty před a po volbách, debaty s komentátory, volební studia apod.),
- vstupy do vysílání Radiožurnálu v rámci projektu Hledá se prezident,
- reprízu pořadu Jak to vidí na stanici Plus.

Neanalyzujeme rovněž předvolební spoty jednotlivých kandidátů, za jejichž obsah Český rozhlas neodpovídá.

Ve výše vymezeném vysílání jsme identifikovali celkem 745 příspěvků relevantních z hlediska naší analýzy. Počty příspěvků na obou stanicích byly zhruba stejné.⁶

Tabulka č. 31: Distribuce příspěvků ve sledovaném období (N = 745)

	Radiožurnál		PLUS		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
1. kolo	175	49 %	140	36 %	315	42 %
2. kolo	142	40 %	169	44 %	311	42 %
po volbách	40	11 %	79	20 %	119	16 %
celkem	357	100 %	388	100 %	745	100 %

Více než čtyři desetiny relevantních příspěvků byly odvysílány v ranním zpravodajském bloku stanice Plus (41 %). Téměř pětina jich spadala do Dopolnedního Radiožurnálu (18 %). Distribuce relevantních příspěvků mezi jednotlivými pořady či bloky se během sledovaného období výrazněji nelišila. Dopolnední Radiožurnál se zkoumané agendě intenzivněji věnoval v období před 1. i 2. kolem voleb, Ranní Plus po skončení voleb.

Tabulka 32: Zastoupení relevantních příspěvků v jednotlivých pořadech (N = 745)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Ranní Radiožurnál	52	17 %	38	12 %	19	16 %	109	15 %
Ranní interview	3	1 %	2	1 %	1	1 %	6	1 %

⁶ Sledovaná denní doba se u obou stanic lišila (Radiožurnál 6:30 – 16:00, Plus 6:00 – 13:00).

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Host Lucie Výborné	3	1 %					3	0,4 %
Dopolední Radiožurnál	63	20 %	66	21 %	7	6 %	136	18 %
Odpolední Radiožurnál	54	17 %	36	12 %	13	11 %	103	14 %
Ranní Plus	113	36 %	128	41 %	61	51 %	302	41 %
Pro a proti	2	1 %	4	1 %	5	4 %	11	2 %
Dopolední Plus	21	7 %	28	9 %	9	8 %	58	8 %
Interview Plus	1	0,3 %	4	1 %	2	2 %	7	1 %
Radioforum	2	1 %	5	2 %	2	2 %	9	1 %
Bilanční rok v zahraničí	1	0,3 %					1	0,1 %
celkem	315	100 %	311	100 %	119	100 %	745	100 %

Nejčastějšími typy příspěvků v tomto segmentu vysílání ČRo byly čtené zprávy (59 %) a kombinované příspěvky (27 %). Čtené zprávy byly typičtější pro Radiožurnál (66 %), na stanici Plus se častěji objevovaly kombinované příspěvky (34 %) a reportáže (9 %).

Tabulka 33: Typy příspěvků dle stanice (N = 745)

	Radiožurnál		PLUS		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
čtená zpráva	236	66 %	205	53 %	441	59 %
kombinovaný příspěvek	67	19 %	131	34 %	198	27 %
komentář a analýza			36	9 %	36	5 %
reportáž	19	5 %	4	1 %	23	3 %
rozhovor	8	2 %	8	2 %	16	2 %
debata			3	1 %	3	0,4 %
jiné	27	8 %	1	0,3 %	28	4 %
celkem	357	100 %	388	100 %	745	100 %

V období před konáním 1. kola voleb se analyzovaná agenda častěji objevovala ve čtených zprávách (šlo například o upoutávky na různé pořady s předvolební dramaturgií nebo na vstupy z projektu Hledá se prezident). V období mezi oběma koly a po volbách byly častěji zastoupeny kombinované příspěvky.

Tabulka 34: Typy příspěvků dle období vysílání (N = 745)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
čtená zpráva	210	67 %	161	52 %	70	59 %	441	59 %
kombinovaný příspěvek	47	15 %	109	35 %	42	35 %	198	27 %
reportáž	11	4 %	12	4 %			23	3 %
rozhovor	10	3 %	5	2 %	1	1 %	16	2 %
komentář a analýza	14	4 %	16	5 %	6	5 %	36	5 %
debata	3	1 %					3	0,4 %
jiné	20	6 %	8	3 %			28	4 %
celkem	315	100 %	311	100 %	119	100 %	745	100 %

V necelých dvou třetinách příspěvků má téma voleb pozici hlavního tématu (64 %), v 10 % tématu vedlejšího a v dalších 10 % je pouze okrajově zmíněno. 15 % příspěvků se tématu voleb nevěnuje. V analyzovaných příspěvcích obou zkoumaných stanic pozice tématu prezidentských voleb lišila. Na Radiožurnálu volby nějakým způsobem tematizovalo 89 % příspěvků, v 77 % tvořily hlavní téma. Na stanici Plus byly volby hlavním tématem pro mírně nadpoloviční většinu příspěvků (53 %) necelá pětina tematizovala jednotlivé kandidáty v mimovolebním kontextu (19 %).

Tabulka 35: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích – dle stanice (N = 745)

	Radiožurnál		PLUS		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	273	77 %	204	53 %	477	64 %
vedlejší téma	20	6 %	56	14 %	76	10 %
zmínka	24	7 %	53	14 %	77	10 %
volby nejsou tématem	40	11 %	75	19 %	115	15 %
celkem	357	100 %	388	100 %	745	100 %

V období před 1. i před 2. kolem voleb byly prezidentské volby hlavním tématem přibližně dvou třetin relevantních příspěvků. Po skončení voleb tento podíl činil necelou polovinu, zvýšil se podíl příspěvků tematizujících volby v pozici vedlejšího tématu nebo zmínky.

Tabulka 36: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích – dle období vysílání (N = 745)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
hlavní téma	215	68 %	204	66 %	58	49 %	477	64 %
vedlejší téma	15	5 %	34	11 %	27	23 %	76	10 %
zmínka	27	9 %	30	10 %	20	17 %	77	10 %
volby nejsou tématem	58	18 %	43	14 %	14	12 %	115	15 %
celkem	315	100 %	311	100 %	119	100 %	745	100 %

4.1.3.1 Reprezentace jednotlivých kandidátů

Nejvíce pozornosti bylo v proudovém vysílání ČRo ve sledovaném období věnováno dvojici kandidátů, kteří postoupili do 2. kola – Miloše Zemana se týkalo 55 % z celku referencí o kandidátech, Jiřího Drahoše 25 %. Dalším kandidátům byla věnována maximálně 4 % výpovědí. Situace na obou zkoumaných stanicích se v tomto ohledu příliš nelišila, na stanici Plus byl menší podíl referencí směřován na Jiřího Drahoše a o něco více pozornosti bylo věnováno ostatním kandidátům

Tabulka 37: Počet referencí o jednotlivých kandidátech – dle stanice (N = 996)

	Radiožurnál		PLUS		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	129	52 %	422	56 %	551	55 %
Drahoš	76	31 %	171	23 %	247	25 %
Horáček	7	3 %	35	5 %	42	4 %
Hilšer	10	4 %	28	4 %	38	4 %
Topolánek	9	4 %	26	3 %	35	4 %
Fischer	4	2 %	25	3 %	29	3 %
Hynek	4	2 %	18	2 %	22	2 %
Hannig	4	2 %	13	2 %	17	2 %
Kulhánek	5	2 %	10	1 %	15	2 %
celkem	248	100 %	748	100 %	996	100 %

Velké rozdíly v distribuci referencí o jednotlivých kandidátech vidíme v jednotlivých fázích prezidentské volby. Před 1. kolem volby byla nadpoloviční většina výpovědí o kandidátech navázána na Miloše Zemana (52 %), tématem těchto referencí byly především aktivity úřadujícího prezidenta v jeho funkci, částečně také reflexe jeho politické minulosti (např. předchozích prezidentských voleb). Ostatním kandidátům ČRo věnoval zhruba stejnou pozornost (4 % - 8 %), informoval zejména o jejich aktivitách a výrociích v předvolebních rozhlasových speciálech a duelech.

Před 2. kolem volby se míra pozornosti věnovaná Miloši Zemanovi prakticky nezměnila, logicky výrazně vzrostl podíl referencí navázaných na Jiřího Drahoše, zastoupení výpovědí o ostatních kandidátech naopak pokleslo. Po skončení voleb se téměř tři čtvrtiny referencí týkaly Miloše Zemana (73 %), 16 % Jiřího Drahoše – v jeho případě šlo zejména o hledání příčin volební porážky. Z ostatních kandidátů byla pozornost okrajově věnována Michalu Horáčkovi, Marku Hilšerovi, Mirku Topolánkovi a Pavlu Fischerovi. Agendou těchto výpovědí bylo především chování jejich voličů z prvního kola v kole druhém, u některých rovněž jejich možná politická budoucnost.

Tabulka 38: Počet referencí o jednotlivých kandidátech – dle období vysílání (N = 996)

	1. kolo		2. kolo		po volbách		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Zeman	151	52 %	270	51 %	130	73 %	551	55 %
Drahoš	24	8 %	194	37 %	29	16 %	247	25 %
Horáček	22	8 %	16	3 %	4	2 %	42	4 %
Hilšer	12	4 %	21	4 %	5	3 %	38	4 %
Topolánek	19	7 %	12	2 %	4	2 %	35	4 %
Fischer	14	5 %	8	2 %	7	4 %	29	3 %
Hynek	21	7 %	1	0,2 %			22	2 %
Hannig	16	5 %	1	0,2 %			17	2 %
Kulhánek	13	4 %	2	0,4 %			15	2 %
celkem	292	100 %	525	100 %	179	100 %	996	100 %

Převážná většina referencí o kandidátech měla neutrální hodnotící vyznění (79 %). 9 % výpovědí mělo vůči kandidátům pozitivní zaměření a 12 % negativní. Vyšší podíl výpovědí s pozitivní valencí jsme zaznamenali u Jiřího Drahoše (14 %) - příznivě byl hodnocen jeho úspěch v prvním kole volby, vystupování v kampani nebo podpora známých osobností. U Marka Hilšera (16 %) a Pavla Fischera (14 %) byly pozitivně hodnoceny výsledky, kterých se jim podařilo v prvním kole dosáhnout a dobré předpoklady pro budoucí působení v politice.

Negativní valenci měly častěji výroky, které utvářely obraz Mirka Topolánka (23 %) a Miloše Zemana (16 %). U Mirka Topolánka byly připomenuty některé problematické aktivity z doby, kdy byl předsedou ODS a premiérem a výsledek v prvním kole byl hodnocen jako nesplnění očekávání, která vzbudil jeho vstup do kampaně. V případě Miloše Zemana byl zmiňován jeho netransparentní přístup k volební kampani, problematické osobnostní a zdravotní předpoklady pro nejvyšší ústavní funkci a sporné kroky z minulého politického působení.

Tabulka 39: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 996)

	neutrální		pozitivní		negativní		celkem		počet jednotek
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	
Zeman	430	78 %	32	6 %	89	16 %	551	100 %	551
Drahoš	193	78 %	34	14 %	20	8 %	247	100 %	247
Horáček	35	83 %	5	12 %	2	5 %	42	100 %	42
Hilšer	30	79 %	6	16 %	2	5 %	38	100 %	38
Topolánek	25	71 %	2	6 %	8	23 %	35	100 %	35
Fischer	25	86 %	4	14 %			29	100 %	29
Hynek	20	91 %	1	5 %	1	5 %	22	100 %	22
Hannig	16	94 %			1	6 %	17	100 %	17
Kulhánek	14	93 %	1	7 %			15	100 %	15
celek	788	79 %	85	9 %	123	12 %	996	100 %	996

4.1.3.2 Externí mluvčí v proudovém vysílání

V proudovém vysílání obou stanic ve sledovaném období se ke slovu naživo nebo ze záznamu dostala řada mluvčích. Nejprve se zaměříme na samotné kandidující osobnosti. Ve vysílání vystoupilo všech devět kandidátů, počty a stopáže promluv se přitom výrazně lišily s ohledem na jednotlivé fáze volby.

Před 1. kolem nejčastěji promlouval Miloš Zeman – vyjadřoval se k okolnostem demise vlády Andreje Babiše a možného budoucího vývoje při sestavování kabinetu, ČRo se rovněž věnoval jeho vánočnímu projevu. Počet promluv ostatních kandidátů se pohyboval mezi dvěma a šesti. Stopáže promluv se výrazněji nelišily. Před 2. kolem se ke slovu dostali především dva postoupivší kandidáti, vedle nich také Marek Hilšer a Michal Horáček. Úhrnné stopáže promluv Jiřího Drahoše a Miloše Zemana v tomto období přesáhly 5 minut, relativně více prostoru dostal i Marek Hilšer díky příspěvku, který se zabýval jeho možnou politickou budoucností. V období po volbách již ve vysílání promluvil pouze Miloš Zeman, zejména na téma dalších kroků při sestavování vlády.

Tabulka 40: Počet promluv jednotlivých kandidátů

kandidát	1. kolo	2. kolo	po volbách	celkem
Zeman Miloš	14	22	4	40
Drahoš Jiří	4	17		21
Horáček Michal	6	2		8
Flscher Pavel	6			6
Hannig Petr	6			6
Hilšer Marek	3	3		6
Topolánek Mirek	5			5
Hynek Jiří	4			4
Kulhánek Vratislav	2			2
celkem	50	44	4	98

Tabulka 41: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů

kandidát	1. kolo	2. kolo	po volbách	celkem
Zeman Miloš	2 min 24 s	8 min 20 s	1 min 41 s	12 min 25 s
Drahoš Jiří	1 min 2 s	5 min 11 s		6 min 13 s
Hilšer Marek	1 min 26 s	3 min 46 s		5 min 12 s
Horáček Michal	2 min 36 s	38 s		3 min 14 s
Flscher Pavel	2 min 7 s			2 min 7 s
Topolánek Mirek	1 min 37 s			1 min 37 s
Hynek Jiří	1 min 4 s			1 min 4 s
Hannig Petr	45 s			45 s
Kulhánek Vratislav	34 s			34 s

Následující tabulka ukazuje, kteří mluvčí v proudovém vysílání hovořili o některém z prezidentských kandidátů. Vedle novinářů z ČRo nebo jiných médií a politiků to byli zejména experti z různých oborů – především politologové, právníci nebo odborníci na reklamní a marketingovou komunikaci.

Tabulka 42: Promluvy ostatních mluvčích v proudovém vysílání

jméno	specifikace	počet	jméno	specifikace	počet
spolupracovníci ČRo					
Hoffman Ivan		5	Machytková Marie		1
Dorazín Martin		3	Nečásková Pavlína		1
Kubičko Radko		3	Nováček Petr		1
Hartman Petr		2	Rakušanová Lída		1
Konrád Ondřej		2	Skalický Jaroslav		1
Čermáková Jana		1	Švejďová Zuzana		1
Jelen Tomáš		1	Winkler Aleš		1

novináři jiných médií					
Klimeš David	<i>analytik týdeníku Ekonom</i>	7	Němec Václav	<i>šéfredaktor časopisu Reflexe</i>	1
Holub Petr	<i>komentátor Echo24</i>	4	Mitrofanov Alexandr	<i>komentátor Práva</i>	1
Šídlo Jindřich	<i>šéfkomentátor serveru Seznam.cz</i>	2	Kolář Petr	<i>komentátor MF Dnes</i>	1
Dolejší Václav	<i>serveru Seznam zprávy</i>	2	Hvízdala Karel	<i>nezávislý novinář</i>	1
Žantovský Petr	<i>publicista, Parl. listy</i>	1	Houska Ondřej	<i>redaktor Hospodářských novin</i>	1
Zvěřina Martin	<i>komentátor LN novin</i>	1	Honzejek Petr	<i>komentátor Hospodářských novin</i>	1
Witowská Světlana	<i>moderátorka ČT</i>	1	Galis Tomáš	<i>komentátorem Denníku N</i>	1
Tabery Erik	<i>šéfredaktor týd. Respekt</i>	1	Fendrych Martin	<i>komentátor webu Aktuálně.cz</i>	1
Rychlíková Apolena	<i>dokumentaristka, redaktorka Alarm.cz</i>	1	Buchert Viliam	<i>komentátor týdeníku Reflex</i>	1
Neumann Ondřej	<i>server Hlídací pes</i>	1			

politici					
Babiš Andrej	<i>ANO</i>	6	Prouza Tomáš	<i>ČSSD</i>	1
Bartoš Ivan	<i>ČPS</i>	4	Plaga Robert	<i>ANO</i>	1
Sobotka Bohuslav	<i>ČSSD</i>	3	Pelikán Robert	<i>ANO</i>	1
Michálek Jakub	<i>ČPS</i>	3	Okamura Tomio	<i>SPD</i>	1
Kalousek Miroslav	<i>TOP 09</i>	3	Mareš Jiří	<i>nezávislý starosta</i>	1
Vondráček Radek	<i>ANO</i>	2	Kubíček Roman	<i>ANO</i>	1
Kupka Martin	<i>ODS</i>	2	Komárek Martin	<i>ANO</i>	1
Farský Jan	<i>STAN</i>	2	Filip Vojtěch	<i>KSČM</i>	1
Stanjura Zbyněk	<i>ODS</i>	1	Fiala Petr	<i>ODS</i>	1
Rys Jiří	<i>nezávislý starosta</i>	1	Bělobrádek Pavel	<i>KDU-ČSL</i>	1
Čech František R.	<i>SPO</i>	1			

experti					
Tvrdoň Jan	<i>vedoucí projektu Demagog.cz</i>	4	Pink Michal	<i>politolog, FSS MU Brno</i>	1
Shavit Anna	<i>expertka na politický marketing, FSV UK</i>	4	Pehe Jiří	<i>politolog, ředitel NY University Praha</i>	1
Prokop Daniel	<i>sociolog, agentura Median</i>	4	Oliva Karel	<i>jazykovědec, matematický lingvista</i>	1
Jelínek Lukáš	<i>politolog, Masarykova dem. akademie</i>	4	Novotný Stanislav	<i>předseda Asociace nezáv. médií</i>	1
Králová Alžběta	<i>Instit. polit. marketingu</i>	3	Němeček Tomáš	<i>publicista, právník, advokát</i>	1
Zima Tomáš	<i>rektor UK</i>	2	Mlejnek Josef	<i>politolog, FSV UK</i>	1
Šrain Petr	<i>mluvčí společnosti Fortuna</i>	2	Mádlová Lucie	<i>výkonná ředitelka Asociace společenské odpovědnosti</i>	1
Sochor Václav	<i>mluvčí sázkové</i>	2	Kysela Jan	<i>ústavní právník, PF UK</i>	1

jméno	specifikace	počet	jméno	specifikace	počet
	<i>kanceláře</i>				
Outlý Jan	<i>Úř. pro dohled nad hosp. pol. stran a hnutí</i>	2	Kudrna Jan	<i>ústavní právník, PF UK</i>	1
Ondráčka David	<i>ředitel české pobočky Transparency International</i>	2	Kroupa Daniel	<i>politolog, UJEP Ústí n.L.</i>	1
Mynař Vratislav	<i>spolek Přátelé Miloše Zemana</i>	2	Kratochvíl Petr	<i>ředitel Ústavu mezinárodních vztahů</i>	1
Kopeček Lubomír	<i>politolog, FSS MU Brno</i>	2	Koudelka Zdeněk	<i>právník</i>	1
Hynčica Pavel	<i>politolog a slovakista, UJEP Ústí n. L.</i>	2	Kainz Roman	<i>reklamní agentura EuroAgency</i>	1
Hudeček Tomáš	<i>Úř. pro dohled nad hosp. pol. stran a hnutí</i>	2	Jára Martin	<i>psycholog, ředitel Ligy otevřených mužů</i>	1
Gregor Miloš	<i>politolog, FSS MU Brno</i>	2	Hloušek Vít	<i>politolog, FSS MU Brno</i>	1
Cabada Ladislav	<i>politolog, Metropolitní univerzita Praha</i>	2	Hejlová Denisa	<i>vedoucí Katedry marketingové komunikace a PR, FSV UK</i>	1
Znoj Milan	<i>politolog, FF UK</i>	1	Fulín Jan	<i>expert agentury Nielsen</i>	1
Wintr Jan	<i>ústavní právník, PF UK</i>	1	Dlouhý Vladimír	<i>prezident Hospodářské komory ČR</i>	1
Voženílek Vít	<i>kartograf, geoinformatik</i>	1	Červenka Jan	<i>analytik Centra pro výzkum veřejného mínění AV</i>	1
Vaněk Tomáš	<i>rektor AVU</i>	1	Čákl Ondřej	<i>koordinátor monitoringu Transparency international</i>	1
Štěpánková Radana Rovena	<i>psycholožka, psychoterapeutka</i>	1	Boháček Petr	<i>Asociace pro mezinárodní otázky</i>	1
Šimáček Matěj	<i>ředitel Institutu pro sociální inkluzi</i>	1	Belda Jiří	<i>šperkař</i>	1
Šaradín Pavel	<i>politolog, UP Olomouc</i>	1	Bašta Jaroslav	<i>býv. velvyslanec v Rusku, na Ukrajině</i>	1
Schwarz Jiří	<i>ekonom, Centrum ekon. a tržních analýz</i>	1	Balík Stanislav	<i>politolog, FSS MU Brno</i>	1
Samek Vít	<i>místopredseda ČMKOS</i>	1			

V.I.P.

Zemanová Ivana	<i>manželka prezidenta Miloše Zemana</i>	1	Janda Petr	<i>zpěvák</i>	1
Vaněk Roman	<i>kuchař, zakladatel Pražs. kulin. institutu</i>	1	Hůlka Daniel	<i>zpěvák</i>	1
Svěrák Zdeněk	<i>herec a dramatik</i>	1	Drahošová Eva	<i>manželka kandidáta Jiřího Drahoše</i>	1

jiné

Procházková Kateřina	<i>mluvčí Jiřího Drahoše</i>	10	Kajínek Jiří	<i>amnestovaný dvojnásobný nájemný vrah</i>	1
Ovčáček Jiří	<i>mluvčí prez. Zemana</i>	1	Diašová Anželina	<i>aktivistka hnutí Femen</i>	1

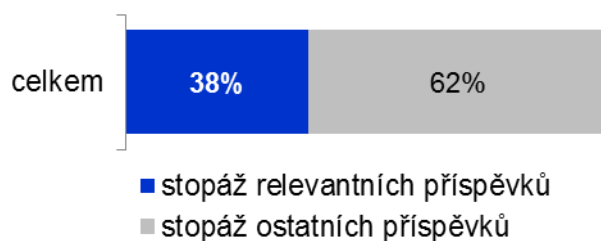
mluvčí z kategorie "vox populi" - 21x

4.1.4 Dvacet minut Radiožurnálu

Dvacet minut Radiožurnálu je rozhovor moderátora či moderátorky s jedním hostem na aktuální téma. Je vysílán na stanici Radiožurnál každý všední den po 17. hodině. Jak napovídá název, stopáž pořadu mírně přesahuje dvacet minut.

Analyzováno bylo 16 příspěvků tohoto pořadu, odvysílaných ve všedních dnech sledovaného období.⁷ Vzhledem k formátu pořadu, tedy kontinuálnímu rozhovoru s jedním hostem se stopáží okolo 20 minut, odpovídal příspěvek, který je základní jednotkou naší analýzy, celému vysílání. Relevantních z hlediska naší analýzy bylo 6 příspěvků / vysílání, což představuje 38 % z celkové stopáže ve sledovaném období.

Graf č. 4: Podíl stopáže relevantních příspěvků na celkové stopáži

Zmíněných šest příspěvků, které nějakým způsobem tematizovaly agendu prezidentských voleb, lze rozdělit do tří kategorií podle toho, jakou měla zkoumaná agenda ve vysílání pozici. Dvě vysílání pořadu se prezidentským volbám věnovala jako hlavnímu tématu – šlo o rozhovory a ekonomem Janem Švejnarem z 29. 1. a s marketingovým expertem Jakubem Horákem z 30. 1. Oba rozhovory byly vysílány po skončení 2. kola voleb, což hostům umožnilo jejich obecnější reflexi. Hosté agendu prezidentských voleb interpretovali především v rámci své osobní zkušenosti (Jan Švejnar jako účastník prezidentské volby z roku 2008 a Jakub Horák jako jeden z tvůrců kampaně Mirka Topolánka v letošních volbách), věnovali se ovšem i analýze kampaně a silných a slabých stránek některých kandidátů, zejména Miloše Zemana a Jiřího Drahoše.

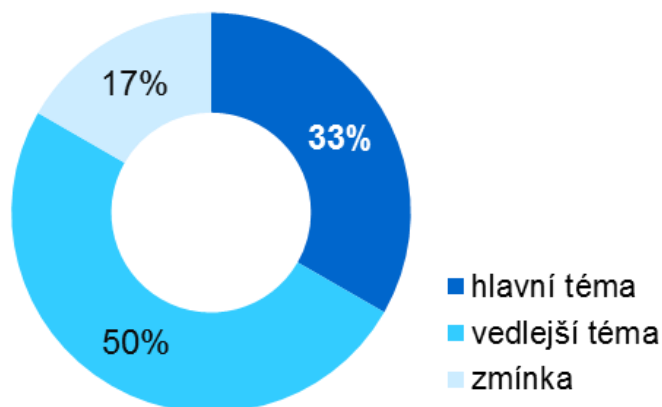
V dalších třech příspěvcích měla prezidentská agenda v příspěvcích pozici vedlejšího tématu v kontextu aktuálního vnitropolitického či zahraničněpolitického vývoje. Šlo o rozhovory s předsedou poslaneckého klubu ČPS Jakubem Michálkem z 15. 1., s europoslankyní za ANO Ditou Charamzovou z 24. 1. a s místopředsedou ČSSD Lubomírem Zaorálkem (31. 1.). Všichni tři hosté jsou aktivními politiky, hovořili tedy o buď o aktuálním vývoji na domácí politické scéně, především o sestavování vlády (Michálek, Zaorálek), nebo v evropské politické debatě o migrační krizi a projektu Dublin IV. (Charamzová). V tomto kontextu interpretovali prezidentské volby a zejména osobnost a kroky Miloše Zemana.

⁷ V pracovních dnech 27. 12. – 29. 12. 2017 byl pořad nahrazen debatami prezidentských kandidátů, ve dnech 2. 1. až 11. 1. 2018 byly vysílány rozhovory v rámci projektu Hledá se prezident.

V jednom z příspěvků měla prezidentská agenda status zmínky – v rozhovoru s nově zvoleným senátorem Janem Sobotkou se objevila informace, že doplňovací senátní volby proběhly zároveň s prezidentskými volbami.

Následující graf shrnuje, jakou pozici mělo v relevantních příspěvcích téma prezidentských voleb.

Graf č. 5: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 6)

Následující tabulka shrnuje, kdo byli hosté v 6 vysíláních pořadu relevantních z hlediska zkoumané agendy.

Tabulka 43: Hosté v jednotlivých vysíláních pořadu

datum vysílání	hosté
15.1.2018	Jan Sobotka, senátor (STAN)
17.1.2018	Jakub Michálek, předseda poslaneckého klubu ČPS
24.1.2018	Dita Charamzová, europoslankyně (ANO)
29.1.2018	Jan Švejnar, ekonom
30.1.2018	Jakub Horák, expert na politický marketing
31.1.2018	Lubomír Zaorálek, místopředseda ČSSD

4.1.4.1 Reprezentace jednotlivých kandidátů

Reference o jednotlivých kandidátech byly vytvořeny ze šesti analyzovaných příspěvků Dvaceti minut Radiožurnálu, celkem bylo identifikováno 23 jednotek (vzhledem k délce a charakteru rozhovorů je členění na jednotlivé reference o kandidátech nutně subjektivní, při zvolení jiné úrovně obecnosti by výsledný počet mohl být odlišný).

Nejvíce referencí se týkalo Miloše Zemana (57 %), shodně 13 % vypovídalo o Mirku Topolánkovi a Jiřím Drahošovi, 9 % o Pavlu Fischerovi a shodně 4 % (tedy jedna reference) o Marku Hilšerovi a Michalu Horáčkovi.

Tabulka 44: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 23)

kandidát	počet	v %
Zeman	13	57 %
Topolánek	3	13 %
Drahoš	3	13 %
Fischer	2	9 %
Hilšer	1	4 %
Horáček	1	4 %
celkem	23	100 %

Výpovědi o kandidátech v pořadu 20 minut Radiožurnálu se týkaly především osobnostních kvalit a kompetencí kandidátů (57 %). Hosté se zabývali jejich silnými a slabými stránkami zejména v souvislosti s volební kampaní. V případě Miloše Zemana se výpovědi týkaly i jeho dřívější politické činnosti a vztahů k osobám a subjektům na politické scéně. Reference o programech kandidátů (22 %) se týkaly zejména Miloše Zemana a Mirka Topolánka – v Zemanově případě šlo o jeho údajnou orientaci na východ a u Mirka Topolánka o pozitivní hodnocení uceleného pravicového programu. Výpovědi tematizující konkrétními kroky kandidáta souvisely především s aktivitami Miloše Zemana a Jiřího Drahoše ve volební kampani.

Tabulka 45: Typy referencí o kandidátech (N = 23)

kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnostní a profesní kompetence	celkem	počet referencí
Zeman	15 %	15 %	69 %	100 %	13
Topolánek	67 %		33 %	100 %	3
Drahoš		67 %	33 %	100 %	3
Fischer	50 %		50 %	100 %	2
Horáček		100 %		100 %	1
Hilšer			100 %	100 %	1
celkem	22 %	22 %	57 %	100 %	23

Jednotlivé výpovědi o kandidátech mají nejčastěji pozitivní valenci (44 % - hosté reflektují úspěchy kandidátů ve volbách, zdařilé kroky v kampani, odhadují jejich politickou budoucnost apod.). 30 % výpovědí o kandidátech má negativní hodnotící vyznění – hodnotí se volební neúspěchy kandidátů nebo chyby v kampani, v případě Miloše Zemana rovněž problematické stránky jeho předchozího politického působení.

Tabulka 46: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 23)

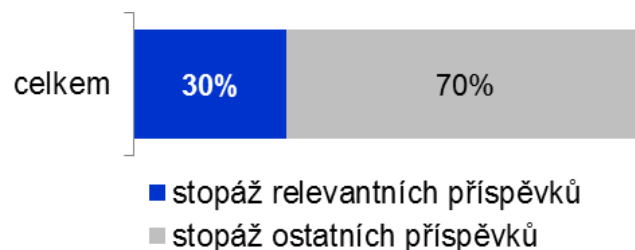
kandidát	neutrální	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet jednotek
Zeman	31%	39%	31%	100%	13
Topolánek	33%	33%	33%	100%	3
Drahoš		33%	67%	100%	3
Fischer	50%	50%		100%	2
Horáček		100%		100%	1
Hilšer		100%		100%	1
celkem	26%	44%	30%	100%	23

4.1.5 Den podle

Autorský pořad postavený na osobě moderátora, který postupně živě uvádí rozhovory a reportáže na aktuální i jiná významná témata. Pořad je vysílán denně na stanici Plus po 17. hodině se stopáží okolo 49 minut. Analyzována byla vysílání ze všedních dnů, ve 27 relacích bylo identifikováno celkem 30 relevantních příspěvků.

Příspěvky tematizující agendu prezidentských voleb tvořily tři desetiny z celkové stopáže pořadu ve sledovaném období.

Graf č. 6: Podíl stopáže relevantních příspěvků na celkové stopáži

Agenda prezidentských voleb měla v relevantních příspěvcích poměrně výraznou pozici – ve 37 % příspěvků měla status hlavního tématu a ve 23 % tématu vedlejšího. Nejintenzivněji bylo téma voleb přítomno v příspěvcích vysílaných mezi oběma koly voleb – v 78 % z nich mělo status hlavního nebo vedlejšího tématu. V období po skončení voleb naopak převažovaly příspěvky, v nichž konání voleb tematizováno nebylo (57 %) – věnovaly se pracovnímu programu a aktivitám prezidenta Zemana. Všechny analyzované příspěvky měly podobu rozhovorů.

Tabulka 47: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 30)

	hlavní téma	vedlejší téma	zmínka	volby nejsou tématem	celkem
1. kolo	40 %	10 %	40 %	10 %	100 %
2. kolo	39 %	39 %	23 %		100 %
po volbách	29 %	14 %		57 %	100 %
celkem	37 %	23 %	23 %	17 %	100 %

4.1.5.1 Reprezentace jednotlivých kandidátů

Ve 30 analyzovaných příspěvcích jsme identifikovali celkem 99 referencí o jednotlivých kandidátech. Nejvíce jich bylo navázáno na Miloše Zemana (78 %), s velkým odstupem následoval Jiří Drahoš (18 %) a okrajově někteří ostatní kandidáti: Michal Horáček (2 %), Pavel Fischer a Marek Hilšer (shodně 1 %). Největší podíl výpovědí o Miloši Zemanovi jsme identifikovali v období po skončení voleb, kdy na jeho osobu bylo vztáženo 93 % všech referencí o kandidátech.

Tabulka 48: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 99)

kandidát	1. kolo (N=19)	2. kolo (N=65)	po volbách (N=15)	celkem (N=99)	počet jednotek
Zeman	90 %	71 %	93 %	78 %	77
Drahoš	5 %	25 %	7 %	18 %	18
Horáček	5 %	2 %		2 %	2
Fischer		2 %		1 %	1
Hilšer		2 %		1 %	1
celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	99

Obraz jednotlivých kandidátů byl v pořadí Den podle rámován nejčastěji prostřednictvím jejich konkrétních kroků (83 %). Rámování pomocí osobnosti kandidáta se vyskytovalo v 15 % případů – u Miloše Zemana šlo především o jeho vztahy s různými subjekty na domácí politické scéně, u Jiřího Drahoše o hodnocení jeho šancí ve volbách.

Tabulka 49: Typy referencí o kandidátech (N = 99)

kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnostní a profesní kompetence	celkem	počet jednotek
Zeman	1 %	87 %	12 %	100 %	77
Drahoš	6 %	67 %	28 %	100 %	18
Horáček		100 %		100 %	2
Fischer			100 %	100 %	1
Hilšer		100 %		100 %	1
celkem	2 %	83 %	15 %	100 %	99

Převážná většina referencí neměla vůči kandidátům pozitivní nebo negativní hodnotící vyznění (63 %). 28 % výpovědí o kandidátech nese negativní valenci – v případě Miloše Zemana byly kriticky hodnoceny jeho kroky při sestavování nové vlády a netransparentnost volební kampaně, u Jiřího Drahoše malá politická zkušenost a slabší rétorické schopnosti. 9 % referencí má naopak pozitivní hodnotící vyznění – šlo především o tematizaci velkých politických zkušeností a debatních schopností Miloše Zemana.

Tabulka 50: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 99)

kandidát	neutrální	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet jednotek
Zeman	66 %	5 %	29 %	100 %	77
Drahoš	50 %	17 %	33 %	100 %	18
Horáček	50 %	50 %		100 %	2
Fischer		100 %		100 %	1
Hilšer	100 %			100 %	1
celkem	63 %	9 %	28 %	100 %	99

4.1.5.2 Externí mluvčí v pořadu Den podle

V pořadu Den podle se ke kandidujícím osobnostem vyjadřovala řada mluvčích. Byli jimi pracovníci Českého rozhlasu, novináři z jiných médií, politici i experti z různých oborů. Sami kandidáti mezi mluvčími nebyli. Jejich přehled přináší následující tabulka.

Tabulka 51: Mluvčí vyjadřující se k prezidentským kandidátům v pořadu Den podle

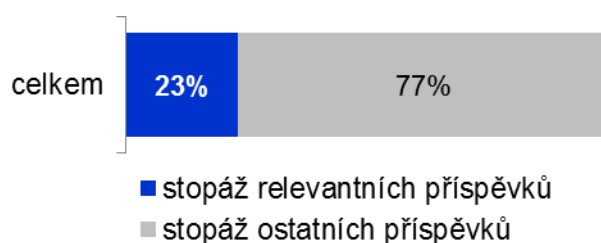
jméno mluvčího	specifikace
novináři ČRo	
Hartman Petr	komentátor Českého rozhlasu
Nováček Petr	komentátor Českého rozhlasu
jiní novináři	
Černý Adam	předseda Syndikátu novinářů, spolupracovník Hospodářských novin
Fendrych Martin	komentátor Aktuálně.cz
Zlámalová Lenka	analytička Echa 24
politici	
Filip Vojtěch	předseda KSČM
Foldyna Jaroslav	poslanec ČSSD
Hašek Michal	bývalý předseda klubu poslanců ČSSD a místopředseda strany
Langšádlová Helena	poslankyně za TOP 09
Okamura Tomio	předseda SPD
Tlustý Vlastimil	bývalý předseda poslaneckého klubu ODS
experti	
Hloušek Vít	politolog
Hynčica Pavel	politolog
Janda Jakub	zástupce ředitele think-tanku Evropské hodnoty
Klvaňa Tomáš	novinář, vysokoškolský učitel
Němec Václav	filozof
Pink Michal	politolog z FSS MU
Stanjura Zbyněk	předseda poslaneckého klubu ODS
Strachota Karel	odborník na studenstské prezidentské volby

4.1.6 Den v 60 minutách

Den v 60 minutách je publicistický pořad, který se hlouběji věnuje aktuálním denním událostem. Pořad je vysílán na stanici Plus každý všední den po 21. hodině. Tři vysílání pořadu byla ve dnech 27. 12. – 29. 12. 2017 nahrazena duely prezidentských kandidátů, analyzovali jsme tudíž 24 vysílání, v nichž jsme identifikovali 18 příspěvků relevantních z hlediska kritérií naší analýzy. Celková stopáž pořadu činí přibližně 49 minut, bez reprízy pořadu 20 minut Radiožurnálu přibližně 29 minut⁸.

Relevantní příspěvky tvořily necelou čtvrtinu celkové stopáže vysílání pořadu ve sledovaném období.

Graf č. 7: Podíl stopáže relevantních příspěvků na celkové stopáži

V převážné většině relevantních příspěvků byla agenda prezidentských voleb zastoupena – v 50 % měla pozici hlavního tématu, v 17 % tématu vedlejšího, v dalších 17 % zmínky a opět v 17 % příspěvků nebyla tato agenda přítomna. Pozici hlavního tématu měla zejména před prvním kolem voleb (v 60 % příspěvků). V období mezi oběma koly a po volbách se začaly objevovat příspěvky s mimovolební agendou (zejména situace v hnutí ANO a kroky politiků při sestavování vlády).

Tabulka 52: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 18)

	hlavní téma	vedlejší téma	zmínka	volby nejsou tématem	celkem
1. kolo	60 %	20 %	20 %		100 %
2. kolo	50 %	10 %	20 %	20 %	100 %
po volbách	33 %	33 %		33 %	100 %
celkem	50 %	17 %	17 %	17 %	100 %

Šest desetin příspěvků mělo podobu kombinovaného příspěvku (61 %), více než čtvrtinu tvořily rozhovory (28 %) a 11 % reportáže.

⁸ Součástí pořadu je i repríza Dvaceti minut Radiožurnálu, kterými se zabýváme v samostatné kapitole a do analýzy pořadu Den v 60 minutách tuto reprízu nezahrnujeme.

Tabulka 53: Typy příspěvků (N = 18)

typ příspěvku	počet	v %
kombinovaný příspěvek	11	61 %
rozhovor	5	28 %
reportáž	2	11 %
celkem	18	100 %

4.1.6.1 Reprezentace jednotlivých kandidátů

Vzhledem k tomu, že v několika příspěvcích, reflektujících průběh volební kampaně nebo vystupování Jiřího Drahoše a Miloše Zemana v televizních debatách se vyskytlo mnoho výpovědí o jednotlivých kandidátech, identifikovali jsme ve vybraných příspěvcích pořadu velký počet referencí – 94. Nejvíce z nich se týkalo vítěze voleb Miloše Zemana (57 %) a Jiřího Drahoše (29 %). Ostatních kandidátů se týkala nejvýše 3 % referencí, jejich obsahovou agendou byly v podstatě pouze výsledky průzkumů volebních preferencí před 1. kolem nebo vyjádření podpory některému z protikandidátů postupujícímu do 2. kola. Příspěvky vysílané po skončení voleb již tematizovaly pouze osobu Miloše Zemana – šlo o dva příspěvky zabývající se vztahem Zemana s Andrejem Babišem a zahraniční politikou staronového prezidenta.

Tabulka 54: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 94)

kandidát	1. kolo (N=19)	2. kolo (N=66)	po volbách (N=9)	celkem	počet jednotek
Zeman	47 %	55 %	100 %	57 %	54
Drahoš	11 %	38 %		29 %	27
Horáček	11 %	2 %		3 %	3
Hilšer	5 %	3 %		3 %	3
Fischer	5 %	2 %		2 %	2
Hannig	5 %	2 %		2 %	2
Topolánek	5 %			1 %	1
Hynek	5 %			1 %	1
Kulhánek	5 %			1 %	1
celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	94

Jednotliví kandidáti byli nejčastěji reprezentováni optikou svých konkrétních kroků, zejména aktivit ve volební kampani (61 %). Přibližně třetina referencí obraz kandidátů rámuje pomocí jejich osobnosti a kompetencí (35 %), z největší části jde o reflexi jejich vystoupení v televizních debatách. Rámování prostřednictvím programových východisek je zastoupeno velmi málo (3 %), jde hlavně o postoje k případnému jmenování vlády Andreje Babiše. Mediální obraz Miloše Zemana a Jiřího Drahoše je v tomto pořadu vytvářen obdobně, u Drahoše jsou výrazněji akcentovány jeho konkrétní kroky, u Miloše Zemana osobnostní stránka.

Tabulka 55: Typy referencí o kandidátech (N = 94)

kandidát	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnostní a profesní kompetence	celkem	počet jednotek
Zeman	6 %	61 %	33 %	100 %	54
Drahoš	4 %	67 %	30 %	100 %	27
Horáček		67 %	33 %	100 %	3
Hilšer		67 %	33 %	100 %	3
Fischer		50 %	50 %	100 %	2
Hannig		50 %	50 %	100 %	2
Topolánek			100 %	100 %	1
Hynek			100 %	100 %	1
Kulhánek			100 %	100 %	1
celkem	3 %	61 %	36 %	100 %	94

Více než tři čtvrtiny referencí o kandidátech měly neutrální hodnotící vyznění (77 %), 14 % mělo negativní valenci a desetina pozitivní. Podíl negativních výpovědí o Miloši Zemanovi a Jiřím Drahošovi byl srovnatelný. U Miloše Zemana se jednalo o problematické kroky v jeho dřívějším politickém působení, nekorektní a netransparentní kampaň a možné zdravotní problémy. U Jiřího Drahoše šlo především o slabší výkon v televizních debatách a chybějící politické zkušenosti. Reference s pozitivním hodnotícím vyzněním jsme častěji zaznamenali u Miloše Zemana – zde byly naopak pozitivně hodnoceny rétorické schopnosti kandidáta a dlouholeté politické zkušenosti

Tabulka 56: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 94)

kandidát	neutrální	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet jednotek
Zeman	70 %	13 %	17 %	100 %	54
Drahoš	82 %	4 %	15 %	100 %	27
Horáček	67 %	33 %		100 %	3
Hilšer	100 %			100 %	3
Fischer	100 %			100 %	2
Hannig	100 %			100 %	2
Topolánek	100 %			100 %	1
Hynek	100 %			100 %	1
Kulhánek	100 %			100 %	1
celkem	77 %	10 %	14 %	100 %	94

4.1.6.2 Externí mluvčí v pořadu Den v 60 minutách

Externími mluvčími pořadu Den v 60 minutách, kteří se vyjadřovali k některé z kandidujících osobností, byli především experti ze společenskovedních oborů, představitelé neziskových organizací a vysokých škol. Vyjadřovali se i externí spolupracovníci Českého rozhlasu a jiní

novináři, z politiků hovořil pouze Jiří Faltýnek z ANO. Ke slovu se dostali i dva z kandidátů, a to Michal Horáček a Miloš Zeman, oba hovořili méně než 10 vteřin.

Tabulka 57: Mluvčí vyjadřující se k prezidentským kandidátům v pořadu Den v 60 minutách

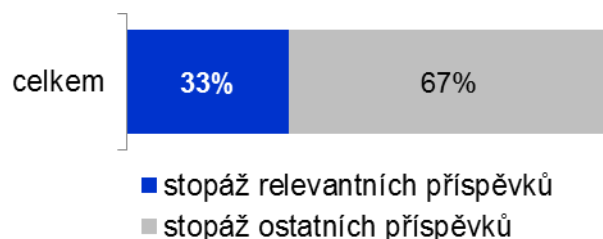
jméno mluvčího	specifikace
kandidáti	
Michal Horáček	kandidát na prezidenta
Miloš Zeman	prezident
novináři ČRo	
Petr Hartman	komentátor ČRo
Radko Kubičko	komentátor ČRo
Petr Nováček	komentátor ČRo
jiní novináři	
Václav Dolejší	reportér Seznam zprávy
Bohumil Pečínka	komentátor týdeníku Reflex
Martin Zveřina	Lidové noviny
politici	
Jiří Faltýnek	místopředseda ANO
experti	
Petr Eichler	Masarykova demokratická akademie
Jakub Janda	zástupce ředitele Think Thanku Evropské hodnoty
Jan Květina	politolog Katedry politologie a humanitních studie Metropolitní university Praha
David Ondáčka	ředitel české pobočky Transparency International
Jiří Pehe	ředitel New York University Prague
Milan Znoj	Ústav politologie UK

4.1.7 Názory a argumenty

Pořad Názory a argumenty v sobě slučuje dva vysílací formáty: ve všední den má podobu sledu komentářů, rozhovorů a analýz týkajících se aktuálního společenského a politického dění. Hosty jsou komentátoři, novináři politologové a další osobnosti zabývající se politickým a veřejným životem. O víkendech jde o debaťní kulaté stoly s osobnostmi podobného zaměření jako v předchozím případě.

Pořad je vysílán na stanici ČRo Plus ve všední dny po 18:30, o víkendech po 18. hodině. Stopáž činí přibližně 27 minut ve všední dny a 50 minut o víkendech a svátcích. V souladu se zadáním jsme analyzovali pouze 25 vysílání ze všedních dnů ve sledovaném období, v nichž jsme identifikovali 60 relevantních příspěvků⁹. Relevantní příspěvky tvořily třetinu celkové stopáže vysílání pořadu ve sledovaném období

Graf č. 8: Podíl stopáže relevantních příspěvků na celkové stopáži

Relevantní příspěvky pořadu Názory a argumenty se tématu prezidentských voleb nejčastěji věnovaly jako tématu hlavnímu (48 %). Ve 12 % příspěvků měly volby status vedlejšího tématu a ve 22 % byly pouze zmíněny. Necelá pětina příspěvků konání voleb netematizovala (18 %).

Pozice tématu voleb se výrazně proměňovala s ohledem na fázi voleb. Před prvním kolem voleb dominovala mimovolební agenda (37 %), příspěvky se zaměřovaly zejména na roli prezidenta Zemana v procesu sestavování vlády. Před druhým kolem voleb a i v povolebním období měly prezidentské volby výrazně častěji status hlavního tématu (70 %, resp. 57 %).

Tabulka 58: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 60)

	1. kolo	2. kolo	po volbách	celkem
hlavní téma	16 %	70 %	57 %	48 %
vedlejší téma	11 %	15 %	10 %	12 %
zmínka	37 %	10 %	19 %	22 %
volby nejsou tématem	37 %	5 %	14 %	18 %
celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Více než tři čtvrtiny relevantních příspěvků tvořily komentáře nebo analýzy (78 %), necelou čtvrtinu rozhovory (22 %).

⁹ Vysílání z 2. 1. 2018 bylo nahrazeno glosami kandidátů pro prezidentské volby.

Tabulka 59: Typy příspěvků (N = 18)

	počet	v %
komentář a analýza	47	78 %
rozhovor	13	22 %
celkem	60	100 %

4.1.7.1 Reprezentace jednotlivých kandidátů

Relevantní příspěvky víkendových vysílání pořadu *Názory a argumenty* tematizovaly především osobu Miloše Zemana (76 % referencí o kandidátech). 17 % referencí bylo věnováno Jiřímu Drahošovi, u ostatních kandidátů to byla nejvýše 2 %. Distribuce pozornosti věnované jednotlivým kandidátům se v průběhu sledovaného období měnila: před 1. kolem volby se objevovaly pouze reference týkající se Miloše Zemana, především jeho role při vytváření vlády a jeho vztahu s premiérem Babišem. Před druhým kolem byly Miloši Zemanovi věnovány dvě třetiny výpovědí o kandidátech (65 %), necelá čtvrtina Jiřímu Drahošovi (23 %). V období po volbách byla těmto dvěma kandidátům rovněž věnována největší pozornost, jejich vzájemný odstup se ale zvětšil (Miloš Zeman 78 %, Jiří Drahoš 17 %).

Tabulka 60: Počet referencí o jednotlivých kandidátech (N = 186)

	1. kolo (N=35)	2. kolo (N=92)	po volbách (N=59)	celkem	počet jednotek
Zeman	100 %	65 %	78 %	76 %	141
Drahoš		23 %	17 %	17 %	31
Topolánek		3 %	2 %	2 %	4
Fischer		3 %		2 %	3
Horáček		2 %		1 %	2
Hynek		1 %	2 %	1 %	2
Hilšer		2 %		1 %	2
Hannig			2 %	1 %	1
Kulhánek				0 %	0
celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	186

Mediální obraz jednotlivých kandidátů byl dominantně rámován optikou jejich konkrétních aktivit (67 %), v necelé čtvrtině šlo o jejich osobnostní charakteristiky a kompetence k výkonu funkce (24 %). Jen necelá desetina referencí se týká programu kandidátů (9 %). Rámec konkrétních kroků je využit zejména při konstrukci mediálního obrazu Miloše Zemana, rámce osobnostních předpokladů je nadprůměrně často aplikován na Jiřího Drahoše.

Tabulka 61: Typy referencí o kandidátech (N = 186)

	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnostní a profesní kompetence	celkem	počet jednotek
Zeman	4 %	73 %	23 %	100 %	141
Drahoš	19 %	45 %	36 %	100 %	31
Topolánek	25 %	50 %	25 %	100 %	4
Fischer	33 %	67 %		100 %	3
Horáček	50 %	50 %		100 %	2
Hynek	50 %	50 %		100 %	2
Hilšer	50 %	50 %		100 %	2
Hannig		100 %		100 %	1
celkem	9 %	67 %	24 %	100 %	186

Nadpoloviční většina referencí o kandidátech má neutrální hodnotící vyznění (58 %), třetina z nich nese negativní valenci (32 %) a 10 % pozitivní. Negativní valence je zhruba stejně často přítomna u Miloše Zemana (34 %) i Jiřího Drahoše (29 %). V případě Miloše Zemana autoři příspěvků připomínají některé kontroverzní otázky z jeho politické minulosti, vazby na extremistické politické strany nebo snahu ovlivňovat sestavování vlády v souladu se svými zájmy. U Jiřího Drahoše mají negativní valenci zejména analýzy jeho prohry ve druhém kole a vystupování ve volební kampani a v televizních debatách. Pozitivní valenci nesou u Miloše Zemana i Jiřího Drahoše především příspěvky tematizující jejich volební úspěchy a zdařilé prvky v předvolební kampani nebo osobnostní předpoklady pro nejvyšší ústavní funkci.

Tabulka 62: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 186)

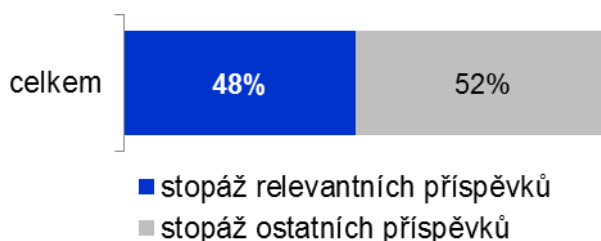
	neutrální	favorizace	defavorizace	celkem	počet jednotek
Zeman	57 %	9 %	34 %	100 %	141
Drahoš	55 %	16 %	29 %	100 %	31
Topolánek	50 %		50 %	100 %	4
Fischer	67 %	33 %		100 %	3
Horáček	100 %			100 %	2
Hynek	100 %			100 %	2
Hilšer	50 %	50 %		100 %	2
Hannig	100 %			100 %	1
celkem	58 %	10 %	32 %	100 %	186

4.1.8 Jak to vidí

Pořad Jak to vidí je tvořen rozhovorem moderátora s jedním hostem, který komentuje události ve svém oboru i aktuální dění. Pořad je vysílán každý den kromě soboty na stanici Dvojka v 8:30, stopáž se pohybuje okolo 26 minut.

Ve sledovaném období bylo vysíláno 32 rozhovorů, ve 13 z nich jsme identifikovali příspěvky relevantní z hlediska naší analýzy. Vzhledem k charakteru pořadu, kdy host komentuje či glosuje aktuální dění, jsou ve třech případech jednotlivé rozhovory členěny do více samostatných příspěvků. Celkem jsme identifikovali 16 příspěvků. Stopáž relevantních příspěvků tvořila necelou polovinu celkové stopáže pořadu ve sledovaném období (48 %).

Graf č. 9: Podíl stopáže relevantních příspěvků na celkové stopáži

V relevantních příspěvcích pořadu Jak to vidí byla agenda prezidentských voleb poměrně výrazně zastoupena – v 50 % příspěvků představovala hlavní téma, v necelé třetině téma vedlejší (31 %) a ve 13 % zmínku. Pozice tématu se v průběhu času měnila – před prvním kolem představovalo nejčastěji vedlejší téma (75 %), v mezidobí mezi oběma koly již v 60 % téma hlavní a po skončení voleb bylo hlavním tématem v 71 %.

Tabulka 63: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 16)

	hlavní téma	vedlejší téma	zmínka	volby nejsou tématem	celkem
1. kolo		75 %	25 %		100 %
2. kolo	60 %	20 %		20 %	100 %
po volbách	71 %	14 %	14 %		100 %
celkem	50 %	31 %	13 %	6 %	100 %

Následující tabulka ukazuje hosty pořadu ve vysíláních, která byla relevantní z hlediska naší analýzy. Protože pořad využívá stálý okruh hostů, objevily se některé osobnosti v relevantních příspěvcích vícekrát.

Tabulka 64: Hosté pořadu Jak to vidí

datum vysílání	host
29.12.2017	Vladimíra Dvořáková - politoložka
2.1.2018	Erik Best - americký novinář
8.1.2018	Ivan Hoffman- novinář
11.1.2018	Jiří Hlaváč - skladatel a klarinetista
15.1.2018	Hansjorg Schmidt - německý novinář
16.1.2018	Tomáš Zima - lékař, rektor UK
22.1.2018	Josef Baxa - právník, předseda Nejvyššího soudu
23.1.2018	Vladimíra Dvořáková - politoložka
29.1.2018	Ivan Hoffman- novinář
30.1.2018	Bohumil Pečinka - novinář
31.1.2018	Václav Cílek - geolog
1.2.2018	David Štorch - biolog, ekolog
2.2.2018	Václav Malý - katolický kněz

4.1.8.1 Reprezentace jednotlivých kandidátů

V relevantních příspěvcích pořadu Jak to vidí jsme identifikovali 69 unikátních referencí o jednotlivých kandidátech. Jednoznačně nejvíce se jich týkalo Miloše Zemana (73 %). Pětina výpovědí byla navázána na Jiřího Drahoše, po 3 % na Pavla Fischera a Marka Hilšera a 1 % na Michala Horáčka.

V průběhu jednotlivých fází volby se i v pořadu Jak to vidí distribuce výpovědí o kandidátech výrazně lišila. Před prvním kolem byla pozornost věnována výhradně Miloši Zemanovi, mezi oběma koly se vedle reprezentace Miloše Zemana (64 %) objevily i reference o Jiřím Drahošovi a v malé míře i o Pavlu Fischerovi (4 %) a Marku Hilšerovi (4 %). V povolebním období byla vedle Zemana (67 %), Drahoše (20 %), Fischera (3 %), Hilšera (3 %) pozornost věnována i Michalu Horáčkovi (3 %).

Tabulka 65: Počet referencí o jednotlivých kandidátech – celkový pohled (N = 69)

kandidát	1. kolo	2. kolo	po volbách	celkem	počet jednotek
Zeman	100 %	64 %	67 %	73 %	50
Drahoš		28 %	20 %	20 %	14
Fischer		4 %	3 %	3 %	2
Hilšer		4 %	3 %	3 %	2
Horáček			3 %	1 %	1
celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	69

Obraz jednotlivých kandidátů byl v pořadí Jak to vidí utvářen především prostřednictvím jejich konkrétních kroků (91 %). Jen okrajově se objevila reference k programu kandidáta (politoložka Dvořáková hovořila o vizi prezidenta Zemana o životě v ČR po vzoru skandinávských zemí). 7 % výpovědí o kandidátech se týkalo jejich osobnostních rysů – šlo pouze o Miloše Zemana a Jiřího Drahoše, hosté hovořili o jejich stylu komunikace, vztazích s médii a v případě Miloše Zemana byla jeho osobnost porovnávána s Donaldem Trumpem.

Tabulka 66: Typy referencí o kandidátech (N = 69)

	program kandidáta	konkrétní kroky kandidáta	osobnostní a profesní kompetence	celkem	počet jednotek
Zeman	2 %	90 %	8 %	100 %	50
Drahoš		93 %	7 %	100 %	14
Fischer		100 %		100 %	2
Hilšer		100 %		100 %	2
Horáček		100 %		100 %	1
celkem	1 %	91 %	7 %	100 %	69

Reference o jednotlivých kandidátech byly ve většině případů bez hodnotícího zaměření (73 %). Ve 12 % případů měly tyto výpovědi pozitivní valenci. Pozitivně byly hodnoceny různé kroky kandidátů ve volební kampani, jejich schopnost oslovit voliče, v případě Marka Hilšera také jeho možná politická budoucnost. 16 % výpovědí neslo negativní valenci, týkaly se pouze Miloše Zemana a Jiřího Drahoše. U Miloše Zemana hosté negativně hodnotili různé konkrétní kroky v prezidentské funkci, špatný obraz v západních médiích, neúčast v televizních předvolebních debatách nebo malou schopnost oslovit ve druhém kole voleb voliče poražených kandidátů. U Jiřího Drahoše byla kritizována menší politická zkušenost a chyby v předvolební kampani.

Tabulka 67: Valence referencí vůči jednotlivým kandidátům (N = 69)

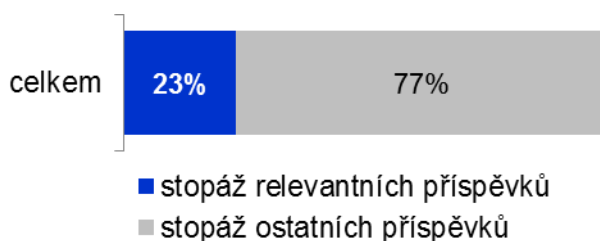
kandidát	neutrální	pozitivní valence	negativní valence	celkem	počet jednotek
Zeman	78 %	8 %	14 %	100 %	50
Drahoš	57 %	14 %	29 %	100 %	14
Fischer	50 %	50 %		100 %	2
Hilšer	50 %	50 %		100 %	2
Horáček	100 %			100 %	1
celkem	73 %	12 %	16 %	100 %	69

4.1.9 Osobnost Plus

Pořad Osobnost Plus má formát obsáhlého profilového rozhovoru moderátorky s významnými osobnostmi z různých oborů. Vysílán je na stanici Plus ve víkendových dnech po 11. hodině. Stopáž pořadu činí necelých 50 minut.

Analyzováno bylo 10 vysílání tohoto pořadu z nepracovních dnů v období 27. 12. 2017 – 3. 2. 2018¹⁰, z toho šest před prvním kolem a čtyři před kolem druhým. V deseti analyzovaných vysíláních byly identifikovány pouze tři relevantní příspěvky¹¹. Jeden z nich byl vysílán před prvním kolem, další před kolem druhým a třetí po skončení voleb. Relevantní příspěvky představovaly necelou čtvrtinu celkové stopáže vysílání pořadu ve sledovaném období.

Graf č. 10: Podíl stopáže relevantních příspěvků na celkové stopáži

Jeden z příspěvků tematizujících prezidentskou agendu se jí věnoval jako hlavnímu tématu, ve dvou případech měla charakter zmínky.

Tabulka 68: Pozice tématu prezidentských voleb v relevantních příspěvcích (N = 3)

pozice tématu	počet příspěvků
hlavní téma	1
vedlejší téma	
zmínka	2

Hosty relevantních vysílání pořadu Osobnost Plus byli umělci (Jáchym Topol, Jan Potměšil) a psychiatr Cyril Höschl (viz následující tabulka).

¹⁰ Vysílání z 14. 1. s 28. 1. 2018 byla nahrazena mimořádnými pořady s předvolební, resp. povolební dramaturgií.

¹¹ Vzhledem k charakterům jednotlivých rozhovorů měla ve dvou případech celá vysílání charakter jednoho příspěvku, ve třetím případě byl relevantní příspěvek pouze výsekem z delšího rozhovoru na více témat.

Tabulka 69: Hosté pořadu Osobnost Plus

období	datum vysílání	host
1. kolo	1. 1. 2018	Jáchym Topol - spisovatel
2. kolo	20. 1. 2018	Cyril Höschl – psychiatr, pedagog
po volbách	3. 2. 2018	Jan Potměšil - herec

4.1.9.1 Reprezentace jednotlivých kandidátů

Ze tří příspěvků, v nichž byla prezidentská agenda přítomna, se dva věnovaly některému z kandidátů na prezidentskou funkci. V rozhovoru s Jáchymem Topolem bylo téma voleb pouze krátce zmíněno bez výpovědí o konkrétních kandidátech. V dalších dvou příspěvcích jsme identifikovali 6 referencí o některém z kandidátů. Pět z těchto výpovědí se týkalo Miloše Zemana, jedna Jiřího Drahoše.

Čtyři z pěti výpovědí o Miloši Zemanovi vycházely z rozhovoru s hercem Janem Potměšilem, který se odehrál po druhém kole voleb. Host komentoval výsledky a společenské dopady voleb (nutnost přijmout Miloše Zemana za prezidenta nebo rozdíly v postojích Prahy a venkova). Jan Potměšil se vyjadřoval i k vůdcovským kvalitám Miloše Zemana a k jeho zahraničně-politickým postojům, přičemž kritizoval jeho orientaci směrem na východ (šlo o jedinou defavorizující výpověď o kandidátech ve sledovaných vysíláních pořadu). Tento host se zmínil i o Jiřím Drahošovi, rovněž v kontextu vůdcovských schopností jednotlivých kandidátů. O Miloši Zemanovi hovořil i psychiatr Jiří Höschl při komentování kritiky Zemanových spolupracovníků z úst Andreje Babiše.

4.1.10 Volební studio ČRo Plus a Radiožurnálu

Do segmentu zpravodajských a publicistických pořadů řadíme i speciální povolební vysílání s názvem Volební studio, které ČRo spustil jak po prvním kole voleb (13. 1. 2018 od 14:00), tak po kole druhém (27. 1. 2018 od 14:00). V obou případech byl pořad vysílán souběžně na stanicích Radiožurnál a Plus, moderátory byli Jan Pokorný a Jan Bumba. Z hlediska formátu se jednalo se o kombinovaný pořad prezentující průběžně dostupné volební výsledky, vstupy z volebních štábů, reakce jednotlivých kandidátů a jejich podporovatelů, komentáře a rozborů pozvaných komentátorů a expertů i vyjádření politiků.

Při analýze tohoto pořadu sledujeme reprezentaci jednotlivých kandidujících osobností a prostor, který získali. V rámci kvalitativní analýzy zkoumáme případná profesní pochybení a fauly moderátorů a redaktorů pořadu a korektní a způsob prezentace volebních výsledků. Do analýzy nejsou zahrnuty zpravodajské relace, odvysílané v průběhu těchto dvou pořadů.

4.1.10.1 Volební studio při 1. kole

V první fázi analýzy nás zajímalo, jaké bylo pokrytí volební agendy a jaká byla struktura mluvčích, kteří v pořadu vystoupili. Průběžné výsledky voleb ve studiu komentovali interní komentátoři ČRo Petr Nováček a Petr Hartman, v pozici expertů pak figurovali politologové, socioložka, představitel ministerstva vnitra a člen ÚDHPSPH. V pořadu byla také odvysílána vyjádření čelných představitelů všech politických stran, zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR, k výsledkům prvního kola prezidentských voleb, včetně doporučení voličům či vyjádření podpory některému z postoupivších kandidátů. V rámci dalších externích mluvčích byla v rámci reportáže z volebního štábu Jiřího Drahoše odvysílána krátká promluva Olgy Sommerové.

Tabulka 70: Komentátoři, kteří v pořadu vystoupili

Petr Nováček	komentátor ČRo
Petr Hartman	komentátor ČRo

Tabulka 71: Expertní mluvčí, kteří v pořadu vystoupili

expertní mluvčí	afiliace
Jana Hamanová	ředitelka výzkumu SC&C
Petr Mlsna	náměstek ministra vnitra
Vít Hloušek	politolog, FSS MU v Brně
Milan Znoj	politolog, Ústav politologie FF UK
Jan Outlý	politolog, člen Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí

Tabulka 72: Mluvčí – nekandidující politici, reflektující výsledky 1. kola voleb

mluvčí	strana
Petr Gazdík	STAN
Jiří Pospíšil	TOP 09
Petr Fiala	ODS
Ivan Bartoš	Piráti
Jiří Bělobrádek	KDU-ČSL
Tomio Okamura	SPD
Vojtěch Filip	KSČM
Milan Chovanec	ČSSD

Z hlediska pokrytí volebních štábů jednotlivých kandidátů můžeme konstatovat, že ČRo v rámci daného pořadu pokryl volební štáby všech kandidátů a z každého štábu byla odvysílána alespoň jedna reportáž. Podobně můžeme konstatovat, že prostor k přímému vyjádření obdrželi všichni kandidáti z prvního kola voleb, přičemž Miloš Zeman a Mirek Topolánek této nabídce nevyužili. Lze tak říci, že pořad nabídl reflexi výsledků voleb ze strany všech kandidátů a těmto kandidátům poskytl srovnatelný prostor k vyjádření. Větší prostor poskytnutý Jiřímu Drahošovi lze vysvětlit faktem, že se jednalo o jednoho z kandidátů, který postoupil do druhého kola voleb.

Tabulka 73: Pokrytí volebních štábů, počet a stopáž promluv jednotlivých kandidátů

kandidát	reportérské pokrytí volebního štábu	přítomnost ve vysílání (počet)	rozhovor	jiné*	celková stopáž promluv
Jiří Drahoš	ano	2	1	1	7 min 30 s
Jiří Hynek	ano	1	1		2 min 1 s
Marek Hilšer	ano	1	1		2 min 58 s
Michal Horáček	ano	1	1		2 min 14 s
Miloš Zeman	ano	1		1	4 min 9 s
Mirek Topolánek	ano	1		1	27 s
Pavel Fischer	ano	1	1		1 min 30 s
Petr Hannig	ano	1	1		2 min 36 s
Vratislav Kulhánek	ano	1	1		1 min 34 s

*Zahrnuje promluvy v rámci mediálního vystoupení z volebního štábu odvysílané v pořadu živě či ze záznamu.

V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na identifikaci profesních pochybení a faulů, indikujících možnou přítomnost de/favorizačního přístupu moderátorů vůči některým aktérům voleb či ztrátu moderátorské nestrannosti. Sledovali jsme také, zda moderátoři prostřednictvím dotazů či jiných promluv neprotěžovali nějakou reprezentaci voleb a jejich výsledků či naopak některou z hostů zanášených optik nepotlačovali, a také, zda se nedopouštěli hodnotících výroků či soudů, na základě kterých by bylo možno rozpoznat jejich názor na výsledky voleb.

Kvalitativní analýza ukázala, že oba moderátoři zachovávali korektní a nestranný postoj jak vůči jednotlivým mluvčím, kteří v pořadu vystoupili, tak vůči jednotlivým kandidátům i prezentovaným výsledkům voleb. Z hlediska profesních pochybení jsme pouze ojediněle zaznamenali výskyt otázek se sugestivním laděním, například: „(m)y už jsme to říkali, že jeden z prezidentských kandidátů, Mirek Topolánek, už oficiálně požádal své voliče, aby ve druhém kole podpořili Jiřího Drahoše. Vy uděláte něco podobného, pane Hynku?“ (čas: 2:47:18).

4.1.10.2 Volební studio při 2. kole

V první fázi analýzy jsme se i v tomto případě zaměřili na to, jaká byla struktura mluvčích, kteří ve vysílání vystoupili a zda prostřednictvím výběru mluvčích nedošlo k narušení objektivitu a vyváženosti v reprezentaci volební agendy a jejích aktérů.

V pořadu vystoupily různé skupiny mluvčích – žurnalisté, experti, podporovatelé jednotlivých kandidátů, politici a samozřejmě samotní kandidáti.

Výsledky druhého kola voleb komentovali interní komentátoři ČRo, politolog a socioložka, k organizační stránce voleb se vyjadřoval náměstek ministra vnitra. Kvalitativní analýza neodhalila, že by prostřednictvím promluv komentátorů či expertů došlo k narušení vyváženosti na úrovni celku pořadu v tom smyslu, že by výrazným způsobem převážila optika jednostranně negativně či pozitivně postihující některého z aktérů voleb či výsledek voleb.

Tabulka 74: Komentátoři, kteří v pořadu vystoupili

Petr Nováček	komentátor ČRo
Petr Hartman	komentátor ČRo

Tabulka 75: Expertní mluvčí, kteří v pořadu vystoupili

expertní mluvčí	afiliace
Jana Hamanová	ředitelka výzkumu SC&C
Petr Mlsna	náměstek ministra vnitra
Patrik Eichler	politolog, Masarykova demokratická akademie, komentátor deníku Referendum

Z hlediska četnosti promluv podporovatelů obou kandidátů lze pozorovat snahu o vyváženost v počtu podporovatelů jednotlivých kandidátů, kteří ve vysílání získali možnost vyjádřit se k volebním výsledkům – prostor obdrželo šest příznivců Miloše Zemana a pět podporovatelů Jiřího Drahoše.

Tabulka 76: Podporovatelé jednotlivých kandidátů, kteří v pořadu vystoupili

podporovatelé Miloše Zemana		podporovatelé Jiřího Drahoše	
Jan Veleba*	SPO	Jan Hrušínský*	herec
Radim Fiala**	SPD	Dominik Feri*	TOP 09
Vratislav Mynář*	vedoucí kanceláře prezidenta republiky	Marek Hilšer*	prezidentský kandidát
Radek Vondráček	ANO	Petr Fiala**	ODS
Tomio Okamura*	SPD	Petr Gazdík**	STAN
Milan Chovanec*	ČSSD		

*Telefonický rozhovor s mluvčími, kteří se nacházeli přímo ve volebním štábu kandidáta.

**Představitelé politických stran, které před druhým kolem volby vyjádřily podporu danému kandidátovi.

Podobně z hlediska vstupů z volebních štábů i prostoru poskytnutém k promluvám samotným kandidátům lze konstatovat, že pořad věnoval oběma kandidátům srovnatelnou pozornost i prostor. Vyšší počet promluv Jiřího Drahoše je dán vyšším počtem mediálních prohlášení i jeho ochotou vyjádřit se v rozhovoru pro ČRo k výsledkům voleb.

Tabulka 77: Pokrytí volebních štábů, počet vstupů, počet a stopáž promluv jednotlivých kandidátů

kandidát	počet vstupů z volebního štábu kandidáta	přítomnost kandidáta ve vysílání (počet)	rozhovor	jiné*	celková stopáž promluv
Miloš Zeman	6	1		1	6 min 14 s
Jiří Drahoš	5	3	1	2	6 min 37 s

*Zahrnuje promluvy v rámci mediálního vystoupení z volebního štábu odvysílané v pořadu živě.

V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na identifikaci profesních pochybení a faulů indikujících možnou přítomnost de/favorizačního přístupu vůči některým aktérům voleb či ztrátu nestranného přístupu ze strany moderátorů pořadu. Analýza v tomto směru neodhalila pochybení.

Lze tak konstatovat, že zkoumaný pořad nabídl vyváženou reprezentaci druhého kola prezidentských voleb, jejich výsledků i samotných prezidentských kandidátů a moderátoři zachovávali korektní a nestranný postoj.

4.1.11 Zpravodajské a publicistické pořady - shrnutí

Pro prezentaci kandidátů na úřad prezidenta ve sledovaném období je typická velmi nerovnovážná distribuce kvantitativních indikátorů přítomnosti kandidátů v analyzovaných pořadech (distribuce referencí o kandidátech stopáž jejich promluv). Optikou těchto ukazatelů byla výrazně největší pozornost věnována Miloši Zemanovi, s velkým odstupem následoval Jiří Drahoš a zpravodajské pokrytí ostatních kandidátů bylo velmi malé.

Pokud ovšem analyzujeme distribuci výše uvedených indikátorů odděleně pro jednotlivé fáze volby (před 1. kolem, před 2. kolem a po skončení voleb), vidíme výrazné rozdíly. V období před 1. kolem zůstává zachováno výrazně větší pokrytí aktivit Miloše Zemana, což pokládáme za vysvětlitelné jeho funkcí úřadujícího prezidenta a s ní související agendou, o níž ČRo informoval. Pozornost věnovaná dalším osmi kandidátům je pak zhruba srovnatelná.

V mezidobí mezi oběma koly volby se pozornost logicky koncentruje na dva postoupivší kandidáty, větší podíl referencí je ovšem věnován Miloši Zemanovi, jemuž zůstal zachován jeho „prezidentský bonus“. Neúspěšným kandidátům z prvního kola je již pozornost věnována méně. Po skončení voleb ČRo referoval již prakticky pouze o obou finalistech, přičemž vítěz voleb pochopitelně získal výrazně větší prostor.

V naprosté většině zpravodajských a publicistických pořadů převažovaly reference o kandidátech bez hodnotícího zaměření. Výpovědi s negativní valencí byly nejčastěji spojovány s Milošem Zemanem - kriticky byl hodnocen jeho přístup k volební kampani, nejasnosti v jejím financování, nebo některé kroky, které učinil ve své dřívější politické dráze. V menší míře se reference s negativní valencí týkaly i Jiřího Drahoše a Mirka Topolánka. V Drahošově případě šlo o údajnou politickou nezkušenost a slabší výkony v televizních debatách, u Mirka Topolánka bylo negativně hodnoceno dřívější politické působení a rovněž nenaplnění očekávání, která jeho vstup do kampaně sliboval.

U vybraných zpravodajských a publicistických pořadů jsme zjišťovali, jakým způsobem (s využitím jakých interpretačních rámců) byl konstruován mediální obraz jednotlivých kandidátů. U Miloše Zemana byl nejčastěji využíván rámeček jeho prezidentských mimovolebních aktivit. Obraz Jiřího Drahoše byl vytvářen především v rámci jeho vystupování ve volební kampani, a to hlavně v televizních debatách. U ostatních kandidátů platí, že jejich obraz byl konstruován především v rámci klasického zpravodajského pokrývání voleb (pozice v předvolebních průzkumech, výsledky dosažené v prvním kole, informace o financování kampaně).

4.2 Diskuzní pořady s předvolební dramaturgií

Následující kapitola se týká vybraných diskuzních pořadů Českého rozhlasu s předvolební dramaturgií. Analyzovány byly dvě skupiny pořadů. V první z nich najdeme debaty s kandidáty na prezidentský úřad z období 27. 12. 2017 až 26. 1. 2018, ve druhé debaty s komentátory, novináři a experty. Nejprve se budeme věnovat debatě s kandidujícími osobnostmi.

V rámci kvantitativní analýzy jsme sledovali dva základní faktory:

- kvantitativní reprezentaci kandidujících osobností,
- strukturu a povahu dotazů položených moderátorem.

Kvantitativní reprezentace kandidujících osobností sleduje:

- zastoupení kandidátů v diskuzních pořadech,
- stopáž, která byla těmto osobnostem poskytnuta,
- počet dotazů, které byly adresovány jednotlivým kandidátům.

Struktura a povaha dotazů položených moderátorem má pak tyto indikátory:

- typologie dotazů
 - hlavní dotaz (zadání tematického rámce),
 - vedlejší dotaz (rozvíjení tématu nastoleného hlavním dotazem),
 - doplňovací dotaz (výzva k upřesnění odpovědi).
- míra polemičnosti dotazů - valence
 - neutrální dotaz,
 - vstřícný dotaz (nahrávka),
 - kritický dotaz (tvrzení/otázka, která má tendenci zpochybnit stanovisko adresáta).
- zacílení dotazů
 - ad hominem (kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz),
 - ad rem (obecně zjišťování).

Analýza struktury dotazů se zaměřila na následující rámce příkládané jednotlivým kandidátům:

- program kandidáta, plány ve funkci prezidenta,
- osobnostní rysy, morální integrita kandidáta,
- názory kandidáta na vnitropolitické dění,
- názory kandidáta na zahraničně-politické otázky,
- hodnotové, ideové, politické postoje,
- volební strategie kandidáta,
- hodnocení protikandidáta / protikandidátů.

V rámci kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- sugestivní otázky (vkládání odpovědi do otázky),
- informační nepřipravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně),

- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- neschopnost diskusi soudcovat,
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků,
- neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli,
- moderátor nesehrával roli názorového oponenta, nekonfrontoval hosty s odlišnými názorovými perspektivami
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování) na straně moderátora,
- defavorizace politické strany/ představitele/ kandidáta (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora,
- favorizace politické strany/ představitele ze strany moderátora,
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přeceňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování),
- respondent nedostal možnost vyjádřit se k hlavnímu dotazu jako další hosté.

Druhou skupinu pořadů tvoří pět debat s komentátory, novináři a experty, kteří hovořili o průběhu a výsledcích voleb. Jde o čtyři speciální vysílání pořadu *Názory a argumenty* a debatu vysílanou těsně před zahájením 2. kola voleb. V tomto případě není těžištěm naší analýzy objektivita a vyváženost přístupu moderátorů k jednotlivým diskutujícím. Analyzovali jsme širší spektra osobností, které Český rozhlas k debatám přizval a reprezentaci jednotlivých kandidátů v moderátorských dotazech. Pokusili jsme se rovněž identifikovat tematické rámce, které moderátoři diskuzí využívali k interpretaci dění souvisejícího s volbami a volebních výsledků.

4.2.1 Duely prezidentských kandidátů před 1. kolem voleb

Ve dnech 27. 12. – 30. 12. 2017 vysílal Český rozhlas duely osmi prezidentských kandidátů (Miloš Zeman účast odmítl). Jednotlivá vysílání pořadu odezněla na stanici Plus vždy v 11:30, stopáž mírně přesahovala 29 minut. Moderátorem všech čtyř duelů byl Jan Bumba.

Z hlediska obsahové agendy dotazů lze konstatovat, že moderátor měl pro všech 8 hostů připraveny stejné okruhy otázek. Týkaly se vhodnosti referenda, stavu armády a obranyschopnosti země, vztahu k ústavě a k jejím případným změnám, komunikace s domácími politiky a politickými subjekty, zahraničně-politické orientace České republiky, ekonomických témat a politických vzorů. V jednotlivých duelech se pak navíc objevovala další témata: hodnocení vánočního projevu prezidenta republiky, přístupnost Pražského hradu, názory na zveřejnění zprávy OLAF o Čapím hnízdě apod.

Stopáž odpovědí všech hostů byla obdobná, pohybovala se okolo 10 či 11 minut a tvořila 32 % - 41 % z celkové stopáže pořadu. Nepozorujeme tedy výraznější rozdíly v prostoru, který jednotliví hosté pořadu dostali.

Tabulka 78: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů a celková stopáž

datum	diskutující kandidáti	stopáž pořadu	stopáž promluv kandidáta	podíl promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
27. 12. 2017	Pavel Fischer	29 min 25 s	11 min 35 s	39 %
	Petr Hannig		10 min 35 s	36 %
28. 12. 2017	Michal Horáček	29 min 48 s	11 min 41 s	39 %
	Jiří Hynek		11 min 26 s	38 %
29. 12. 2017	Jiří Drahoš	29 min 45 s	9 min 38 s	32 %
	Mirek Topolánek		11 min 55 s	40 %
30. 12. 2017	Marek Hilšer	29 min 51 s	12 min 23 s	41 %
	Vratislav Kulhánek		10 min 13 s	34 %

Z hlediska profilu obdržených dotazů se od ostatních diskutujících poněkud odlišuje Petr Hannig – pozorujeme u něj celkově největší počet adresovaných dotazů, přičemž na něj směřovalo nejméně hlavních dotazů (39 %) a druhý největší počet dotazů vedlejších (82 %). Tato odlišnost byla způsobena jeho menší „ukázněností“ v diskuzi – neodpovídal vždy na dotaz moderátora, hlásil se spontánně o slovo nebo vyzýval k reakci svého oponenta. Prezentoval také vyhraněnější názory, v důsledku čehož byl moderátorem několikrát vyzván k jejich upřesnění. Celkově nejmenší počet dotazů a nejméně dotazů vedlejších (27 %) přisuzujeme charakteru jeho odpovědí, které lze označit spíše za obecnější, konsensuální a přitom komplexní, moderátor tedy pravděpodobně neměl potřebu jeho názory dále zkoumat doplňujícími dotazy.

Tabulka 79: Typy dotazů (N = 149)

kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Hannig	39%	52%	9%	9	12	2	23
Drahoš	52%	43%	5%	11	9	1	21
Topolánek	50%	50%		10	10		20
Fischer	50%	50%		9	9		18
Kulhánek	44%	56%		8	10		18
Hynek	44%	44%	13%	7	7	2	16
Hilšer	50%	50%		8	8		16
Horáček	67%	27%	7%	10	4	1	15
celkem	49%	47%	4%	72	69	6	147

V duelech prezidentských kandidátů se vyskytovaly pouze neutrálně laděné dotazy, kritické ani vstřícné otázky moderátora jsme nezaznamenali. Cílem moderátora zjevně bylo stimulovat hosty k vyjádření názorů na jednotlivé tematické oblasti, nikoliv názorová konfrontace. Neobjevily se ani kritické osobní dotazy typu „ad hominem“.

Popsanému stylu debaty ostatně odpovídají i rámce, do nichž položené dotazy spadaly (a v jakých rámcích tedy diskutující dostali prostor k prezentaci). Nejvíce otázek se zabývalo názory kandidátů na vnitropolitické dění a problémy, výrazně byl zastoupen rovněž obecnější rámec hodnotových, ideových a politických postojů. Naopak rámce volební strategie, osobnostní a morální integrity nebo hodnocení protikandidátů byly přítomny jen okrajově nebo zcela chyběly.

Tabulka 80: Tematické rámce dotazů¹²

	celkový počet dotazů	program, plány ve funkci prezidenta	vnitropolitické názory kandidáta	zahraničně-politické názory kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	volební strategie	osobnostní rysy, morální integrity	hodnocení protikandidáta
Topolánek	20	20 %	40 %	35 %	25 %	10 %		10 %
Horáček	15	20 %	67 %	13 %	33 %			
Fischer	18	33 %	22 %	17 %	33 %			17 %
Hynek	16	31 %	50 %	19 %	31 %			
Hannig	23	26 %	13 %	13 %	48 %			13 %
Kulhánek	18	17 %	33 %	28 %	39 %			
Hilšer	16	19 %	31 %	25 %	38 %			
Drahoš	21	19 %	43 %	33 %	24 %	10 %	0 %	10 %

¹² Některé dotazy spadaly do více tematických rámců, součet podílů pro jednotlivé kandidáty proto přesahuje 100 %.

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza duelů identifikovala jen méně závažná pochybení moderátora. V duelu Marka Hilšera a Jiřího Kulhánka se moderátor odvolal na výsledky výzkumu agentury Median, o výzkumu by však mělo být posluchačům poskytnuto více informací, vhodné by bylo zejména doplnit velikost vzorku¹³. Doplnit více informací by bylo vhodné i k údaji o lokálním zvyšování mezd v Jihočeském kraji¹⁴. Je také otázkou, zda je takto nekonkrétní informace omezená na jeden region vhodná jako doklad celostátního trendu.

Celkově lze přístup Jana Bumby k hostům označit jako nestranný a vyvážený, bez profesních pochybení a faulů.

¹³ „My dnes máme k dispozici exkluzivní průzkum pro Radiožurnál, provedla ho agentura Median, a podle tohoto průzkumu je veřejnost rozdělena téměř půl napůl v názoru, jestli by měly být některé obchody povinně zavřeny v tuto dobu.“ (30. 12. 2017, čas 52:27)

¹⁴ „ČTK aktuálně uvedla, že třeba část jihočeských firem bude zvyšovat mzdy o 4 - 6%“. (28. 12. 2017, čas 53:46)

4.2.2 Superdebata před prvním kolem voleb

Před prvním kolem prezidentských voleb odvěsil ČRo i společnou debatu všech prezidentských kandidátů. Debata se probíhala 12. 1. 2018 od 12:30 do otevření volebních místností ve 14:00. Pozvání přijalo 8 prezidentských kandidátů, Miloš Zeman účast odmítl. Debata probíhala za účasti publika a moderoval ji Jan Pokorný, a přesná stopáž debaty činila 89 minut.

Vedení diskuse nebylo přísně rigidní, moderátor umožňoval v některých pasážích plynulejší debatu a dával prostor vzájemným reakcím kandidátů. Diskuse se tak někdy od hlavního tématu přirozeně posouvala k tématům vedlejším či příbuzným. Sám Jan Pokorný v úvodu vysílání kandidáty k vzájemným reakcím vybídl „...pokud se z toho stane opravdu diskuze a budete reagovat na sebe navzájem, tak posluchač bude jenom rád.“¹⁵ Někdy tak k vzájemným interakcím přímo sám vyzýval na základě neverbální komunikace kandidátů. Moderátor však diskusi i nadále korigoval, a po nějaké době debatu vždy vrátil k hlavnímu tématu, či celou diskusi posunul k novému hlavnímu tématu. Navíc korigoval i samotné řečníky především při jejich vzájemných reakcích tak, aby posluchač nikdy neztratil přehled a vždy věděl, který z kandidátů právě mluví.

O něco volnější vedení diskuse, než bývá zvykem v předvolebních debatách při krajských či parlamentních volbách, patrně více vyhovovalo zkušenějším řečníkům. Největší podíl promluv na celkové stopáži debaty tak patří Mirkovi Topolánkovi, který mluvil v součtu 10 minut a 18 sekund (12 %). Naopak nejmenší podíl promluv na celkové stopáži jsme zaznamenali u Jiřího Drahoše – 6 minut a 29 sekund (7 %) a Michala Horáčka – 7 minut a 25 sekund (8 %). Promluvy dalších pěti kandidátů se v souhrnné délce tolik nelišily. Variovaly jen mírně, od 8 minut do 9 minut a 20 sekund.

Tyto menší disproporce však nelze považovat za nevyváženost. Při čtení následující tabulky je nutno brát v potaz individuální projev a mluvní styl kandidátů. Jak Michal Horáček, tak Jiří Drahoš v podstatě odpovídali jen na dotazy položené moderátorem, a příliš nereagovali na další řečníky.

Největší počet dotazů obdržel Petr Hannig, u kterého zároveň pozorujeme i nejkratší průměrnou délku odpovědi. Detailnější pohled na rozložení typů jednotlivých dotazů odhaluje vysoký počet vedlejších i doplňujících dotazů. Tento byl způsoben jistým komunikačním nesouladem kandidáta a moderátora. Kandidát měl navíc tendenci ve svých odpovědích odbočovat od tématu, moderátor ho proto často usměrňoval a naváděl zpátky. Tento vysoký počet dotazů nelze považovat za projev favorizaci či defavorizaci, a lze jej přisoudit pouze individuálnímu stylu komunikace Petra Hanniga.

¹⁵ Citováno z Předvolební superdebaty ze dne 12. 1. 2018. Záznam debaty dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-superdebata_1801121212_pj

Kandidáti s nejnižším podílem souhrnného času promluv na celkové stopáži diskuse obdrželi v součtu i nejmenší počet moderátorských dotazů. Pokud se ale podíváme i na průměrnou délku jejich odpovědí, můžeme konstatovat, že jejich odpovědi byly delší. Celkově pak je možné jejich odpovědi na základě poslechu diskuse označit jako ucelenější. Více se drželi hlavního tématu a na moderátorské dotazy odpověděli přímo, tudíž pak na jejich adresu nebylo směřováno tolik vedlejších či doplňujících dotazů. Dotazy směřované na jednotlivé kandidáty byly v naprosté většině případů neutrální vyznění a byly zacílené ad rem.

Tabulka 81: Stopáž promluv kandidátů, celková a průměrná stopáž

kandidát	celková stopáž diskuze	celková stopáž promluv kandidáta	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži (%)	počet dotazů	průměrná délka odpovědi
Mirek Topolánek	1 h 28 min 56 s	10 min 18 s	12 %	22	28 s
Michal Horáček	1 h 28 min 56 s	7 min 25 s	8 %	11	40 s
Pavel Fischer	1 h 28 min 56 s	9 min 2 s	10 %	17	31 s
Jiří Hynek	1 h 28 min 56 s	9 min 20 s	10 %	16	35 s
Petr Hannig	1 h 28 min 56 s	7 min 59 s	9 %	30	16 s
Vratislav Kulhánek	1 h 28 min 56 s	8 min 23 s	9 %	21	24 s
Marek Hilšer	1 h 28 min 56 s	8 min 4 s	9 %	15	32 s
Jiří Drahoš	1 h 28 min 56 s	6 min 29 s	7 %	15	26 s

Způsob vedení diskuse ze strany moderátora pak dále dobře ilustruje i další tabulka věnující se distribuci jednotlivých typů dotazů. Můžeme konstatovat, že moderátor umožnil všem diskutujícím vyjádřit se k hlavním diskutovaným tématům – každý kandidát obdržel 6 hlavních dotazů. Počet vedlejších a doplňujících dotazů pak již více varioval.

Tabulka 82: Typ dotazů

kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Mirek Topolánek	27 %	9 %	64 %	6	2	14	22
Michal Horáček	55 %	9 %	36 %	6	1	4	11
Pavel Fischer	35 %	18 %	47 %	6	3	8	17
Jiří Hynek	38 %	12 %	50 %	6	2	8	16
Petr Hannig	20 %	20 %	60 %	6	6	18	30
Vratislav Kulhánek	28 %	20 %	52 %	6	4	11	21
Marek Hilšer	40 %	13 %	47 %	6	2	7	15
Jiří Drahoš	40 %	33 %	27 %	6	5	4	15

Tabulka 83: Valence dotazů

kandidát	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Mirek Topolánek	95 %		5 %	21		1	22
Michal Horáček	91 %		9 %	10		1	11
Pavel Fischer	94 %		6 %	16		1	17
Jiří Hynek	94 %		6 %	15		1	16
Petr Hannig	90 %		10 %	27		3	30
Vratislav Kulhánek	90 %		10 %	19		2	21
Marek Hilšer	93 %		7 %	14		1	15
Jiří Drahoš	93 %		7 %	14		1	15

Tabulka 84: Zacilení dotazů

kandidát	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Mirek Topolánek		100 %		22	22
Michal Horáček		100 %		11	11
Pavel Fischer		100 %		17	17
Jiří Hynek		100 %		16	16
Petr Hannig	3 %	97 %	1	29	30
Vratislav Kulhánek		100 %		21	21
Marek Hilšer		100 %		15	15
Jiří Drahoš		100 %		15	15

Další rovinou analýzy struktury dotazů bylo sledování jejich tematického zaměření. Dotazy adresované jednotlivým kandidátům většinou spadaly do tří tematických rámců: „hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta“, „vnitropolitické názory“ a „zahraničněpolitické názory kandidáta“. Dílčí rozdíly na úrovni jednotlivých kandidátů s ohledem na nízké četnosti dotazů nechápeme jako výraz odlišného tematického rámování zúčastněných kandidátů. Vyšší počet dotazů mimo sledované rámce (tj. dotazy z kategorie „jiné téma“) u Petra Hanniga a Mirka Topolánka koresponduje s vyšším počtem doplňujících dotazů a s mluvním stylem jednotlivých kandidátů.

Tabulka 85: Tematické rámce dotazů

kandidát	počet dotazů	program kandidáta, plány ve funkci	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	vnitropolitické názory kandidáta	zahraněčně politické názory kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	volební strategie	hodnocení protikandidáta	jiné téma
Mirek Topolánek	22	5 %	5 %	32 %	9 %	9 %	5 %	18 %	50 %
Michal Horáček	11	18 %	18 %	55 %	36 %	36 %	9 %	9 %	18 %
Pavel Fischer	17	6 %	6 %	35 %	35 %	29 %	6 %	12 %	24 %
Jiří Hynek	16	6 %	6 %	50 %	31 %	19 %	6 %	6 %	31 %
Petr Hannig	30	3 %	17 %	27 %	17 %	17 %	23 %		47 %
Vratislav Kulhánek	21	5 %	5 %	48 %	29 %	29 %	5 %	10 %	24 %
Marek Hilšer	15	7 %	7 %	47 %	27 %	27 %	7 %		40 %
Jiří Drahoš	15	7 %	7 %	53 %	40 %	27 %	13 %	13 %	13 %

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza odhalila několik menších pochybení, žádné z nich však nemělo charakter systematické favorizaci či defavorizaci některého z kandidátů. Moderátor pouze jednou použil v expozici jednoho z hlavních témat informaci, kterou nebylo možné spojit s jasně definovaným zdrojem¹⁶. Celkový styl moderace, kterým diskusi Jan Pokorný vedl, pak můžeme označit za méně formální, jak již bylo zmíněno v úvodu. Debata se odehrávala v samotném závěru volební kampaně, navíc byla vedena v atmosféře očekávání zahájení prvního kola (debata končila ve 14 hodin, tedy ve stejnou dobu, kdy se otevřely volební místnosti – sám moderátor ke konci debaty postupně avizoval zbývající minuty do tohoto okamžiku). Proto vystupování moderátora, které bylo chvílemi méně formální, nepovažujeme za profesní pochybení, které by zakládalo podezření na porušení objektivního přístupu Českého rozhlasu k některému z kandidátů.

¹⁶ „Podle včerejší zprávy se Bulharsko chce dostat do onoho 2letého pásma, po jehož absolvování by mohlo přijmout jednotnou společnou měnu euro.“ (čas 00:20:40 druhé části nahrávky dodané zadavatelem)

4.2.3 Debaty s Jiřím Drahošem

V této kapitole analyzuje tři debaty, které byly původně koncipovány jako duely dvou kandidátů, kteří postoupili z prvního kola volby. Miloš Zeman účast ve všech třech duelech odmítl, výsledkem tedy byly rozhovory moderátora s Jiřím Drahošem. Šlo o následující vysílání:

- 14. 1. 2018 (po skončení 1. kola voleb) v 11:30 na stanicích Radiožurnál a Plus, stopáž činila přibližně 27 minut;
- 26. 1. 2018 (před začátkem 2. kola voleb) ve 13:05 na stanicích Radiožurnál a Plus, se stopáží 21 minut,
- 28. 1. 2018 (po skončení 2. kola voleb) v 11:00 stanicích Radiožurnál a Plus, stopáž činila opět 21 minut.¹⁷

Všechny tři pořady měly podobný formát – stopáž činila 21 až 27 minut, odpovědi hosta tvořily 55 – 67 % celkové stopáže pořadu. Moderátorem všech tří pořadů byl Jan Pokorný.

Tabulka 86: Stopáž promluv hosta a celková stopáž pořadů

datum vysílání	stopáž pořadu	stopáž odpovědi respondenta	podíl promluv kandidáta na celkové stopáži (%)
14.1.2018	26 min 58 s	17 min 58 s	67 %
26.1.2018	21 min 5s	11 min 32 s	55 %
28.1.2018	20 min 51 s	13 min 9s	63 %

V prvních dvou rozhovorech se moderátor doptával na podrobnosti předvolební strategie Jiřího Drahoše a na jeho názory na aktuální dění. Můžeme tedy vidět větší podíl rozvíjejících vedlejších dotazů. Třetí povolební dialog měl charakter spíše bilanční („*Co jste se během kampaně dozvěděl o občanech České republiky?*“), moderátor se doptával i na mimopolitická témata a na jeho představy o budoucnosti. Doplnujících a upřesňujících dotazů se tedy objevovalo méně.

¹⁷ Stopáž pořadu měla původně být zhruba o 3 minuty delší, Jiří Drahoš ovšem do studia dorazil se zpožděním a v úvodu proto Jan Pokorný sám stručně rekapituloval dění uplynulých dní.

Tabulka 87: Typy dotazů (N = 147)

	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
rozhovor po 1. kole	27 %	71 %	2 %	14	36	1	51
rozhovor před 2. kolem	23 %	72 %	4 %	11	34	2	47
rozhovor po 2. kole	35 %	61 %	4 %	17	30	2	49

Obdobně jako v případě duelů prezidentských kandidátů měla i ve třech rozhovorech s Jiřím Drahošem naprostá většina dotazů neutrální hodnotící charakter. Identifikovali jsme pouze jediný dotaz, který by bylo možno označit za vstřícný¹⁸, kritické dotazy se nevyskytly.

Analýza tematických rámců, z nichž moderátorské dotazy vycházely, ukazuje na odlišnost jednotlivých rozhovorů. V obou debatách vysílaných před konáním 2. kola voleb je logicky silně zastoupen rámec volební strategie. V rozhovoru konaném po 1. kole volby padla i řada dotazů z rámce zahraničně-politické orientace kandidáta. Jejich obsahovou agendu tvořil vztah k Rusku, zejména v souvislosti s Drahošovým názorem, že do českých voleb se vměšují ruské tajné služby. Probírány ale byly i otázky protiruských sankcí, orientace české zahraniční politiky a migrační krize.

V interview před 2. kolem volby byl nejsilněji zastoupen rámec vnitropolitických názorů kandidáta. Jejich obsahová agenda se týkala zejména potenciálních kroků Jiřího Drahoše ve vztahu ke jmenování premiéra a nové vlády, nebo sociálních otázek, které tento kandidát označil za jednu ze svých priorit.

Třetí rozhovor se konal po skončení voleb a se znalostí jejich výsledku. Dotazy měly více bilanční charakter, týkaly se postoje Jiřího Drahoše k celku jeho angažmá v prezidentské volbě či plánů na budoucí aktivitu v politice. Paradoxně se objevila i řada dotazů z rámce volební strategie, když se moderátor dotazoval na první analýzy kampaně, vystupování v televizních debatách a podobně.

¹⁸ „Vy máte za sebou náročnou kampaň, desítky diskusí, rozhovorů. Jak se udržujete v kondici?“ (14. 1. 2018, 33:40)

Tabulka 88: Tematické rámce dotazů¹⁹

	celkový počet dotazů	program, plány ve funkci prezidenta	osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	vnitropolitické názory kandidáta	zahraníčně-politické názory kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje	volební strategie	hodnocení protikandidáta?	Je dotaz zaměřený na jiné téma?
rozhovor s J. Drahošem po 1. kole	51	8 %	14 %	2 %	39 %	2 %	55 %	10 %	2 %
debata s J. Drahošem před 2. kolem	47	17 %	13 %	40 %	4 %	13 %	30 %	9 %	
rozhovor s J. Drahošem po 2. kole	49	2 %	49 %	20 %		18 %	33 %	10 %	

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza neodhalila ve třech analyzovaných vysíláních profesní chyby moderátora Jana Pokorného.

Za poněkud problematický považujeme styl vedení prvních dvou debat, které měly potenciál ovlivnit rozhodování voličů. Je otázkou, zda pořady neměly výrazněji zachovávat charakter duelu, jak byly původně koncipovány. Absence kritických dotazů ukazuje, že moderátor výrazněji nesehrával roli názorového oponenta, nekonfrontoval hosta s odlišnými názorovými pozicemi a nenutil jej precizněji formulovat vlastní postoje

¹⁹ Některé dotazy spadaly do více tematických rámců, součet podílů pro jednotlivé kandidáty proto přesahuje 100 %.

4.2.4 Debaty s komentátory, novináři a experty.

V této kapitole analyzujeme 5 debat s komentátory, novináři a experty z různých oborů. Pořady se zaměřovaly na hodnocení výsledků 1. a posléze i 2. kola voleb a na názory hostů na budoucí vývoj v politické a společenské sféře.

4.2.4.1 Debaty po skončení 1. kola voleb

Po skončení 1. kola voleb odvysílal Český rozhlas dvě diskuze s komentátory, novináři a odborníky z různých oborů. Hosté analyzovali a z různých úhlů interpretovali volební výsledky a na jejich základě antcipovali budoucí politický a společenský vývoj. Vzhledem k podobnému zaměření obou diskuzí je analyzujeme souhrnně, abychom mohli popsat způsob, jímž Český rozhlas k interpretaci výsledků prvního kola voleb přistoupil.

Kulatý stůl pořadu Názory a argumenty věnovaný výsledkům voleb byl vysílán dne 13. 1. 2018 na stanici Plus po 18. hodině. Stopáž pořadu činila necelých 50 minut. Moderátorem byl Radko Kubičko, hosty byly následující osobnosti:

- Jefim Fištejn, Rádio Svobodná Evropa,
- David Klimeš, týdeník Ekonom,
- Lukáš Jelínek, Masarykova demokratická akademie,
- Petr Hartman, komentátor Českého rozhlasu.

Diskuzní pořady Názory a argumenty speciál Český rozhlas vysílal 14. 1. 2018 po 10. hodině na stanici Plus. Moderátorem byl Michael Rozsypal, stopáž činila přibližně 73 minut. Diskuze se zúčastnili:

- Aleš Gerloch, ústavní právník,
- Tomáš Kostecký, ředitel Sociologického ústavu Akademie věd,
- Erik Best, americký novinář žijící v Praze,
- David Klimeš, hlavní analytik týdeníku Ekonom,
- Patrik Eichler, Deník Referendum,
- Tomáš Lebeda, politolog.

Výše uvedený přehled diskutujících osobností ukazuje, že Český rozhlas dal v diskuzích slovo jak odborníkům z různých oborů, tak i novinářům a komentátorům s různou politickou a názorovou orientací. David Klimeš z týdeníku Ekonom byl pozván do obou debat, což vzhledem k jejich velmi podobnému zaměření a vysílání ve dvou po sobě následujících dnech nepovažujeme za ideální řešení.

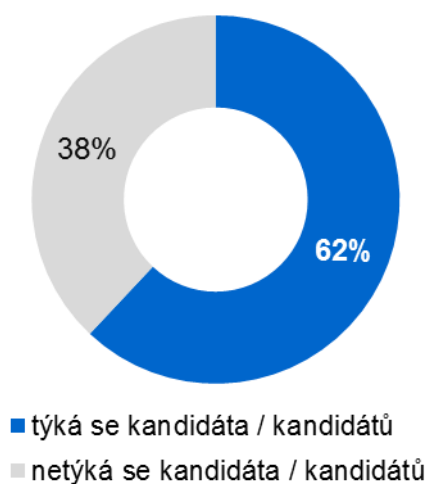
Přehled kvantitativní distribuce moderátorských dotazů ukazuje, že počet dotazů položených jednotlivým hostům se lišil, s některými hosty probíhala intenzivnější názorová výměna, indikovaná větším počtem doplňujících dotazů a spontánních reakcí (Jefim Fištejn). Nerovnoměrnou distribuci počtu a typu dotazů mezi hosty ovšem nelze vzhledem k charakteru diskuze považovat za problém.

Tabulka 89: Počet dotazů na jednotlivé hosty a typy dotazů (N = 92)

	počet dotazů	v %	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	spontánní reakce
Klimeš David ²⁰	19	21 %	47 %	32 %	5 %	16 %
Fištejn Jefim	14	15 %	21 %	29 %	36 %	14 %
Best Erik	11	12 %	36 %	45 %	18 %	
Lebeda Tomáš	11	12 %	45 %	55 %		
Gerloch Aleš	9	10 %	44 %	44 %	11 %	
Hartman Petr	8	9 %	63 %	38 %		
Kostelecký Tomáš	8	9 %	50 %	25 %	25 %	
Eichler Patrik	7	8 %	57 %	43 %		
Jelínek Lukáš	5	5 %	80 %	20 %		
celkem	92	100 %	46 %	37 %	12 %	5 %

Téměř dvě třetiny moderátorských dotazů se týkaly konkrétních kandidátů (62 %), zbylých 38 % mělo jiná témata. Zaměření dotazů na jednotlivé kandidáty v zásadě odpovídalo jejich volebnímu zisku v prvním kole voleb (dotaz se mohl pochopitelně týkat i více kandidátů, součet v tabulce proto překračuje 100 %). Nejvíce dotazů se týkalo vítěze prvního kola Miloše Zemana (60 %), 49 % spolu s ním postupujícího Jiřího Drahoše a 12 % Pavla Fischera, který skončil na třetím místě.

Graf č. 11: Zaměření dotazů na konkrétní kandidáty (N = 92)

²⁰ Jak již bylo uvedeno, David Klimeš se zúčastnil obou debat a podíl dotazů je proto nejvyšší.

Tabulka 90: Kandidáti, na které se dotazy zaměřovaly (N = 57 dotazů zaměřených na kandidáty)

kandidát	počet dotazů	v %
Zeman	34	60 %
Drahoš	28	49 %
Fischer	7	12 %
Topolánek	4	7 %
Horáček	4	7 %
Hilšer	4	7 %
Hynek	2	4 %
Hannig	1	2 %
Kulhánek	0	0 %

Moderátorské dotazy byly analyzovány i z hlediska tematického zaměření. Necelá třetina se jich týkala interpretace volebních výsledků a analýzy jejich jednotlivých aspektů (ne/shoda výsledků s předvolebními průzkumy, zhodnocení volební účasti, analýza výsledků z hlediska jednotlivých kandidátů apod.). Necelá čtvrtina dotazů mířila k odborným či osobnostním předpokladům kandidátů pro prezidentskou funkci a necelá pětina vyzývala hosty k anticipaci budoucího vývoje na základě znalosti výsledků z prvního kola.

Tabulka 91: Tematické rámce dotazů (N = 92)

tematické rámce dotazů	počet	v %
interpretace, zhodnocení voleb	28	30 %
odborné, osobnostní předpoklady kandidátů	21	23 %
předpověď budoucího vývoje	17	18 %
zhodnocení volební kampaně	10	11 %
dopad voleb na vnitropolitickou scénu	6	7 %
morálka, bezúhonnost, integrita kandidátů	2	2 %
jiné téma	7	8 %
celkem	92	100 %

4.2.4.2 Debata před 2. kolem voleb

Těsně před zahájením 2. kola voleb (26. 1. ve 13:25) ČRo na stanicích Radiožurnál a Plus vysílal debatu tří hostů na téma voleb. Její stopáž mírně přesáhla půlhodinu. Moderátorem byl Jan Pokorný, zúčastnili se následující komentátoři:

- Petr Hartman, komentátor Českého rozhlasu,
- Petr Holub, server Echo 24,
- Jaroslav Plesl, šéfredaktor MF Dnes

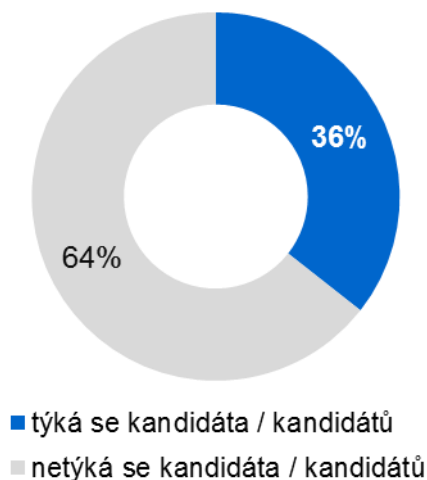
V analyzované debatě byl srovnatelně velký podíl dotazů adresován Jaroslavu Pleslovi a Petru Holubovi, Petr Hartman obdržel dotazů celkově méně, neboť moderátor v diskusi s ním nepokládal upřesňující doplňující dotazy.

Tabulka 92: Počet dotazů na jednotlivé hosty a typy dotazů (N = 59)

	počet dotazů	v %	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz
Plesl Jaroslav	25	42 %	40 %	44 %	16 %
Holub Petr	21	36 %	33 %	38 %	29 %
Hartman Petr	13	22 %	54 %	46 %	
celkem	59	100 %	41 %	42 %	17 %

Na rozdíl od diskuzí konaných hned po prvním kole voleb se dotazy moderátora v této debatě jen v menší míře týkaly konkrétních kandidátů (36 %). Jelikož se diskutující zaměřovali na nadcházející 2. kolo voleb, týkaly se dotazy pouze obou postupujících kandidátů (Jiří Drahoš 76 %, Miloš Zeman 62 %).

Graf č. 12: Zaměření dotazů na konkrétní kandidáty (N = 59)

Tabulka 93: Kandidáti, na které se dotazy zaměřovaly (N = 21 dotazů zaměřených na kandidáty)

kandidát	počet dotazů	v %
Drahoš	16	76 %
Zeman	13	62 %

Tematickou agendou většiny moderátorských dotazů byla reflexe volební kampaně (41 % - hodnocení korektnosti jejího průběhu, možný dopad televizních debat, strategie a „výkon“ obou kandidátů atd.) 15 % dotazů tematizovalo možný dopad prezidentských voleb na vnitropolitickou scénu (především na aktuálně probíhající sestavování vlády) a 14 % na morální profil kandidátů (moderátor například v interakci s Petrem Holubem rozebíral

pravdivost obvinění, která Miloš Zeman zformuloval ve svých písemných otázkách pro Jiřího Drahoše v předvolební debatě na ČT). Debata se naopak výrazněji nezabývala anticipací povolebního vývoje.

Tabulka 94: Tematické rámce dotazů

	počet	v %
zhodnocení kampaně	24	41 %
dopad voleb na vnitropolitickou scénu	9	15 %
morálka, bezúhonnost, integrita kandidátů	8	14 %
odborné, osobnostní předpoklady kandidátů	7	12 %
předpověď budoucího výdaje	7	12 %
interpretace, zhodnocení voleb	3	5 %
jiné téma	8	14 %

Menší počet účastníků debaty a jejich názorové zaměření nebylo podle našeho názoru v tomto případě ideálně zvoleno. K názorovým konfrontacím docházela především mezi Jaroslavem Pleslem a dvěma dalšími hosty, neboť postoje prezentované Petrem Holubem a Petrem Hartmanem byly do značné míry podobné. Domníváme se, že k názorové pestrosti a dynamice debaty by přispěla mírná obměna diskutujících, případně doplnění o dalšího hosta s odlišným názorovým profilem.

4.2.4.3 Debaty po skončení 2. kola voleb

Po skončení druhého kola voleb proběhly dvě debaty s novináři, komentátory a odborníky z různých oborů, jedné z těchto debat se účastnil i prezidentský kandidát Marek Hilšer. Tak jako po prvním kole i v tomto případě obě obdobné debaty analyzujeme souhrnně.

První z analyzovaných debat je speciální kulatý stůl pořadu *Názory a argumenty*, vysílaný dne 27. 1. 2018 v 18:10 na stanici Plus. Stopáž debaty činila 50 minut, moderátorem byl Radko Kubičko. Debatovaly tyto osobnosti:

- David Klimeš, týdeník *Ekonom*,
- Patrik Eichler, Masarykova demokratická akademie a deník *Referendum*,
- Petr Hartman, Český rozhlas,
- Jiří Pehe, New York University Praha,
- Ivan Hoffman, komentátor *Deníku*.

Druhou debatou, již se v této kapitole věnujeme, je speciální vysílání pořadu *Názory a argumenty* z 28. 1. 2018. Debata byla vysílána po 10. hodině na stanici Plus s přibližně padesátiminutovou stopáží, moderátorem byl Michael Rozsypal. Hosty v této debatě byli:

- Jan Kysela, ústavní právník,
- Anna Shavit, expertka na politický marketing, FSV UK,
- Marek Hilšer, neúspěšný prezidentský kandidát,

- Pavel Ranocha, analytik agentury Kantar TNS,
- Pavel Šaradín, politolog, FF UP.

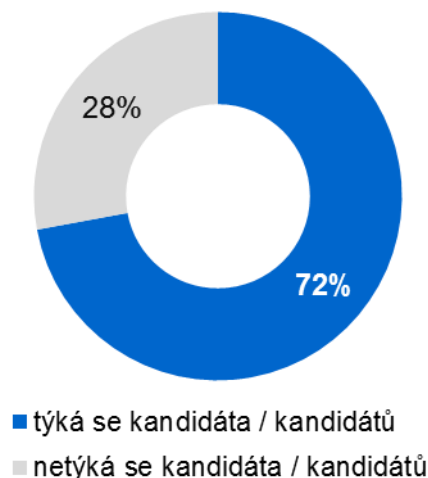
Podobně jako v obou předchozích případech existují i zde značné rozdíly v distribuci dotazů mezi hosty. Nejvíce dotazů bylo adresováno expertce na politický marketing a neúspěšnému prezidentskému kandidátovi, což je pochopitelné vzhledem k jejich specializaci (Anna Shavit) a čerstvé osobní zkušenosti (Marek Hilšer) relevantní k tématu debaty. Politolog Pavel Šaradín, jemuž bylo určeno nejméně dotazů (6 hlavních dotazů) byl navíc handicapován účastí v debatě přes telefonní spojení.

Tabulka 95: Počet dotazů na jednotlivé hosty a typy dotazů (N=95)

	počet dotazů	v %	hlavní dotaz	vedlejší dotaz	doplňovací dotaz	spontánní reakce
Shavit Anna	17	18 %	35 %	41 %	24 %	
Hilšer Marek	13	14 %	54 %	39 %	8 %	
Pehe Jiří	12	13 %	25 %	17 %	50 %	8 %
Eichler Patrik	9	10 %	33 %	56 %	11 %	
Hoffman Ivan	8	8 %	38 %	50 %	13 %	
Kysela Jan	8	8 %	63 %	38 %		
Ranocha Pavel	8	8 %	75 %	25 %		
Hartman Petr	7	7 %	43 %	29 %	14 %	14 %
Klimeš David	7	7 %	43 %	43 %		14 %
Šaradín Pavel	6	6 %	100 %			
celkem	95	100 %	47 %	35 %	15 %	3 %

Míru zaměření debaty na konkrétní prezidentské kandidáty analyzujeme pouze v kulatém stole Názorů a argumentů z 27. 1. 2018. Druhé z debat se osobně účastnil kandidát Marek Hilšer, což by výsledky značně zkreslilo. Více než tři čtvrtiny z dotazů týkajících se kandidátů bylo navázáno na vítěze voleb Miloše Zemana (77 %), 42 % na Jiřího Drahoše a 3 % na Pavla Fischera (diskutující v pozitivních souvislostech zmínili jeho styl vedení volební kampaně – tzv. tyrkysovou revoluci).

Graf č. 13: Zaměření dotazů na konkrétní kandidáty (N = 43)²¹

Tabulka 96: Kandidáti, na které se dotazy zaměřovaly (N = 31)²²

kandidát	počet dotazů	v %
Zeman	24	77 %
Drahoš	13	42 %
Fischer	1	3 %

Vzhledem k vysílání debat po skončení 2. kola voleb se moderátorské dotazy zaměřovaly především na interpretaci a zhodnocení voleb (49 %). Více než čtvrtina otázek se týkala odborných a osobnostních předpokladů kandidátů (účinkování v televizních debatách, schopnost oslovit voliče neúspěšných kandidátů z 1. kola apod. - 28 %). 14 % dotazů se obecně zabývalo zhodnocením kampaně.

Tabulka 97: Tematické rámce dotazů

	počet	v %
interpretace, zhodnocení voleb	47	49 %
odborné, osobnostní předpoklady kandidátů	27	28 %
zhodnocení kampaně	13	14 %
dopad voleb na vnitropolitickou scénu	10	11 %
morálka, bezúhonnost, integrita kandidátů	5	5 %
předpověď budoucího výdaje	3	3 %
jiné téma	3	3 %

²¹ Pouze debata z 27. 1. 2018

²² Pouze dotazy na kandidáty z debaty 27. 1. 2018

4.2.6 Diskuzní pořady - shrnutí

V diskuzních pořadech, jichž se zúčastnilo všech 8 kandidátů s výjimkou Miloše Zemana (Duely, Superdebata), jsme sice pozorovali malé rozdíly v počtu a struktuře moderátorských dotazů, považujeme je však za vysvětlitelné rozdílnými mluvními styly a temperamentem jednotlivých hostů a nepokládáme je za pochybení moderátora. Někteří kandidáti se drželi tématu nastoleného moderátorovou otázkou a poskytovali ucelené odpovědi, pokud měli možnost reagovat na sebe navzájem, příliš ji nevyužívali. Jiní účastníci diskuzí naopak občas od tématu odbočovali a následně jim bylo směřováno více vedlejších a doplňujících dotazů. Někteří z kandidátů rovněž v debatách vyslovovali vyhraněnější tvrzení, pro jejichž bližší objasnění moderátoři opět využívali vedlejší a doplňující dotazy.

Ani kvalitativní analýza neodhalila u moderátorů těchto diskuzních pořadů závažnější pochybení nebo doklady nevyváženého přístupu ke kandidujícím osobnostem.

Do nestandardní situace byl Český rozhlas postaven díky rozhodnutí Miloše Zemana neúčastnit se duelů dvou postupujících kandidátů z prvního kola. Moderátor Jan Pokorný tedy v krátkém časovém rozmezí vedl tři rozhovory pouze s Jiřím Drahošem. Domníváme se, že v prvních dvou rozhovorech, konaných před skončením voleb, které mohly mít vliv na rozhodování voličů, mohl moderátor aktivněji převzít roli názorového oponenta, konfrontovat hosta s odlišnými názorovými pozicemi a stimulovat jej tak k výraznější artikulaci vlastních názorů. Moderátory diskuzních pořadů k takovému počínání ostatně vybízí i kodex Českého rozhlasu.²³

Diskuzní pořady s komentátory, novináři a experty se věnovaly především interpretaci výsledků voleb a zhodnocení volební kampaně a poskytly dostatečnou šíři možných interpretací volební kampaně, výsledků voleb a scénářů dalšího vývoje. Za problém některých z těchto debat považujeme volbu hostů. Debat konaných 13. 1. a 14. 1. se zúčastnil David Klimeš z týdeníku Ekonom, což vzhledem k časové blízkosti a tematické shodě obou pořadů nepokládáme za ideální řešení. Debatu z 26. 1. považujeme za doklad, že by tomuto formátu pořadů prospěl různorodější výběr hostů. Dva ze tří diskutujících prezentovali podobné názory, což debatě ubralo na názorové pestrosti.

²³ „Český rozhlas dbá, aby hlavní názorové proudy sporu dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření. Pokud to není možné zajistit, musí roli kvalifikovaného oponenta sehrát moderátor nebo jím pozvaný host, především uváděním protikladných argumentů nezastoupených v diskusi.“ (Kodex ČRo, čl. 7.1)

4.3 Projekt Hledá se prezident

Český rozhlas před prvním kolem prezidentských voleb připravil vlastní projekt pod názvem Hledá se prezident, ve kterém se každý den věnoval jednomu z kandidátů. Projekt běžel v průběhu dvou týdnů od 2. 1. 2018 do 11. 1. 2018. Pořadí kandidátů určil los. Do projektu ČRo se zapojilo 8 prezidentských kandidátů, účast odmítl pouze Miloš Zeman.

Dle slov ředitele Zpravodajství Českého rozhlasu Jana Pokorného bylo cílem projektu „... pozorovat jak (kandidát) jedná, jak reaguje, o čem přemýšlí, jak si počíná ve finále předvolební kampaně. Budeme poslouchat, pozorovat a s těmi získanými poznatky vstupovat do vysílání...“²⁴

Dramaturgie daného dne a výběr navštívených míst, na které kandidáta Český rozhlas doprovázel, byl ale plně v režii jednotlivých volebních štábů. Přiřazení termínů pro jednotlivé kandidáty určilo losování, které proběhlo v Českém rozhlasu dne 28. 11. 2017 od 10 hodin v rámci losování pořadí účasti kandidátů ve všech předvolebních pořadech ČRo a čísel mediaplánů pro odvysílání předvolebních spotů. Den s daným kandidátem pak zakončil rozhovorem ve 20 minutách Radiožurnálu, které ve stejném čase vysílala i stanice ČRo Plus.

4.3.1 Hledá se prezident - Den s kandidátem

Den s vybraným kandidátem trávil Jan Pokorný. Los určil následující pořadí:

- 2. 1. 2018 – Michal Horáček
- 3. 1. 2018 – Mirek Topolánek
- 4. 1. 2018 – Jiří Drahoš
- 5. 1. 2018 – Vratislav Kulhánek
- 8. 1. 2018 – Marek Hilšer
- 9. 1. 2018 – Jiří Hynek
- 10. 1. 2018 – Pavel Fischer
- 11. 1. 2018 – Petr Hannig

Každý den měl pak Jan Pokorný 4 živé vstupy do vysílání, ať již přímo z terénu či ze studia ČRo, ve kterých posluchačům zprostředkoval pohled na průběh prezidentské kampaně jednotlivých kandidátů. Dramaturgie každého dne byla téměř identická, živé vstupy se konaly zhruba ve stejný čas. V prvním ranním vstupu Jan Pokorný přinesl informace o tom, jaký den daného kandidáta čeká, a jaký program či setkání je v plánu. V průběhu dopoledního a poledního vstupu pak moderátor blíže přiblížil formou reportáže průběh jednotlivých akcí a chování daného kandidáta. Poslední vstup v odpoledních hodinách pak měl spíše publicistický charakter a Jan Pokorný v něm nabídl posluchačům i vlastní pohled na osobnost

²⁴ Citováno dle rozhovoru na stanici Radiožurnál, dne 2. 1. 2018 v 8:38 hod.

kandidáta i na denní dění. Vstup pak byl pokaždé zakončen upoutávkou a avízem několika témat, kterým se moderátor bude v rozhovor s kandidátem věnovat ve Dvaceti minutách Radiožurnálu.

Souhrnná délka všech vstupů věnovaných v daný den jednotlivým kandidátům variovala od 7 minut a 47 sekund po 9 minut a 17 sekund. Tyto malé rozdíly však nelze vnímat jako nevyváženost, délka jednotlivých vstupů se poněkud lišila na základě bohatosti programu jednotlivých kandidátů. Jejich denní program byl zcela v režii volebních týmů a Český rozhlas jej nemohl nijak ovlivnit. Přehled jednotlivých denních vstupů sumarizuje následující tabulka.

Tabulka 98: Přehled živých vstupů v jednotlivých dnech pořadu Hledá se prezident

datum	kandidát	stanice	vstup do vysílání (HH:MM)	délka vstupu	souhrnná délka všech vstupů
2. 1. 2018	Michal Horáček	Radiožurnál	8:38	1 min 50 s	8 min 30 s
			10:40	2 min 52 s	
			13:09	2 min 27 s	
			15:41	1 min 21s	
3. 1. 2018	Mirek Topolánek	Radiožurnál	8:37	1 min 28s	9 min 17 s
			10:41	2 min 54s	
			13:09	3 min 13s	
			15:41	1 min 42s	
4. 1. 2018	Jiří Drahoš	Radiožurnál	8:38	1 min 17s	8 min 54 s
			10:41	2 min 35s	
			13:10	3 min 15s	
			15:40	1 min 47s	
5. 1. 2018	Vratislav Kulhánek	Radiožurnál	8:38	1 min 36s	7 min 47 s
			11:40	1 min 57s	
			13:09	2 min 15s	
			15:41	1 min 59s	
8. 1. 2018	Marek Hilšer	Radiožurnál	8:38	1 min 24s	7 min 57 s
			10:40	2 min 18s	
			13:09	2 min 55s	
			15:40	1 min 20s	
9. 1. 2018	Jiří Hynek	Radiožurnál	8:38	1 min 29s	9 min 5 s
			10:40	2 min 52s	
			13:10	2 min 55s	
			15:41	1 min 49s	
10. 1. 2018	Pavel Fischer	Radiožurnál	8:37	1 min 52s	8 min 2 s
			10:49	2 min 21s	
			13:09	2 min 28s	
			15:41	1 min 21s	
11. 1. 2018	Petr Hannig	Radiožurnál	8:38	1 min 35s	7 min 57 s
			10:40	2 min 21s	
			13:09	2 min 26s	
			10:40	1 min 35s	

Průběh dne s každým kandidátem pak byl doplněný i o krátkou zprávu a on-line reportáž na internetových stránkách ČRo ²⁵ On-line reportáž z jednotlivých dnů nabídla posluchačům či čtenářům detailní informace i bohatou obrazovou dokumentaci (video a fotografického charakteru) a byla tak důležitou součástí celého projektu. Relevantní články na webových stránkách Českého rozhlasu se věnovaly jednotlivým kandidátům ve srovnatelné míře (samozřejmě s přihlédnutím na odlišnosti v individuálních denních programech kandidátů). Můžeme snad jen konstatovat, že byla škoda, že v průběhu živých vstupů nebyli posluchači více odkazováni k zajímavým on-line reportážím a vizuálnímu obsahu na internetových stránkách ČRo. A také, že ne všechny on line reportáže byly označeny štítkem či „taggem“ odkazujícím k projektu Hledá se prezident. Proto pak nejsou čtenáři při rozkliknutí tematického vlákna <https://www.irozhlas.cz/zpravy-tag/hleda-se-prezident> jednoduše dostupné, a je nutno je složitěji vyhledávat (například kombinací tematických a datumových filtrů). Tato situace se například týkala reportáží s Mirkem Topolánkem a Jiřím Drahošem. Obecně vypadá taggování (tematické označování) jednotlivých reportáží z projektu spíše nahodile. Například označení „den s prezidentským kandidátem“ nesly pouze 2 z 8 článků²⁶. Důslednější označování těchto výstupů, zejména pokud se jedná o ucelené projekty jako tomu bylo v případě projektu Hledá se prezident, by návštěvníkům webových stránek Českého rozhlasu výrazně zjednodušilo orientaci ve velkém množství publikovaného obsahu. Tyto poznámky však nejsou zásadní výtkou, a měly by být vnímány pouze jako náměty k zamyšlení či k další diskusi.

Analýza neodhalila žádné zjevné favorizační či defavorizační postupy. Český rozhlas v projektu Hledá se prezident (respektive v jeho části nazvané Den s kandidátem – a to jak

²⁵ Den s Michalem Horáčkem: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/radiozurnal-na-stope-prezidentskym-kandidatum-prvnim-na-rade-je-michal-horacek_1801021215_dp

Den s Mirkem Topolánkem: https://www.irozhlas.cz/volby/v-hledacku-radiozurnalu-je-mirek-topolanek-pokracuje-projekt-hleda-se-prezident_1801030943_haf

Den s Jiřím Drahošem: https://www.irozhlas.cz/volby/radiozurnal-sleduje-jiriho-drahose-dalsi-dil-projektu-hleda-se-prezident_1801041121_miz

Den s Vratislavem Kulhánkem: https://www.irozhlas.cz/volby/hleda-se-prezident-radiozurnal-v-patach-vratislava-kulhanka_1801051049_dp

Den s Markem Hilšerem: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-marek-hilser-hleda-se-prezident_1801081110_ako

Den s Jiřím Hynkem: https://www.irozhlas.cz/volby/hleda-se-prezident-jiri-hynek_1801091101_pj

Den s Pavlem Fischerem: https://www.irozhlas.cz/volby/hleda-se-prezident-prezidentske-volby-2018_1801100922_elev

Den s Petrem Hannigem: https://www.irozhlas.cz/volby/soud-za-antisemitske-vyroky-i-kontakti-kampan-projekt-hleda-se-prezident_1801111030_kro

²⁶ Tematické vlákno/tagg „den s prezidentským kandidátem“ <https://www.irozhlas.cz/zpravy-tag/den-s-prezidentskym-kandidatem>

v rámci živých vstupů Jana Pokorného do vysílání, tak i v rámci článků a on-line reportáží na internetových stránkách ČRo) přistupoval k zobrazení jednotlivých kandidátů vyváženě a objektivně.

4.3.2 Hledá se prezident - Dvacet minut Radiožurnálu

Publicistický pořad Dvacet minut Radiožurnálu je vysílán každý všední den po 17. hodině v délce zhruba 20 minut. Má charakter rozhovoru moderátora s vybraným hostem na téma nejdůležitějších událostí a kauz dne. V projektu Hledá se prezident byl rozhovor s kandidátem v rámci Dvaceti minut Radiožurnálu vyvrcholením celého dne, který s kandidátem strávil Jan Pokorný. Jan Pokorný pak moderoval i samotný rozhovor, který reflektoval jednak události uplynulého dne, ale věnoval se i dalším událostem či kauzám spojeným s jednotlivými kandidáty a jejich vizím či volebním programům. Osm speciálních vysílání bylo podrobena kvantitativní i kvalitativní analýze.

Kvantitativní analýza se soustředila na počet a typ dotazů položených jednotlivým kandidátům. Nejdelší souhrnnou stopáž promluv (16 min a 20 s), zároveň nejmenší počet moderátorských dotazů (29) a největší průměrnou délkou odpovědi (33 sekund) měl v pořadu Dvacet minut kandidát Jiří Hynek. Mezi kandidáty s delší souhrnnou i průměrnou délkou odpovědí a nižším počtem moderátorských dotazů pak dále patří i Marek Hilšer a Mirek Topolánek. Na druhém pólu se ocitl Jiří Drahoš s nejnižší souhrnnou délkou promluvy (11 min a 24 s), nejkratší průměrnou délkou odpovědi (12 sekund) a nejvyšším počtem moderátorských dotazů (58). Výkony dalších kandidátů lze považovat za vyrovnané.

I když jsou časové rozdíly mezi nejkratšími a nejdelšími promluvami výraznější (souhrnně téměř 5 minut a přesně dvojnásobně více moderátorských dotazů), nelze hovořit o porušení kritéria vyváženosti. Každý z kandidátů dostal stejný prostor (stejná délka pořadu). Jednotlivé odchylky byly způsobeny především individuálním mluvním stylem a rétorskou zdatností jednotlivých kandidátů, což potvrzuje v následující tabulce i distribuce jednotlivých typů moderátorských dotazů (hlavní, vedlejší, doplňovací) v průběhu rozhovorů.

Tabulka 99: Celková stopáž promluv jednotlivých kandidátů v pořadu Dvacet minut, počet dotazů a průměrná délka odpovědi

kandidát	celková stopáž promluvy kandidáta	počet dotazů	průměrná délka odpovědí
Michal Horáček	13 min 51 s	41	20 s
Mirek Topolánek	14 min 52 s	32	28 s
Jiří Drahoš	11 min 24 s	58	12 s
Vratislav Kulhánek	14 min 39 s	58	15 s
Marek Hilšer	15 min 32 s	32	29 s
Jiří Hynek	16 min 20 s	29	33 s
Pavel Fischer	14 min 0 s	46	18 s
Petr Hannig	14 min 41 s	55	16 s

Tabulka 100: Typ dotazů

kandidát	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Michal Horáček	32 %	37 %	32 %	13	15	13	41
Mirek Topolánek	47 %	28 %	25 %	15	9	8	32
Jiří Drahoš	43 %	43 %	14 %	25	25	8	58
Vratislav Kulhánek	35 %	47 %	19 %	20	27	11	58
Marek Hilšer	50 %	31 %	19 %	16	10	6	32
Jiří Hynek	41 %	52 %	7 %	12	15	2	29
Pavel Fischer	35 %	54 %	11 %	16	25	5	46
Petr Hannig	20 %	67 %	13 %	11	37	7	55

Kvalitativní analýza rozhovorů moderátora s prezidentskými kandidáty, která se soustředila na popis profesních faulů a pochybení, odhalila pouze drobná pochybení, které nezakládají podezření o systematické favorizaci či defavorizaci některého z kandidátů. V jednom případě moderátor sdělil informaci, kterou nelze spojit s konkrétním zdrojem²⁷, a jednou přečetl nepřesnou citaci, kterou kandidát následně poupravil a upřesnil²⁸.

4.3.3 Projekt Hledá se prezident - shrnutí

Projekt Hledá se prezident lze v celkovém pohledu označit jako projekt zajímavý a relevantní. Otázkou však zůstává, nakolik byla informačně přínosná jeho reportážní část „Den s kandidátem“. Jelikož obsah vstupů Jana Pokorného do vysílání varioval na základě denního programu kandidátů, jenž byl zcela v režii jednotlivých volebních týmů, ocitl se Český rozhlas v podstatě v jejich zajetí. Posluchač se tak někdy dozvídal, mírně řečeno, balastní informace o tom, jak se Petr Hannig rozdělil o zapečenou bagetu se šunkou se svým přítelem Pepou, bývalým osvětlovačem²⁹, či jak Jiří Hynek udělal několik shybů na hrazdě na chodbě firmy, kterou v rámci kampaně navštívil³⁰.

Navíc tým Českého rozhlasu ve finále s kandidátem celý den nestrávil, a spíše se jen po své ose přesouval na místa, která určily jednotlivé volební štáby. Nepochybně však tento čas strávený pozorováním kandidátů přispěl k načerpání zajímavých podnětů moderátorovi Janu Pokornému, který je pak zužitkoval při jednotlivých rozhovorech s kandidáty v rámci pořadu Dvacet minut Radiožurnálu.

²⁷ V rozhovoru s Michalem Horáčkem ze dne 2. 1. 2018 v 16. minutě a 6. sekundě rozhovoru: „Někde jsem četl, že vás tam vozilo auto s řidičem na tu vysokou školu...“

²⁸ V rozhovoru s Markem Hilšerem ze dne 8. 1. 2018 v 19. minutě rozhovoru: „V dnešních Lidových novinách říkáte, pane doktore Hilšere, že jste člověk z lidu a chcete stát na straně většiny, jestli si to dobře pamatují, ten citát“, kandidát hned při reakci na dotaz moderátora tento citát poupravil a upřesnil.

²⁹ Vstup Jana Pokorného do vysílání 11. 1. 2018 v rámci Dne s kandidátem Petrem Hannigem ve 13:09 hod.

³⁰ Vstup Jana Pokorného do vysílání 9. 1. 2018 v rámci Dne s kandidátem Jiřím Hynkem v 10:41 hod.

4.4 Reflexe předvolebních debat na webech Českého rozhlasu

Součástí prezidentského klání kandidátů byly v rámci sledovaného období i předvolební debaty, které se konaly před prvním i před druhým kolem voleb. Tyto debaty reflektoval i Český rozhlas, a to jak v rámci některých pořadů ve svém vysílání, tak formou psaných článků na svých internetových stránkách.

Tato kapitola se věnuje reflexi předvolebních debat na webových stránkách ČRo v rámci definovaného rozsahu sledovaného období od 27.12.2017 do 2.2.2018). Rešerše webových stránek Českého rozhlasu proběhla na základě předem zvolených klíčových slov:

- *příjmení devíti kandidátů*
- debata
- diskuse
- duel
- prezidentské volby

Kromě hledání na základě klíčových slov pak byla provedena i detailní rešerše všech článků, které Český rozhlas na svém webu uveřejnil v sekci „Prezidentské volby 2018“ (<https://www.irozhlas.cz/zpravy-tag/prezidentske-volby-2018>) Pro detailní analýzu pak bylo z rešeršovaného obsahu vybráno 32 článků, které reflektovaly některou z proběhlých prezidentských debat. Protože se texty na webech ČRo detailně věnovaly zejména čtyřem duelům prezidentských kandidátů, odvysílaným stanicemi Plus a Radiožurnál, věnujeme se nejprve těmto 12 textům, publikovaným v období 27. 12. až 30. 12. 2017.

4.4.1 Reflexe duelů Českého rozhlasu

V den vysílání každého z duelů se na webech ČRo pokaždé objevily tři články zabývající se tímto pořadem. Dva z nich byly vždy publikovány na portálu stanice Plus³¹. Jeden z těchto dvou článků pokaždé představoval velmi stručné shrnutí hlavních myšlenek obou kandidátů, rozsah se pohyboval v rozmezí 100 – 200 slov. Druhý článek z tohoto serveru pak jednotlivé názory kandidátů prezentoval detailněji, především s využitím jejich přímých citací. Na rozdíl od kratšího textu se zde vybrané názory hostů objevily už v nadpisu. Rozsah delšího článku činil 500 – 600 slov.

Třetí článek, který byl ke každému z duelů vydán, byl umístěn na zpravodajský server Irozhlas.cz. Délka textu činila opět přibližně 500 – 600 slov, obsahově byl téměř totožný s delší verzí textu z portálu stanice Plus, byl ovšem výrazněji graficky upraven a většinou opatřen pozměněným názvem (který opět reflektoval názory účastníků diskuze). Všechny tři verze článků obsahovaly odkaz na video, kde si čtenář mohl celý duel přehrát. Přehled článků přináší následující tabulka (u každého duelu je nejprve uveden kratší článek z webu stanice Plus, poté delší článek ze stejného zdroje a nakonec text ze serveru Irozhlas.cz)

³¹ <https://plus.rozhlas.cz/>

Tabulka 101: Články reflektující duely kandidátů na ČRo

hosté v duelu	název článku	datum vydání	adresa
Fischer, Hannig	Duel kandidátů na prezidenta: Pavel Fischer a Petr Hannig	27.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/duel-kandidatu-na-prezidenta-pavel-fischer-a-petr-hannig-7175099
	EU je naším vitálním prostorem, říká Fischer. Společně na sebe, vyzývá Hannig	27.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/eu-je-nasim-vitalnim-prostorem-rika-fischer-spolehejme-na-sebe-vyzyva-hannig-7170203
	Referenda bych používal výjimečně, říká Fischer. Kolektivní inteligence lidí je vysoká, oponuje Hannig	27.12.2017	https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kandidati-prezidenta-duel-hannig-fischer_1712271645_rez
Horáček, Hynek	Duel kandidátů na prezidenta: Jiří Hynek a Michal Horáček	28.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/duel-kandidatu-na-prezidenta-jiri-hynek-a-michal-horacek-7175096
	Referendum naučí lidi demokracii, míní Horáček. Jsou ale i nevhodné otázky, zdůrazňuje Hynek	28.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/referendum-nauci-lidi-demokracii-mini-horacek-jsou-ale-i-nevhodne-otazky-7175081
	Referendum naučí lidi demokracii, míní Horáček. Neměli by hlasovat o daních či důchodech, říká Hynek	28.12.2017	https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/referendum-nauci-lidi-demokracii-mini-horacek-nemeli-hlasovat-o-danich-ci_1712281710_ako
Drahoš, Topolánek	Duel kandidátů na prezidenta: Jiří Drahoš a Mirek Topolánek	29.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/duel-kandidatu-na-prezidenta-jiri-drahos-a-mirek-topolaneck-7175093
	Zeman pohrdá námi i občany, říká Drahoš. Miloši, vylez z Hradu ven, vyzývá ho Topolánek	29.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/zeman-pohrda-nami-i-obcany-rika-drahos-milosi-vylez-z-hradu-ven-vyzyva-ho-7175084
	Zeman pohrdá svými vlastními voliči, myslí si Drahoš. Nemá se schovávat, souhlasí s ním Topolánek	29.12.2017	https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jiri-drahos-mirek-topolaneck-debata_1712291730_mos
Hilšer, Kulhánek	Duel kandidátů na prezidenta: Marek Hilšer a Vratislav Kulhánek	30.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/duel-kandidatu-na-prezidenta-marek-hilser-a-vratislav-kulhanek-7175090
	Vojenská služba by mladým neuškodila, tvrdí Kulhánek. Lepší jsou aktivní zálohy, oponuje Hilšer	30.12.2017	https://plus.rozhlas.cz/vojenska-sluzba-mladym-neuskodila-tvrdi-kulhanek-lepsi-jsou-aktivni-zalohy-7175087
	Vojenská služba by mladým neuškodila, tvrdí Kulhánek. Lepší jsou aktivní zálohy, oponuje Hilšer	30.12.2017	https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vojenska-sluzba-mladym-neuskodila-tvrdi-kulhanek-lepsi-jsou-aktivni-zalohy_1712301429_dp

Textovou reflexi duelů prezidentských kandidátů na dvou zmíněných webech ČRo lze označit za rychlou, ucelenou a informačně přínosnou, i když není zcela zřejmý účel zdvojování textů ke každému z duelů na stránkách stanice Plus.

4.4.2 Reflexe ostatních debat na webech ČRo

Následující tabulka shrnuje informace o dvaceti článcích, které se věnovaly dalším debatám prezidentských kandidátů (vyjma duelů na ČRo). Následně v tyto texty podrobněji analyzujeme.

Tabulka 102: Přehled dalších článků publikovaných na webech ČRo, které se zabývaly reflexí předvolebních debat

datum	název článku	primární médium	žánr
11. 1. 2018	<i>Kandidáti na prezidenta den před volbami. Podívejte se na záznam debaty České televize</i> ³²	ČT	zpravodajství
12. 1. 2018	<i>Poslední předvolební superdebata: osm kandidátů diskutovalo v Českém rozhlasu, Zeman nedorazil</i> ³³	ČRo	zpravodajství
12. 1. 2018	<i>Země bez úsměšků, s dálnicemi a dobrým vzděláním. Jak vidí kandidáti na prezidenta Česko za 20 let?</i> ³⁴	ČRo	zpravodajství
21. 1. 2018	<i>Zeman v debatě TV Nova: Pokud bych to vyhrál, už budu méně namyšlený</i> ³⁵	Nova	zpravodajství
22. 1. 2018	<i>Zeman na Nově mluvil pravdu v 11 ze 32 případů. Nepravdivých výroků bylo devět, ověřil Demagog.cz</i> ³⁶	Nova	zpravodajství
22. 1. 2018	<i>O jmenování Babiše rozhodnu já, i kdyby Drahoš volby vyhrál, prohlásil Zeman v TV Barrandov</i> ³⁷	TV Barrandov	zpravodajství
23. 1. 2018	<i>První prezidentská debata. Co zaznělo v duelu Zemana s Drahošem?</i> ³⁸	Prima	zpravodajství

³² Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/sledujte-zive-debata-prezidentskych-kandidatu-ceske-televize_1801112100_dp

³³ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-superdebata_1801121212_pj

³⁴ Článek dostupný zde: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/zeme-bez-usmesku-s-dalnicemi-a-dobrym-vzdelani-jak-vidi-kandidati-na-prezidenta-7182068>

³⁵ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/drahos-zeman-debata-prezidentske-volby_1801212129_elev

³⁶ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-milos-zeman-debata_1801221549_ako

³⁷ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-milos-zeman-na-tv-barrandov_1801222134_ako

³⁸ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/debata-prezidentskych-kandidatu-milos-zeman-jiri-drahos-prima_1801231705_ako

datum	název článku	primární médium	žánr
23. 1. 2018	<i>Komentáře po debatě: kritika moderátora, balkánské publikum a zápas jako v bahně</i> ³⁹	Prima	komentář
24. 1. 2018	<i>Inventura prezidentské debaty na Primě: Zeman ji opanoval, Drahoš mluvil stejně dlouho jako moderátor</i> ⁴⁰	Prima	analýza
24. 1. 2018	<i>To nebyla diskuse prezidentských kandidátů, spíš estráda nebo sportovní zápas, říká komentátor Hartman</i> ⁴¹	Prima	rozhovor
24. 1. 2018	<i>Demagog.cz: Zeman v prezidentské debatě mluvil víc a řekl sedm nepravdivých výroků, Drahoš dva</i> ⁴²	Prima	zpravodajství
25. 1. 2018	<i>Prezidentská debata: Je symbolem minulé politické éry, řekl Drahoš. 'Nerozumí politice,' reagoval Zeman</i> ⁴³	ČT	zpravodajství
25. 1. 2018	<i>Prima v debatě nahrávala Zemanovi. Souzní s jeho hodnotami, tvrdí odborník</i> ⁴⁴	Prima	rozhovor
25. 1. 2018	<i>'Papalášské oslavy, amatérský zásah i naprostý chaos.' Projděte si výroky druhé prezidentské debaty</i> ⁴⁵	ČT	zpravodajství
25. 1. 2018	<i>Zeman podal dobrý výkon, Drahoš udělal</i>	ČT	komentář

³⁹ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentska-debata-prezidentske-volby-2018-jiri-drahos-milos-zeman-prima_1801232245_haf

⁴⁰ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentska-debata-milos-zeman-jiri-drahos-karel-vorisek_1801241758_ace

⁴¹ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentske-volby-2018-diskuze-drahos-zeman_1801241000_pj

⁴² Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/zeman-drahos-demagog-diskuse-vyroky-prezidentske-volby-2018_1801241130_mos

⁴³ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentska-debata-ct-milos-zeman-jiri-drahos-zive_1801241740_sam

⁴⁴ Článek dostupný zde: <https://plus.rozhlas.cz/prima-v-debate-nahravala-zemanovi-souzni-s-jeho-hodnotami-tvrdi-odbornik-7168741>

⁴⁵ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/milos-zeman-jiri-drahos-prezidentske-volby-2018-prezidentska-debata_1801252135_hm

datum	název článku	primární médium	žánr
	<i>dvě chyby</i> ⁴⁶		
25. 1. 2018	<i>Výběr témat v duelu byl bulvární, tvrdí Drahoš. Prima i moderátor Voříšek kritiku odmítli</i> ⁴⁷	Prima	zpravodajství
25. 1. 2018	<i>Podívejte se na poslední předvolební televizní střetnutí prezidentských kandidátů</i> ⁴⁸	ČT	zpravodajství
26. 1. 2018	<i>Prezidentský duel na ČT. Zeman nemluvil pravdu ve 14 případech, Drahoš ve třech, ověřil Demagog.cz</i> ⁴⁹	ČT	zpravodajství
26. 1. 2018	<i>PŘEHLEDNĚ: Názorové střety Drahoše a Zemana. V čem se liší a v čem se shodnou?</i> ⁵⁰	ČT	zpravodajství
26. 1. 2018	<i>Poslední debata před volbami? Zeman i Drahoš se poučili z diskuze na Primě, shrnuje komentátor Hartman</i> ⁵¹	ČT	rozhovor

Před prvním kolem prezidentských voleb se na svých internetových stránkách ČRo věnoval reflexi debaty České televize ze dne 11. 1. 2018 a vlastní předvolební superdebatě vysílané 12. 1. 2018. Obou debat se účastnilo osm kandidátů, Miloš Zeman účast odmítl. K debatě na ČT byl publikován jeden článek s kratším zpravodajským příspěvkem doplněným o on-line

⁴⁶ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/komentare/zeman-podal-dobry-vykon-drahos-udelal-dve-chyby_1801252235_jra

⁴⁷ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentska-debata-jiri-drahos-prima-kritika_1801251121_ako

⁴⁸ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezident-zeman-drahos-debata-televize-fotogalerie_1801252313_jra

⁴⁹ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/volby/prezidentska-debata-demagog-milos-zeman-jiri-drahos_1801260840_ako

⁵⁰ Článek dostupný zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-jiri-drahos-prezidentske-volby-2018-prezidentska-debata-druhe-kolo_1801260600_hm

⁵¹ Článek dostupný zde: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/posledni-debata-pred-volbami-zeman-i-drahos-se-poučili-z-diskuze-na-prime-7181780>

reportáž z průběhu samotné debaty a také videozáznamem jejího průběhu. Superdebata ČRo byla reflektována ve dvou článcích. V jednom případě šlo o krátké zpravodajské shrnutí a on-line reportáž z průběhu bezprostředně následujícího prvního kola voleb, druhý text se názorům kandidátů věnoval podrobněji a byl doplněn o fotogalerii. Oba články s tématem debaty na ČRo obsahovaly její videozáznam.

Před druhým kolem prezidentských voleb byly ohlášeny čtyři debaty (Nova, Prima, Barrandov a ČT), debatní duel se pak ale odehrál pouze ve dvou z nich, neboť v televizi Nova a Barrandov byl hostem moderátora pouze Miloš Zeman. Jiří Drahoš tak s Milošem Zemanem debatovali pouze ve vysílání televize Prima a ČT. Český rozhlas se na svých internetových stránkách věnoval všem čtyřem uvedeným pořadům. Reflexi vystoupení Miloše Zemana v programu televize Nova věnoval ČRo na svém webu dva články, oba zpravodajského charakteru. Rozhovor Miloše Zemana na televizi Barrandov popisoval jeden zpravodajský článek.

Předvolební debata televize Prima byla souhrnně reflektována na stránkách ČRo v sedmi samostatných článcích. V průběhu debaty nabídl Český rozhlas čtenářům na internetu on-line reportáž (tato však není součástí analýzy), po debatě pak publikoval tři zpravodajské články, které se věnovaly průběhu a stylu debaty, i pravdivosti či nepravdivosti výroků obou kandidátů (na základě analýzy serveru Demagog.cz), jeden přehledový článek shrnující komentáře vybraných osobností k proběhlé debatě, jednu vlastní analýzu zabývající se délkou promluv a mluvním stylem kandidátů a dva rozhovory. Tyto rozhovory (rozhovor s komentátorem Petrem Hartmannem a mediálním odborníkem Jaromírem Volkem) byly součástí vysílání ČRo, a oba se zabývaly stylem debaty, chováním publika a moderátorským vedením. Původní rozhovor s Petrem Hartmanem byl odvysílán 24. 1. 2018 v pořadu Ranní interview ČRo Radiožurnál, rozhovor s Jaromírem Volkem byl součástí pořadu Ranní Plus 25. 1. 2018 na stanici ČRo Plus.

Sedm článků se pak na webu ČRo věnovalo i reflexi předvolení debaty České televize. Stejně jako v případě debaty TV Prima, nabídl Český rozhlas čtenářům internetových stránek on-line reportáž. Reflexi předvolební debaty pak na internetových stránkách zpracoval ve čtyřech zpravodajských článcích, dvou článcích koncipovaných pouze jako přehled výroků a názorových střetů Miloše Zemana a Jiřího Drahoše a jednom komentáři politologa Josefa Mlejnka. Detailní jmenný přehled expertů a politiků, kteří byli ve vztahu k reflexi předvolebních debat TV Prima a ČT v článcích na internetových stránkách citováni, přináší následující tabulka:

Tabulka 103: Experti, politici a novináři citovaní v reflexích předvolebních debat publikovaných na internetových stránkách ČRo

jméno a uvedená afiliace	kategorie
Josef Mlejnek, politolog FSV UK	expert
Martin Joachymstál, konzultant pro politický marketing	expert
Alžběta Králová, Institut politického marketingu	expert

jméno a uvedená afiliace	kategorie
Erik Tabery, šéfredaktor Respektu	novinář
Jaroslav Kmenta, novinář magazínu Reportér	novinář
Václav Dolejší, reportér Seznam.cz	novinář
Tomio Okamura, předseda SPD	politik
Vladimíra Dvořáková, politoložka VŠE	expert
Jan Outlý, Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	expert
Radek Bartoníček, novinář HN a Aktuálně.cz	novinář
Josef Kopecký, reportér iDNES.cz	novinář
Martin Fendrych, komentátor Aktuálně.cz	komentátor
Jindřich Čermák, karlovarský politolog	expert
Petr Hartman, komentátor Českého rozhlasu	komentátor
Jaromír Volek, mediální odborník z MU	expert

4.4.3 Reflexe předvolebních debat - shrnutí

Na základě analýzy všech článků věnovaných reflexi předvolebních debat před prvním a druhým volebním kolem prezidentských voleb ve sledovaném období lze říci, že Český rozhlas na svých internetových stránkách publikoval především články zpravodajského charakteru, předvolební debaty neanalyzoval a neinterpretoval. Mezi všemi relevantními články nalezneme pouze jednu analýzu zpracovanou Českým rozhlasem (Inventura prezidentské debaty na Primě ze dne 24. 1. 2018), která se ale věnovala pouze časové vyváženosti jednotlivých promluv (stopáže mluvčích a rychlost mluvního stylu – počet vyřčených slov). Tři externí analýzy, které ČRo publikoval, pocházely ze serveru Demagog.cz a věnovaly se pravdivosti či nepravdivosti pronesených výroků obou kandidátů. Celkově se tak Český rozhlas v publikovaných internetových článcích vyhýbal vlastnímu hodnocení výsledků debat či výkonů kandidátů.

Články reflektující předvolební debaty na internetových stránkách Českého rozhlasu podle všeho nebyly integrální součástí reportování, ale sloužily jen jako doplňkový informační kanál k hlavní vysílací činnosti ČRo. Nicméně je nutno zkonstatovat, že jako informační portál plnil web Českého rozhlasu svou funkci dobře. Posluchačům a čtenářům byl schopen v analyzovaných článcích v krátkém časovém horizontu nabídnout detailní a přehledné informace, které nelze zařadit do vysílání – zájemci zde tak mohli najít například doslovné přepisy debat, obrazové reportáže, přehledové články přinášející komentáře expertů, politiků a novinářů publikované především na sociálních sítích či přehled klíčových výroků obou kandidátů.

5. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Primární cíl analýzy byl v zadání vymezen tak, aby odpověděla na otázku, zda a do jaké míry sledované pořady naplnily požadavky vycházející ze Zákona o Českém rozhlasu, Kodexu Českého rozhlasu a pravidel předvolebního vysílání ČRo. Ke zhodnocení toho, jak se Český rozhlas svými povinnostmi zhostil, nám poslouží zodpovězení čtyř výzkumných otázek.

1) Jaký prostor ČRo ve sledovaném vysílání poskytl tematické prezidentských voleb, jak toto téma zpracoval a jaké rutinní postupy při tom použil?

Ve všech zpravodajských a publicistických pořadech v předvolebním vysílání ČRo byla analyzovaná agenda různou měrou přítomna. Příspěvky, které tuto agendu tematizovaly, se jí nejčastěji věnovaly jako hlavnímu tématu. Podíl příspěvků zaměřených na některého z kandidátů v mimovolebním kontextu se pohyboval okolo jedné pětiny celkového počtu jednotek, šlo takřka výlučně o reference vztažené k výkonu funkce úřadujícího prezidenta.

Reprezentace kandidujících osobností ve zpravodajství i v publicistice probíhala především v rámci chování konkrétních kroků a aktivit kandidátů, v menší míře prostřednictvím jejich osobnostních a profesních kompetencí. Rámec programů kandidátů byl využit minimálně. Ve zpravodajských příspěvcích vystupovala celá řada externích mluvčích, kteří analyzovanou agendu doplňovali o expertní stanoviska a nové úhly pohledu. I v diskuzních pořadech s komentátory, novináři a experty vystoupilo široké spektrum osobností s nejrůznějším profesním zaměřením a hodnotovým profilem.

2) Jaký prostor byl ve sledovaném předvolebním, volebním a povolebním vysílání poskytnut jednotlivým kandidátům a s jakými konotacemi?

Český rozhlas byl před prezidentskými volbami postaven do situace výrazné asymetrie mezi kandidáty. Hlavní dělicí linie probíhala mezi úřadujícím prezidentem a ostatními kandidáty, zvýrazněná navíc rozhodnutím Miloše Zemana neúčastnit se předvolebních debat. Existovaly i další dělicí linie – ve způsobu získání nominace a míře nasazení ve volební kampani, ve veřejné známosti kandidátů a míře zatížení jejich minulostí, v očekáváních, která byla ke kandidatuře některým z nich vztažena a podobně. Požadavek na vyvážený přístup ke kandidátům proto nemohl znamenat mechanickou rovnost přístupu do vysílání. Naše analýza nicméně ukazuje, že tam, kde bylo po Českém rozhlasu možno vyžadovat rovný přístup ke všem kandidátům (předvolební debaty, zpravodajská prezentace osmi kandidátů ochotných s ČRo spolupracovat nebo volební studia) ČRo tomuto požadavku dostál.

Asymetrii v reprezentaci kandidátů, kterou pozorujeme ve zpravodajských a publicistických pořadech, pokládáme za vysvětlitelnou výše popsanými rozdíly mezi kandidáty, především specifickou pozicí úřadujícího prezidenta obhajujícího svůj mandát. Lze také říci, že pro tuto situaci stěží najdeme hodnotící měřítko, které by umožnilo určit, jaké rozdíly v reprezentaci kandidátů ještě odpovídají objektivnímu a vyváženému přístupu a jaké už nikoliv. ČRo ostatně ve svých pravidlech předvolebního vysílání uvádí, že pro posouzení relevance události spjaté s některým z kandidátů bere v potaz jeho dosavadní reálné postavení a

význam v politickém a společenském životě (čl. 3 odst. 2d) a že přihlíží k zásadě odstupňované rovnosti (čl. 4 odst. 1, zásadu ovšem ČRo v dokumentu blíže nevysvětluje).

3) Objevil se ve sledovaném vysílání favorizující či defavorizující přístup k některým kandidátům svědčící o ztrátě nestrannosti či dokonce podjatosti?

V celku zpravodajských a publicistických pořadů jsme neidentifikovali systematický (opakující se) výskyt příspěvků s pozitivní či negativní valencí vůči některému z kandidátů. Mírně vyšší zastoupení negativních referencí, vyskytující se v některých zpravodajských a publicistických pořadech u Miloše Zemana a částečně také u Jiřího Drahoše a Mirka Topolánka pokládáme za vysvětlitelné objektivními okolnostmi, které Český rozhlas nemohl ovlivnit a ve svých zpravodajských a publicistických pořadech je pouze zpravodajsky pokrýval. Nedomníváme se tudíž, že by popsany výskyt negativní valence zakládal důvod ke konstatování, že byl narušen objektivní a vyvážený přístup ke kandidujícím subjektům.

Při analýze diskusních pořadů jsme konstatovali, že moderátoři v celku vysílaného programu přistupovali k jednotlivým kandidátům korektně, objektivně a vyváženě. Analýza neodhalila de/favorizační přístup moderátorů vůči některému z kandidátů, kteří ve zkoumaném vysílání vystoupili. Disproporce ve sledovaných kvantitativních indikátorech považujeme za vysvětlitelné odlišnými mluvními styly hostů a jejich „disciplinovaností“ při dodržování témat nastolených moderátorskými otázkami.

4) Do jaké míry poskytl Český rozhlas ve sledovaném vysílání objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů?

Vzhledem k výše uvedenému lze konstatovat, že kvantitativní ani kvalitativní analýza předvolebního, volebního a povolebního vysílání ČRo neodhalila porušení objektivity, vyváženosti a nestrannosti vysílání ve vybraných pořadech ve stanoveném období. Identifikované problémy byly omezeny na jednotlivé pořady a neměly systematický charakter.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že v celku zkoumaného vysílání ČRo poskytl objektivní, ověřené, vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů a naplnil tak povinnosti vyplývající ze Zákona o Českém rozhlasu, Kodexu Českého rozhlasu a pravidel předvolebního vysílání.

6. LITERATURA

- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 – 58.
- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- G
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- 'Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.